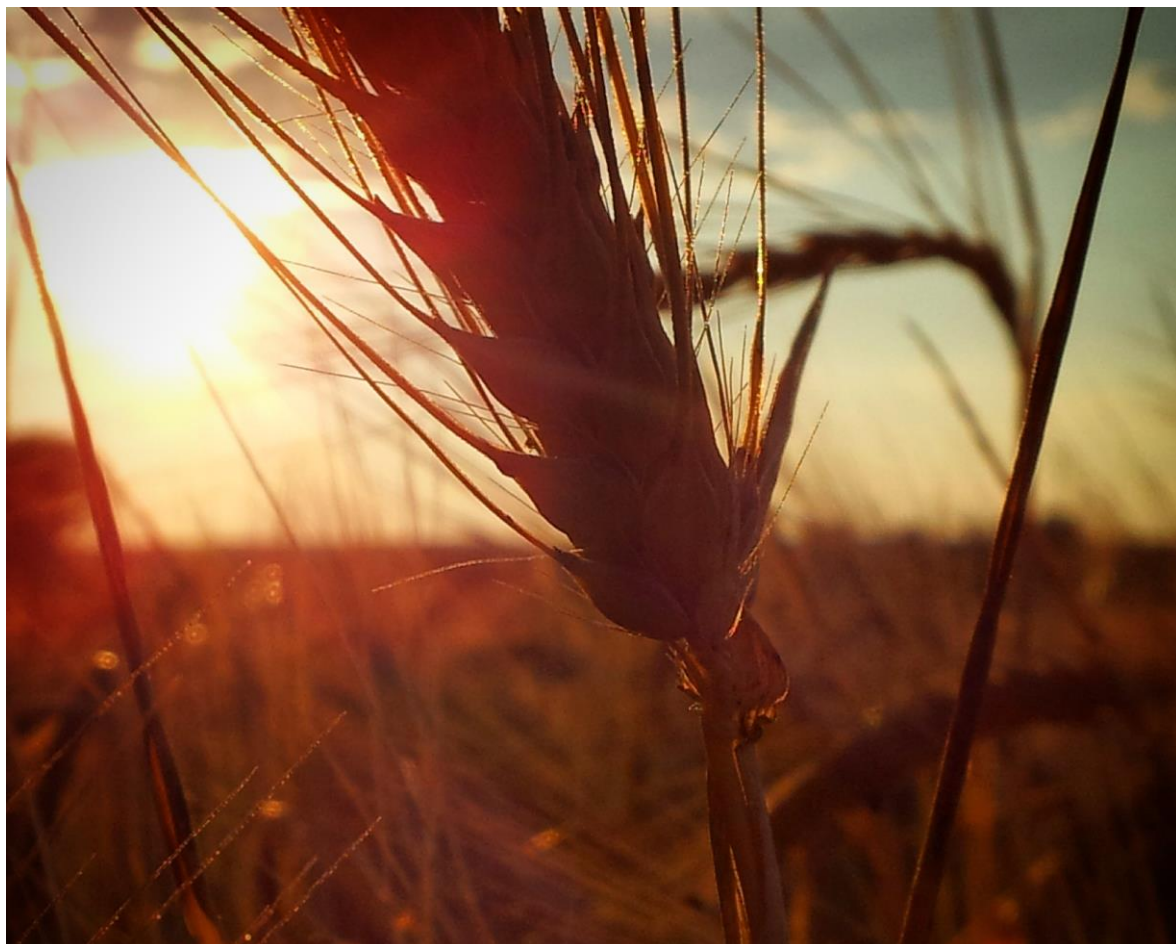

Råde kommune

Kyststien, Tasken ved Kurefjorden 2014

Foto Nina Løkkevik

*Årsberetning &
Årsrapport 2015*

Innhold

Rådmannens sammendrag	4
Årsberetning	5
Økonomisk oversikt drift:	5
Balanse pr 31.12 2015:	9
Avviksanalyse – driftsregnskap for 2015:	10
Nøkkeltallspresentasjon:	19
Folketallet i Råde pr 31/12	19
Utviklingen av inntekter og utgifter	19
Finansielle resultatmål: Hvordan er kommunens økonomiske helsetilstand?	20
Hvordan fordeler de løpende inntektene seg?	22
Prosentvis fordeling av løpende inntekter:	23
Hvor mye av driftsutgiftene dekkes av skatte- og rammetilskuddet?	23
Utviklingen i investeringsnivå	24
Hvordan er kommunens gjeldsforpliktelser?	25
Hvilken betydning har investeringsgjelden på kommunens økonomisk bæreevne?	25
Finansrapportering	28
Personalmessige forhold	30
Bemanningsrapport	30
Sykefravær 2015	31
Nærvær 2015	32
Likestilling	34
Arbeidsgiverstrategi	35
Etikk og etiske retningslinjer	35
Utvalgte kostratall	38
Årsrapport fra virksomhetene	40
Politisk styring og kontroll	40
Virksomhet Rådmannskontoret	41
Virksomhet Råde ungdomsskole og kulturskole	60
Virksomhet oppvekst Karlshus	63
Virksomhet oppvekstområde Saltnes	68
Virksomhet Familie	72
Virksomhet NAV	78
Virksomhet hjemmebaserte tjenester	82
Virksomhet sykehjem	87
Virksomhet tjenester for funksjonshemmede	95
Virksomhet Teknisk	99
Virksomhet Helsetjenester Ankomstsenter Østfold	107
Saksgjennomgang - Formannskapet 2015	109
Saksgjennomgang - Kommunestyret 2015	110

Rådmannens sammendrag.

Hva preget Råde kommune i 2015?

2015 var et jevnt godt driftsår for Råde kommune. Kommunen ga innbyggerne tjenester av gjennomgående god kvalitet. Kapasiteten var jevnt over godt tilpasset innbyggernes behov. Der det var knapphet på ressurser, gjorde virksomhetslederne gode vurderinger, slik at de som trengte det mest ble prioritert.

Råde kommunes årsregnskap for 2015 viser et mindreforbruk som gjør at 11,5 mill. kroner kan tilføres disposisjonsfondet. Kommunens disposisjonsfond vil da kunne være på 26,5 mill. kroner ved utgangen av 2015. Ved utgangen av 2008 viste kommunens regnskap et uinndekket merforbruk fra tidligere år på i overkant av 20 mill. kroner. Dette betyr at Råde kommune er i en vesentlig bedre økonomisk stilling ved inngangen til 2016 enn for få år siden.

Alle virksomhetene arbeidet aktivt med å utvikle kvaliteten på sine tjenester, for å tilpasse tjenestetilbudet til nye behov hos brukerne, og utnytte nye muligheter. Omfattende kompetanseutviklingstiltak for medarbeiderne, innføring av nye teknologiske hjelpemidler og bedre organisering av virksomheten er eksempler fra dette arbeidet.

Arbeidet med kommunereformen pågikk i hele 2015. Hensikten med arbeidet er å se om sammenslåing med en eller flere andre kommuner kan gi enda bedre løsninger for Råde kommunes innbyggere, eller om Råde bør fortsette som egen kommune med dagens grenser i årene som kommer.

Oppsummering.

2015 var et jevnt godt driftsår for Råde kommune. Året var preget av spennende utviklingsarbeid for Råde-samfunnet og et godt tjenestetilbud til innbyggerne. Det økonomiske resultatet for 2015 bidrar positivt til at Råde kommune skal kunne møte de store utfordringene som venter på en god måte.

Råde, 05.04.2016

Morten Svagård
rådmann

Årsberetning

Økonomisk oversikt drift:

ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT	Kostra-art	Regnskap 2015	Justert Budsjett 2015	Vedtatt Budsjett 2015	Regnskap 2014
Brukerbetalinger	600:619	16 148 428	14 714 400	14 883 400	15 900 906
Andre salgs- og leieinntekter	620:670	37 611 459	32 377 022	32 377 022	36 116 745
Overføringer med krav til motytelse	700:780	56 196 198	32 009 999	32 009 999	39 859 971
Rammetilskudd	800	179 783 688	174 180 000	174 180 000	169 487 330
Andre statlige overføringer	810:829	13 471 630	13 848 000	13 848 000	17 193 746
Andre overføringer	830:850; 880:890	3 933 155	60 000	60 000	1 649 825
Innteks- og formuesskatt	870	167 439 818	166 340 000	166 340 000	158 348 082
Eiendomsskatt	874	11 100 068	11 189 000	11 189 000	12 325 313
Andre direkte og indirekte skatter	877	11 210	-	-	11 210
SUM DRIFTSINTEKTER		485 695 652	444 718 421	444 887 421	450 893 127
Lønnsutgifter	010:080; 160:165	226 637 689	222 066 401	222 254 001	215 213 175
Sosiale utgifter	090:099	61 531 263	67 731 093	65 863 993	59 133 556
Kjøp av varer og tjenester - inngår i prod	100:285 - 160:165	66 490 688	58 513 880	56 150 380	61 496 712
Kjøp av varer og tjenester - erst. prod	300:380	79 277 950	68 132 850	68 082 850	69 050 232
Overføringer	400:490	26 151 577	17 248 438	19 189 438	28 483 043
Avskrivninger	590	16 172 872	14 500 000	14 500 000	14 030 251
Fordelte utgifter	Veg (690) + (290-790)	(160 000)	-	-	-
SUM DRIFTSUTGIFTER		476 102 040	448 192 662	446 040 662	447 406 968
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		9 593 612	(3 474 241)	(1 153 241)	3 486 159
Renteinntekter og utbytte	900:905	3 257 825	2 640 000	2 640 000	3 837 207
Gevinst finansielle instrumenter	909	-	-	-	970 216
Mottatte avdrag på utlån	920	255 322	50 000	50 000	288 594
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER		3 513 147	2 690 000	2 690 000	5 096 017
Renteutgifter og låneomkostninger	500	7 769 102	8 198 000	8 198 000	8 800 257
Tap finansielle instrumenter	509	-	-	-	-
Avdrag på lån	510	10 280 442	9 460 000	9 460 000	10 678 628
Utlån	520	242 543	150 000	150 000	248 850
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER		18 292 087	17 808 000	17 808 000	19 727 735
RESULTAT EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER		(14 778 940)	(15 118 000)	(15 118 000)	(14 631 718)
Motpost avskrivninger	990	16 172 872	14 500 000	14 500 000	14 030 251
NETTO DRIFTSRESULTAT		10 987 544	(4 092 241)	(1 771 241)	2 884 691
Bruk av tidl. års regnsk.m. mindreforbruk	930	749 778	749 778	-	4 300 064
Bruk av disposisjonsfond	940	-	-	-	3 333 808
Bruk av bundne fond	950	4 276 844	5 090 000	3 340 000	4 017 045
SUM BRUK AV AVSETNINGER		5 026 622	5 839 778	3 340 000	11 650 917
Overført til investeringsregnskapet	570	-	-	-	-
Avsatt dekning tidl. års merforbruk	530	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	540	1 747 537	1 747 537	1 568 759	9 190 684
Avsatt til bundne fond	550	2 712 682	-	-	4 595 147
SUM AVSETNINGER		4 460 219	1 747 537	1 568 759	13 785 831
REGNSKAPSMESSIG MER-/MINDREFORBRUK		11 553 947	-	-	749 778

Drift:

For driftsåret 2015 bokfører kommunen et positivt regnskapsmessig resultat på kr 11,5 mill. *Brutto driftsresultat* ble kr 25,766 mill. korrigert for avskrivninger og *netto driftsresultat* ble kr 10,987 mill.

Råde kommune har snudd økonomien fra et netto driftsresultat på – 4,2% (kr. 11,817 mill.) i 2007, til et positivt netto driftsresultat på 2% i 2011, 3,1% i 2012, 4,3% i 2013, 0,6% i 2014 og i 2015 er netto driftsresultat 2,3%

For at kommunen skal ha en sunn økonomi og evnen til å avsette midler til fremtidig bruk, bør netto resultatgrad utgjøre minst 2% av årets driftsinntekter.

For å gi et mer korrekt bilde av brutto- og netto resultatgrad er det nødvendig å gjøre noen korrigeringer av tallene. Dette er omtalt spesielt under kapitlet «Nøkkeltallspresentasjon».

Kommunestyret har i perioden 2009-2016 vedtatt «Tiltaksplan 2009-12» som fikk full effekt i 2010, OU 2010-11 som fikk full effekt i 2011 og «Prosjekt 20 årsverk» i 2012 som fikk full effekt fra 2013. I 2013 og 14 er det gjennomført et stort prosjekt som fikk navnet «omstilling i 4 virksomheter». Omstillingsprosessen har omfattet de 3 virksomhetene innen pleie og omsorg og virksomhet Familie. Omstillingen ga økonomiske og organisatoriske gevinster allerede i 2013 og fikk full effekt i 2014.

Resultatet for 2015 ble ca 15,7 mill bedre enn det som ble varslet ved 2. tertial og endte opp 11,5 mill bedre enn vedtatt budsjett. Etter rapporten for 2. tertial har virksomhetene sammen jobbet for at det prognostiserte merforbruket skulle bli minst mulig. Dette i sammen med at noen forventede hendelser ikke inntraff samt flere positive enkelthendelser på slutten av året snudde «underskudd» til «overskudd». Dette førte til at budsjettert avsetning til disposisjonsfond på 1,747 mill er gjort som forutsatt. Dette betyr at kommunestyret har 11 553 000,- de kan disponere når de behandler regnskapet for 2015.

Selvkostområdet har i flere år vært vanskelig å budsjettere korrekt da dette er et veldig komplisert område å beregne. Kommunen anskaffet i 2013 et system for å gjøre disse beregningene mer korrekte, både budsjettmessig og regnskapsmessig. Selvkostområdene gikk i 2015 med et «underskudd» på kr 2,541 mill. Dette ble fordelt med kr 0,656 mill til selvkostfond vann, mens det ble brukt kr 3,197 mill. av selvkostfond avløp. Selv om dette ikke er helt i samsvar med budsjettert bruk og avsetning, anses selvkost området vann og avløp å være i balanse i forhold til budsjett.

Rammetilskudd ble kr. 1,351 mill. høyere enn budsjettert. Skatteinntektene ble høyere enn budsjettert, kr 1,099 mill., må også ses i sammenheng med inntektsutjevningmidler som ble kr 0,182 mill. høyere enn budsjettert, samlet ble det en merinntekt på kr 1,282 mill.

Kommunens likviditet kan gjenspeiles i kommunens resultat.

Likviditeten har til tider de senere årene vært anstrengt, men i fra ca 2011 og til 2015 har den vært stabil god. Dette skyldes i hovedsak mye ubrukte lånemidler, men også at kommunens plasserte midler i aksje- og obligasjonsmarkedet er innløst. For en mer detaljert analyse av likviditeten, se kapitlet «Nøkkeltallspresentasjon» hvor dette er nærmere belyst.

Trekkrettigheten (kassekreditten) har ikke vært benyttet i 2015.

Råde kommunes økonomi har hatt en stabil positiv kurve de siste årene, og Råde kommune har nå lykkes å nedbetale all tidligere års merforbruk. Det er viktig at dette ikke fører til endret fokus, men at økonomi fortsatt har høy prioritet også i fremtiden. Det er i gode tider

man skal bygge opp sine likviditetsreserver slik at man kan stå sterkere rustet når det kommer uforutsette hendelser. Råde kommune har ved utgangen av 2015 kr 15,0 mill på disposisjonsfond. Hvis kommunestyret i juni vedtar å avsette «overskuddet» i 2015 til disposisjonsfond, vil fondet være på kr 26,5 mill.

Økonomi og regnskap:

Tabellen viser en oppsummering av alle virksomhetene for regnskapsåret 2015

Kommunen totalt						
		2015				
	Regnskap 2014	Justert Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik Regnskap - Just. buds.	Avvik %	
110	Politisk styring og kontroll	4 566 910	5 243 569	4 981 220	262 349	5,00 %
151	Rådmannskontoret	57 146 981	56 487 521	50 152 346	6 335 175	11,22 %
152	Råde ungdomsskole og kulturskole	23 409 483	24 706 242	24 423 139	283 103	1,15 %
153	Oppvekstområde Karlshus	30 490 098	31 738 108	31 379 961	358 147	1,13 %
154	Oppvekstområde Saltnes	22 887 747	23 995 471	23 092 002	903 469	3,77 %
155	Familie	33 893 399	33 964 230	37 521 274	-3 557 044	-10,47 %
156	NAV Råde	2 256 191	2 563 266	-1 208 403	3 771 669	147,14 %
157	Hjemmebaserte tjenester	34 999 719	34 512 188	35 702 458	-1 190 270	-3,45 %
158	Råde sykehjem	51 453 775	51 102 080	49 212 210	1 889 870	3,70 %
159	Tjenester for funksjonshemmede	25 888 832	28 897 063	27 741 995	1 155 068	4,00 %
160	Teknisk	15 426 968	18 306 478	18 869 877	-563 399	-3,08 %
170	Ankomstsenter Østfold	-	0	-190 246		
180	Skatter og rammetilskudd	-311 624 644	-324 658 000	-326 769 840	2 111 840	-0,65 %
190	Finanstransaksjoner	9 204 541	13 141 784	25 092 007	-11 950 223	-90,93 %
	Mer-/mindreforbruk	0	0	0		

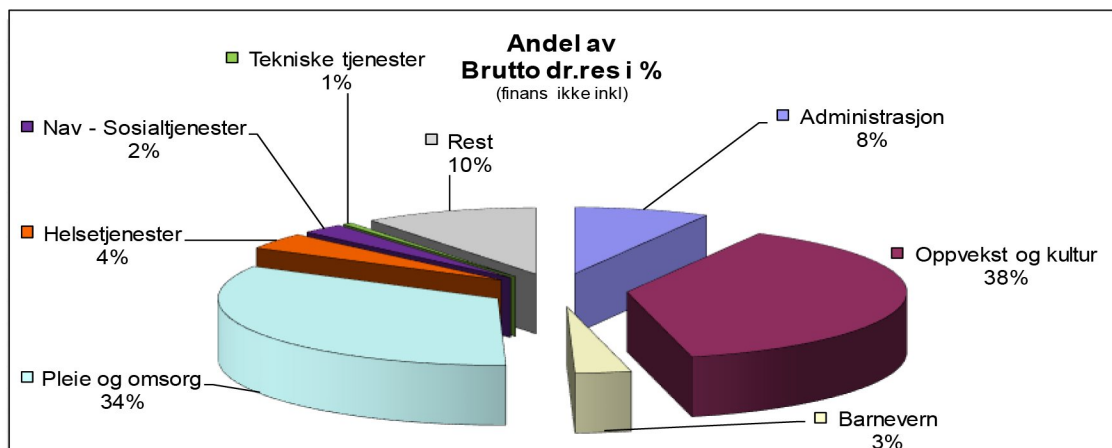
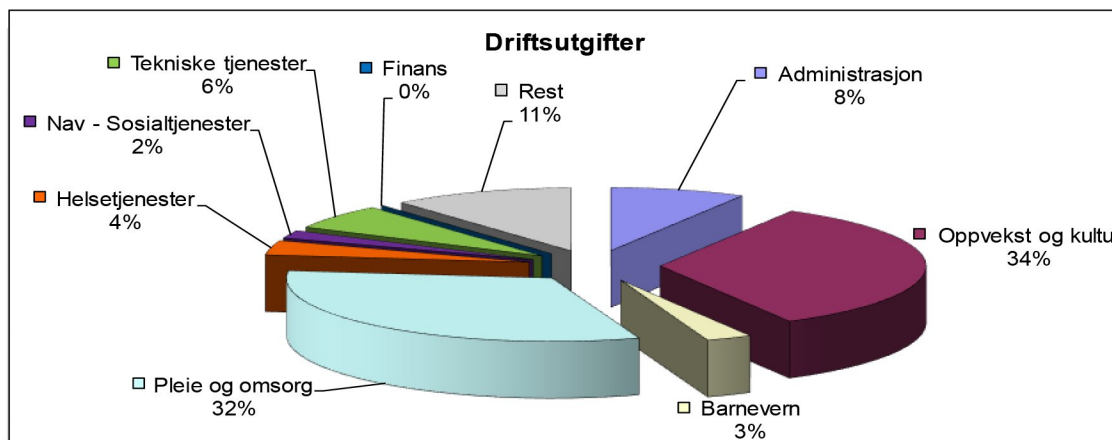
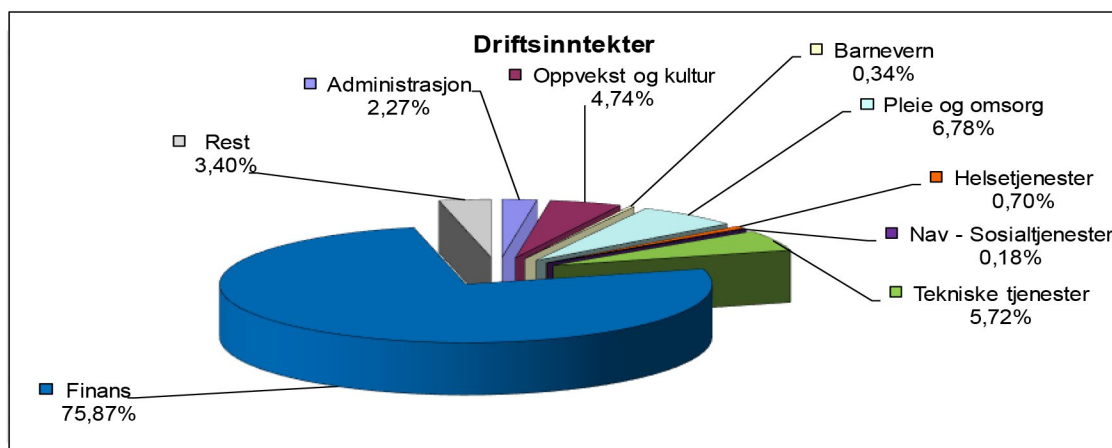
For kommentarer til den enkelte virksomhet, se rapport for de enkelte virksomheter.

Driftsinntekter, driftsutgifter og brutto driftsresultat

Tabellen og grafene nedenfor viser driftsinntekter, driftsutgifter og andel av brutto driftsresultat (finans ikke inkl), fordelt på de største tjenesteområdene.

	Driftsinntekter	Driftsinntekter	Driftsutgifter	Driftsutgifter	Brutto driftsresultat	Andel av Brutto dr.res i %
	i 1000 kr	i %	i 1000 kr	i %	i 1000 kr	(finans ikke inkl)
Administrasjon	-7683	1,58 %	34851	7,32 %	27168	7,60 %
Oppvekst og kultur	-30882	6,36 %	164051	34,46 %	133168	37,27 %
Barnevern	-3142	0,65 %	22981	4,83 %	19839	5,55 %
Pleie og omsorg	-30820	6,35 %	147573	31,00 %	116753	32,68 %
Helsetjenester	-7597	1,56 %	25495	5,36 %	17898	5,01 %
Nav - Sosialtjenester	-987	0,20 %	9457	1,99 %	8470	2,37 %
Tekniske tjenester	-23859	4,91 %	34217	7,19 %	10358	2,90 %
Finans	-366906	75,54 %		0,00 %	-366905	
Rest	-13819	2,85 %	37476	7,87 %	23657	6,62 %
Sum	-485696	100,00 %	476102	100,00 %	-9594	100,00 %

Balanse pr 31.12 2015:

(1000 kr)			
Eiendeler	2013	2014	2015
Faste eiendommer og anlegg	364 421	410 816	412 134
Utstyr, maskiner og transportmidler	12 542	13 035	15 411
Utlån	38 656	43 176	47 877
Konserninterne langsiktige fordringer	-	-	-
Aksjer og andeler	8 587	9 505	10 330
Pensjonsmidler	361 577	395 148	423 679
Sum anleggsmidler	785 783	871 680	909 431
Kortsiktige fordringer	29 409	21 913	33 974
Konserninterne kortsiktige fordringer	-	-	-
Premieavik	24 381	31 055	28 263
Aksjer og andeler	18 650	-	-
Sertifikater	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Kasse, bank, postgiro	112 988	93 937	99 874
Sum omløpsmidler	185 428	146 905	162 111
Sum eiendeler	971 211	1 018 585	1 071 542
Disposisjonsfond	-8 392	-14 249	-15 996
Bundne driftsfond	-15 972	-16 550	-14 986
Ubundne investeringsfond	-14 637	-21 166	-17 957
Bundne investeringsfond	-1 355	-1 574	-3 330
Regnskapsmessig mindreforbruk	-4 300	-750	-11 554
Regnskapsmessig merforbruk	-	-	-
Udisponert i investeringsregnskap	-	-	(4 317)
Udekket i investeringsregnskap	-	-	-
Likviditetsreserve	-	-	-
Kapitalkonto	-43 911	-78 504	-86 391
Endring regnsk.prinsipp - AK	-544	-544	-544
Egenkapital	-89 111	-133 337	-155 075
Pensjonsforpliktelse	-483 993	-510 625	-526 156
Ihendehaverobligasjonslån	-	-	-
Sertifikatlån	-	-	-
Andre lån	-332 510	-314 998	-320 557
Konsernintern langsiktig gjeld	-	-	-
Langsiktig gjeld	-816 503	-825 623	-846 713
Kassakredittlån	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-60 291	-54 172	-62 593
Premieavik	-5 306	-5 453	-7 161
Kortsiktig gjeld	-65 597	-59 625	-69 754
Sum egenkapital og gjeld	-971 211	-1 018 585	-1 071 542

Hovedposter i balanseregnskapet:

- langsiktig gjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser): Har økt med 15,5 mill fra 2014 til 2015.
- Gjeldsgraden er 66,1%, inkl lån til videreformidling, det er anbefalt at gjeldsgrad ikke bør overstige 50%.

Avviksanalyse – driftsregnskap for 2015:

I det følgende kommenteres vesentlige avvik ihht til ”Forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner, sist endret 10.12.2009, §10 Regnskapsfrister og behandling av årsregnskap og årsberetning”.

Avviksanalysen tar utgangspunkt i standardrapporten ”Økonomisk oversikt – drift”, og fokuserer på *vesentlige* avvik mellom utgifter/inntekter i årsregnskapet og bevilgning/fastsettelse til formålet i regulert budsjett.

Inntekter:

(Alle tall i 1000 kr)

Brukerbetalinger (Kostra art 600:619):

Regnskap	16 148
Justert budsjett	14 714
Avvik	1 434

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
600	Brukerbetalinger	1 304	Merinntekt brukerbetaling skyldes en generell høyere inntekt på opphold i institusjon, brukerbetaling SFO, barnehageplasser og kortidsopphold

Andre salgs- og leieinntekter (Kostra art 620:670):

Regnskap	37 611
Justert budsjett	32 377
Avvik	5 234

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
620	Avgiftsfritt salg	604	Mindreinntekt kart/oppmålingsgebyr, byggesaksgebyr, tinglysningsgebyr og andre salgsinntekter. Merinntekter inntekter kantine (ses i sammenheng med artsgruppe 650 og 115), behandlingsgebyr planer og andre gebyrinntekter.
629	Billettinntekter	368	Merinntekter billettinntekter.
630	Husleieinntekter	1 056	Merinntekt husleie.
640	Kommunale årsgebyr	1 059	Merinntekt tilknytningsavgift og kommunale årsgebyr.

650	Avgiftspliktig salg	3 780	Merinntekten skyldes i hovedsak andre avgiftspliktige inntekter, ses i sammenheng med flytting av salgsinntekter hit for salg av tjenester til Rygge kommune (budsjettert på artsgruppe 750). Mindreinntekter inntekter kantine (ses i sammenheng med artsgruppe 620) og inntekter hårpleie.
-----	---------------------	-------	--

Overføringer med krav til motytelse (Kostra art 700 – 780):

Regnskap	56 196
Justert budsjett	32 010
Avvik	24 186

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
700	Refusjoner fra staten	17 672	Merinntekt skyldes ressurskrevende brukere (flyttet fra art 810 hvor inntektene også er budsjettert) skjønnsmidler fra fylkesmannen tilretteleggingstilskudd, kompetanseutviklingsmidler, videreutdanningsmidler og opplæringsmidler til voksne flyktninger, tilskudd til prosjekt barnefattigdom, tilskudd til hverdags-rehabilitering, refusjon omsorgstiltak i barnevernet og tilskudd fra UDI vedrørende ankomstsenteret
710	Sykelønnsrefusjon	5 310	Merinntekt på sykelønnsrefusjoner, dette skyldes høyere sykefravær og flere i fødselspermisjon enn budsjettert.
729	Momsrefusjon drift	3 336	Merinntekt momskompensasjon i drift. motpost under artsgruppe 429.
730	Refusjon fra fylkeskommuner	31	Mindreinntekt på lærlingerefusjon og merinntekt på utleie av personal.
750	Refusjoner fra andre kommuner	-3 168	Merinntekt salg av skole-/barnehageplasser til andre kommuner og refusjon barnevern for utført tilsyn. Mindreinntekt grunnet mindre salg av sykehjemsplasser og at samarbeidsavtalen med Rygge kommune er flyttet til artsgruppe 650.
770	Refusjoner fra private	1 046	Merinntekt allmennlegetjenesten, Råde parkfestival, refusjon fra KS og refusjon for frikjøp av lærere.

Rammeoverføringer (Kostra art 800):

Regnskap	179 784
Justert budsjett	174 180
Avvik	5 604

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
800	Rammeoverføringer	5 421	Merinntekt rammeoverføring (1 351') og ekstraordinært tilskudd til ankomstsenteret (4 070')
8002	Inntektsutjevningssmidler	183	Merinntekt inntektsutjevningssmidler.

Andre statlige overføringer (Kostra art 810:829):

Regnskap	13 472
Justert budsjett	13 848
Avvik	-376

Artsgruppens mindreinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
8110	Boligtilskudd	100	Mindreinntekt boligtilskudd.
8130	Integreringstilskudd	2 524	Merinntekt integreringstilskudd flyktninger.
8160	Andre øremerkede tilskudd	1 256	Merinntekt mottatte tilskudd til prosjekt Rusomsorg og frivillighetssentralen.
8170	Andre statlige overføringer	-5 102	Merinntekt mottatte skjønnsmidler til fornyingsarbeid, utviklingsprogrammet for byregioner - fase 1 og tilskudd barnevern. Mindreinntekt tilskudd ressurskrevende brukere (føringen er flyttet av til kostraart 700)
8180	Rente- og avdragskompensasjon	886	Merinntekt rentekompensasjon til sykehjem, skolebygg og kirkebygg.

Andre overføringer (Kostra art 830:850;880:890):

Regnskap	3 933
Justert budsjett	60
Avvik	3 873

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
830	Overføring fra fylkeskommuner	3 156	Merinntekt mottatte tippemidler til videreformidling
895	Overføringer fra IKS, der kommunen selv er deltager	178	Merinntekt mottatt midler fra Movar vedrørende renovasjon.

Inntekts- og formuesskatt (Kostra art 870):

Regnskap	167 440
Justert budsjett	166 340
Avvik	1 100

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/- gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
870	Inntekts- og formues- skatt	1 100	Merinntekten skatt på inntekt og formue

Eiendomsskatt (Kostra art 874-875)

Regnskap	11 100
Justert budsjett	11 189
Avvik	-89

Artsgruppens mindreinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/- gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
874-5	Eiendomsskatt	-89	Mindreinntekt eiendomsskatt boliger og fritidseiendom (405') og merinntekt annen eiendom (316').

Renteinntekter og utbytte (Kostra art 900:905):

Regnskap	3 257
Justert budsjett	2 640
Avvik	617

Artsgruppens merinntekter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/- gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
900	Renteinntekter	499	Merinntekt renter av bankinnskudd og andre renteinntekter. Mindreinntekt renter av utlån.
905	Utbytte og eieruttak	119	Merinntekt mottatt utbytte fra Hafslund ASA, Gjensidigestiftelsen og Viken skog.

Utgifter:

(Alle tall i 1000 kr)

Lønnsutgifter (Kostra art 010:089; 160-165):

Regnskap	226 638
Justert budsjett	222 066
Avvik	-4 572

Artsgruppens merutgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
010	Lønn faste stillinger	1 619	Mindreforbruk skyldes vakanser gjennom året og lønnsoppgjøret for 2015 er lagt på en 010 art felles for hele virksomheten.
020	Vikarer	-2 821	Merforbruk skyldes sykevikar i arbeidsgiverperioden (-502), sykevikar med refusjon/vikar for fødselspermisjon (-1 418) vikar ved ferie/avspasering (-617) og variable tillegg til vikarer (-283).
030	Ekstrahjelp	-1 889	Merforbruket ekstrahjelp, mindreforbruk variable tillegg og fastvakt syke/døende.
040	Overtid	-2 143	Generelt merforbruk overtid Hj.baserte tj. (648'), Sykehjemet (739'), Teknisk (183') og Rådmannskontoret (327'), ankomssenter (181') (andre virksomheter (65'))
050	Andre trekkpliktige ytelser	654	Mindreforbruk fosterhjem (1 503') og avlastning (145'), beredskapstjenesten legevakt (100'). Merforbruk annen lønn (405'), besøkshjem (200'), tilsynnsfører (183') og støttekontakter (264').
070	Lønn faste stillinger nybygg og vedlikehold	-93	Fastlønn vedlikeholdsavdelingen. Skyldes lønnsoppgjør for 2015 som ligger under art 010.
075	Lønn renhold	92	Mindreforbruk lønn renholdere.
080	Godtgjørelse folkevalgte	114	Mindreforbruk godtgjørelse folkevalgte.
089	Trekkpliktig/oppgavepliktig, ikke arb.giv.avg. pliktig lønn	-143	Merforbruk kvalifiseringsprogrammet.
160	Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. som er oppgavepliktige	200	Mindreforbruk på reise- og skyssutgifter, kjøregodtgjørelse, kostgodtgjørelse og oppholdsutgifter.
165	Andre oppgavepliktige godtgjørelser	191	Merforbruk andre trekkpliktige ytelser.

Sosiale utgifter (Kostra art 090:099):

Regnskap	61 531
Justert budsjett	67 731
Avvik	6 200

Artgruppens mindretgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
090	Pensjon	5 714	Mindreforbruk pensjon SPK (3 848') Mindreforbruk KLP (1 866')
099	Arbeidsgiveravgift	486	Mindreforbruk arbeidsgiveravgift

Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon (Kostra art 100:285 – 160:165):

Regnskap	66 491
Justert budsjett	58 514
Avvik	-7 977

Artsgruppens merutgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
100	Kontormateriell	30	Mindreforbruk kontormateriell og EDB-rekvisita. Merforbruk tidsskrifter og faglitteratur.
105	Undervisningsmaterieill	121	Mindreforbruk Lærebøker. Merforbruk materiell til undervisning.
110	Medisinsk forbruksmaterieill	-249	Merforbruk, kjøp av medisinsk forbruksmaterieill, Familie (37'), HBT (36'), sykehjemmet (119') og ankomstsenteret (55').
114	Medikamenter	250	Mindreforbruk medikamenter, sykehjemmet.
115	Matvarer	-1 195	Merforbruk matvarer kantine sykehjem, Karlshus skole og SFO, klokkergården barnehage, Spetalen skole, kantine Ungdomsskolen (må ses i sammenheng med artsgruppe 620) og bevertning politisk og rådmannskontoret.
120	Andre utgifter	1 269	Mindreforbruk skyldes i hovedsak utgiftsdekning innen barnevern, ellers er dette en generell post for andre diverse utgifter og det er derfor vanlig at den har noe avvik.
130	Post, banktjenester, telefon, internett/bredbånd	-476	Merforbruk portoutgifter og kjøp av dataprogrammer. Skyldes i hovedsak utgifter i forbindelse med oppstart av ankomstsenteret.

140	Annonse, reklame, informasjon	-176	Merforbruk stillingsannonser og annonser, reklame og informasjon, mindreforbruk trykking/kopiering.
150	Opplæring, kurs	32	Merforbruk kurs- og konferanseutgifter (må ses i sammenheng med mottatte skjønnsmidler. Mindreforbruk opplæringstiltak for ansatte og konferanseutgifter.
170	Drift av egne transportmidler	-301	Merforbruk service/forsikring/årsavgift egne og leasede transportmidler og andre transportutgifter. Mindreforbruk transport av kommunale brukere og skoleelever.
180	Energi	959	Mindreforbruket skyldes i hovedsak mindreforbruk strøm- og varmeutgifter på virksomhetene og strøm til veilyst.
182	Fyringsolje og fyringsparafin	-43	Merforbruk fyringsolje og fyringsparafin.
185	Forsikringer og utgifter til vakthold og sikring	393	Mindreforbruk forsikring til personer/elever og bygg/maskiner etc. Merforbruk vakthold og alarmsystemer.
190	Leie av lokaler og grunn	-230	Merforbruk husleie og festeavgifter/festetomter
195	Avgifter, gebyrer, lisenser	690	Mindreforbruk kommunale eiendomsgebyrer og merforbruk lisenser.
200	Kjøp og finansiell leasing av driftsmidler	-446	Merforbruk inventar og utstyr, kjøp av edb/telefoni/kopi og bøker bibliotek. Mindreforbruk tekniske hjelpemidler.
209	Medisinsk utstyr	100	Mindreforbruk kjøp av medisinsk utstyr sykehjemmet.
220	Leie av driftsmidler	-320	Merforbruk skyldes leie av maskiner/utstyr Råde Parkfestival.
230	Vedlikehold, byggetjenester og nybygg	-489	Merforbruk på utgifter til vedlikehold ventilasjon, kommunale veier og friområder. Det er også merforbruk på vedlikehold komm.bygg, men disse må ses i sammenheng med mindreforbruket på artsgruppe 250.
240	Serviceavtaler/reparasjoner	233	Mindreforbruket knyttet til serviceavtaler under fagområdet IKT (333'), og heiser og løfteutstyr (51'). Merforbruk driftsavtaler kontormaskiner og serviceavtaler økonomisystemer.
250	Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	132	Mindreforbruk materialer til vedlikehold, må ses i sammenheng med artsgruppe 230.
270	Kjøp av tjenester	-8 262	Merforbruk kjøp av vikartjenester sykehjemmet (811'), HBT (348') og ankomstsenteret (156') (må ses i sammenheng med artsgruppe 010), barnevern (1376'), kjøp av lønnstjenesten og sentralbordtjenester fra Rygge kommune (529') (flyttet fra art 350, hvor tjenesten er budsjettert), Parkfestivalen (449'), avvikling av Visit Moss (93'), kommuneplan (811'). Mindreforbruk på tekniske tjenester i hovedsak knyttet til VAR-området

Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon (Kostra art 300:380):

Regnskap	79 278
Justert budsjett	68 133
Avvik	-11 145

Artsgruppens merutgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
300	Kjøp fra staten	640	Merforbruk på omsorgstiltak barnevern.
330	Kjøp fra fylkeskommunen	70	Merforbruk på kjøp av grunnskoleplass fra fylkeskommunen og mindreforbruk Dagsenter TFF (må ses opp mot artsgruppe 370).
350	Kjøp fra andre kommuner	427	Mindreforbruk kjøp av skoleplasser til gjesteelever i andre kommuner og kjøp av lønnstjenesten og sentralbordtjenester fra Rygge kommune (529') (må ses i sammenheng med merforbruket på artsgruppe 270) og mindreforbruk skatteavdelingen. Merforbruk skoletilbud i forbindelse med introduksjonsordningen.
370	Kjøp av tjenester fra andre	-11729	Merforbruk tilskudd til ikke-kommunale barnehager (1427'), omsorgs-/hjelpetiltak barnevern (6778'), omsorgstiltak HBT (2988') og avlastningsplasser for funksjonshemmede (629') allmenlege tjenester. Mindreforbruk vann og avløp og dagsenter TFF
375	Kjøp fra IKS der kommunen selv er deltager	-554	Merforbruk på kjøp av tjenester fra MOVAR.

Overføringer (Kostra art 400:490):

Regnskap	26 152
Justert budsjett	17 248
Avvik	-8 904

Artsgruppens merutgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/-gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
429	Momsutgift	-3336	Merforbruk momskompensasjon, har motpost under artsgruppe 729.
450	Overføring til kommuner	-160	Mindreforbruk til flyktninger. Merforbruk grunnet overføring av mottatte skjønnsmidler på vegne av flere kommuner.
470	Overf. Statlig tilskudd til private	-5182	Mindreforbruk hjelpetiltak flyktninger. Merforbruk viderefremming av tippemidler, Visit Moss, sosialhjelp, boligtilskudd og tap på fordringer
475	Overføring til IKS	-217	Merforbruk IKS arkivselskap, budsjettert på art 195

Renteutgifter og låneomkostninger (Kostra art 500):

Regnskap	7 769
Justert budsjett	8 198
Avvik	429

Artsgruppens mindreutgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/- gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
500	Renteutgifter	-429	Mindreforbruk renter langsiktig gjeld.

Avdrag på lån (Kostra art 510):

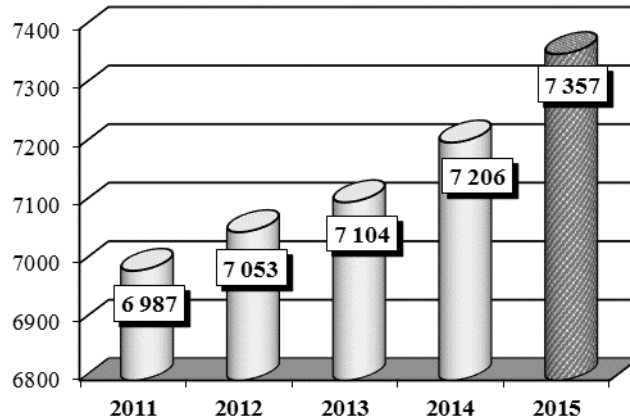
Regnskap	10 280
Justert budsjett	9 460
Avvik	-820

Artsgruppens merutgifter skyldes i hovedsak følgende forhold:

Art/- gruppe	Arts(gruppe) navn	Avvik	Årsak
510	Avdrag Lån	-820	Merforbruk avdrag langsiktig gjeld.

Nøkkeltallspresentasjon:

Folketallet i Råde pr 31/12

Kommunen har hatt en jevn økning de siste 4 årene.

Utviklingen av inntekter og utgifter

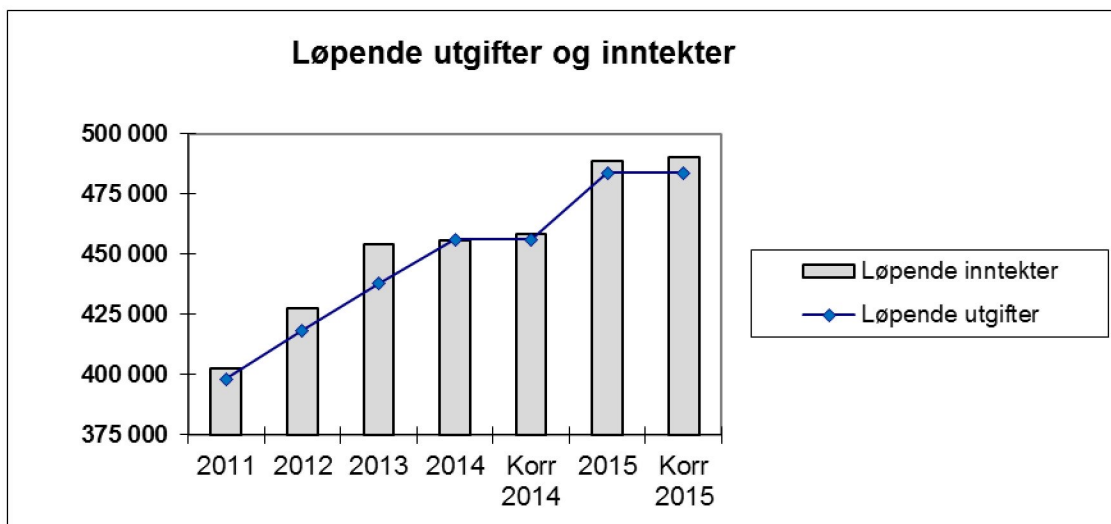
Tallene i tabellen er kommunens totale drifts- og kapitalinntekter/utgifter

(Beløp i 1000-kr.)

	2011	2012	2013	2014	2015	Endr 14-15
<i>Løpende inntekter*</i>	402 477	427 701	454 280	455 701	488 953	33 252
A. Nominell vekst	5,5%	8,0%	6,3%	6,2%	7,3%	1,1%
<i>Løpende utgifter *</i>	398 191	418 273	437 807	456 207	483 871	27 664
A. Nominell vekst	5,6%	6,4%	5,0%	4,7%	6,1%	-0,5%

	Korr 2014	Korr 2015
<i>Løpende inntekter*</i>	458 457	490 517
A. Nominell vekst		7,0%
<i>Løpende utgifter *</i>	456 207	483 871
A. Nominell vekst		6,1%

* Løpende utgifter/inntekter inkluderer kapitalutgifter/inntekter.

Tabellen viser løpende inntekter og løpende utgifter.

I 2011 er inntekten og utgiftene tilnærmet like, men i 2012 er det en liten positiv differanse. Denne positive differansen øker ytterligere i 2013, men er tilnærmet i balanse i 2014 og 15. I tabellen over er det 2 kolonner hvor inntektene er korrigert for bruk og avsetning til fond. Etter korrigeringene er det fortsatt en positiv differanse mellom inntektene/utgiftene i 2014, men litt større (0,3%). I 2015 er differansen i den korrigerte kolonnen også 0,3% større enn det ordinære.

Det gir signaler på at Råde kommunes økonomi har forbedret seg de siste 5 årene, men det er fortsatt behov for å ha stort fokus på økonomien i de kommende årene.

Finansielle resultatmål: Hvordan er kommunens økonomiske helsetilstand?

Det er viktig å fokusere på en del finansielle resultatbegreper da disse gir en indikasjon på kommunens økonomiske helsetilstand:

	Regnskap (1000 kr)					
	2012	2013	2014	Korr 2014	2015	Korr 2015
Brutto driftsresultat	15 522	20 224	3 486	6 242	9 594	11 158
Bruttoresultatgrad	3,7%	4,5%	0,8%	1,4%	2,0%	2,3%
Netto driftsresultat	13 133	19 095	2 885	5 641	10 988	12 552
Nettoresultatgrad	3,1%	4,3%	0,6%	1,2%	2,3%	2,6%

Frie inntekter defineres som skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt

Bruttoresultatgraden er vesentlig bedret fra 2012, fra +3,7% til +4,5% i 2013, men den har gått ned igjen til 0,8% i 2014 og 2,0% i 2015. Dette er en nedgang på 1,7% poeng fra 2012. Nettoresultatgraden bør utgjøre minst 2% av årets driftsinntekter, for 2012 var den på +3,1%, og for 2015 har den sunket med 2,3% poeng og utgjorde en nedgang på 0,8%.

For å kunne bedømme brutto- og nettoresultatgrad, er det viktig å korrigere for ekstraordinære poster for å få et så riktig grunnlag som mulig. I tabellen over er det en korrigert kolonne for 2014 og 2015.

Tabellen under viser hvordan brutto- og netto driftsresultat har blitt korrigert.

Korrigert brutto driftsresultat	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Driftsinntekter	485 696	444 718	450 893
Driftsutgifter	-459 929	-433 692	-433 377
Avskrivninger	-16 173	-14 500	-14 030
Brutto driftsresultat	9 594	-3 474	3 486
Bruk av bundne fond	4 277	5 090	4 017
Bruk av disposisjonsfond	0	0	3 334
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0
Avsetning til bundet fond	-2 713	0	-4 595
Korrigert brutto driftsresultat	11 158	1 616	6 242

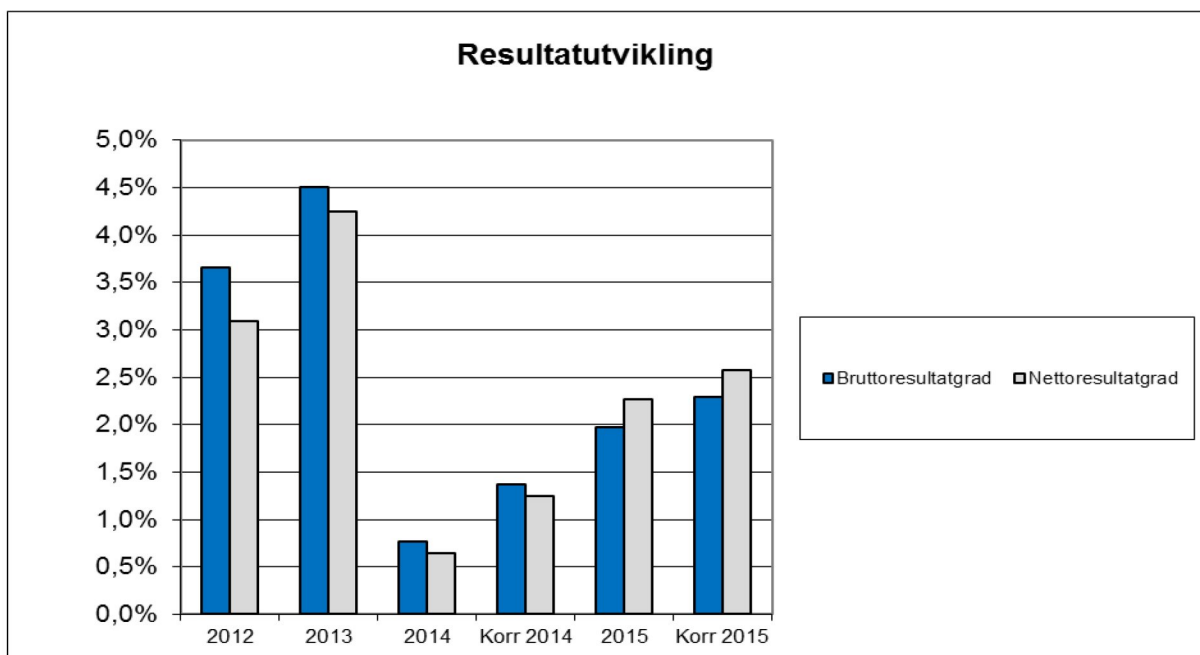
Korrigert netto driftsresultat	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Brutto driftsresultat	9 594	-3 474	3 486
korrigering avskrivninger	16 173	14 500	14 030
Netto renteutgift	-4 511	-5 558	-3 993
Netto avdrag på lån	-10 268	-9 560	-10 638
Netto driftsresultat	10 988	-4 092	2 885
Bruk av bundne fond	4 277	5 090	4 017
Bruk av disposisjonsfond	0	0	3 334
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0
Avsetning til bundet fond	-2 713	0	-4 595
Korrigert netto driftsresultat	12 552	998	5 641

Forklaring til korrigeringene:

Bruk av bundne fond: Dette er midler mottatt tidligere år, for eksempel skjønnsmidler, ubrukte midler avsatt tidligere år og brukt i år og bruk av selvkost fond.

Bruk av disposisjonsfond: Dette er midler som er avsatt tidligere år til disposisjon/bruk senere år.

Avsetning til bundet fond: Dette er i hovedsak avsetning til selvkost fond og øremerkede midler og skjønnsmidler som overføres til neste år, da utgiftene kommer i 2015.

Diagrammet viser utviklingen av brutto- og nettoresultatgrad 2012-2015. Den viser en svært positiv resultatutvikling i 2012 og 2013. I 2014 falt resultatet, men økte igjen i 2015.

Når man legger det korrigerede resultatet til grunn, ser man at resultatutviklingen i 2014 og 2015 har vært bedre/høyere enn det ordinære resultatet.

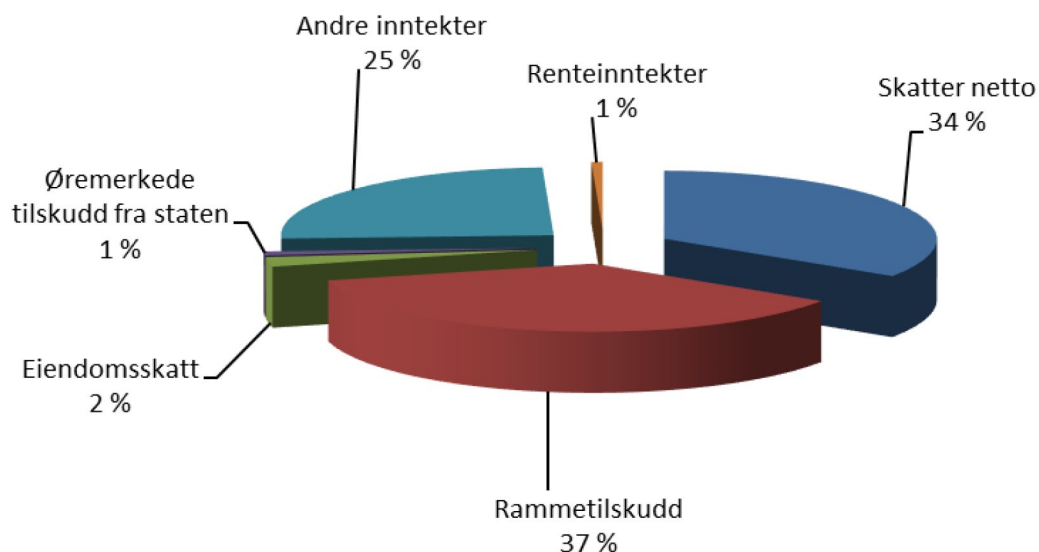
Brutto driftsresultat og netto driftsresultat øker med henholdsvis 0,6% og 0,3% i både 2014 og 2015 når man korrigerer det ordinære resultatet for ekstraordinære poster.

Hvordan fordeler de løpende inntektene seg?

Vi kan dele kommunens løpende inntekter i skatter, rammetilskudd, eiendomsskatt, øremerkede tilskudd, renteinntekter og andre inntekter/gebyrer:

(1000 kr)	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Endr. 14-15 %
Skatter netto	143 967	155 108	158 348	167 440	5,7%
Rammetilskudd	160 233	163 798	169 487	179 784	6,1%
Eiendomsskatt	13 477	13 671	12 325	11 100	-9,9%
Øremerkede tilskudd fra staten	4 374	4 660	3 574	4 690	31,2%
Andre inntekter	102 426	111 610	107 160	122 681	14,5%
Renteinntekter	3 224	5 433	4 807	3 258	-32,2%
Sum inntekter	427 701	454 280	455 701	488 953	7,3%

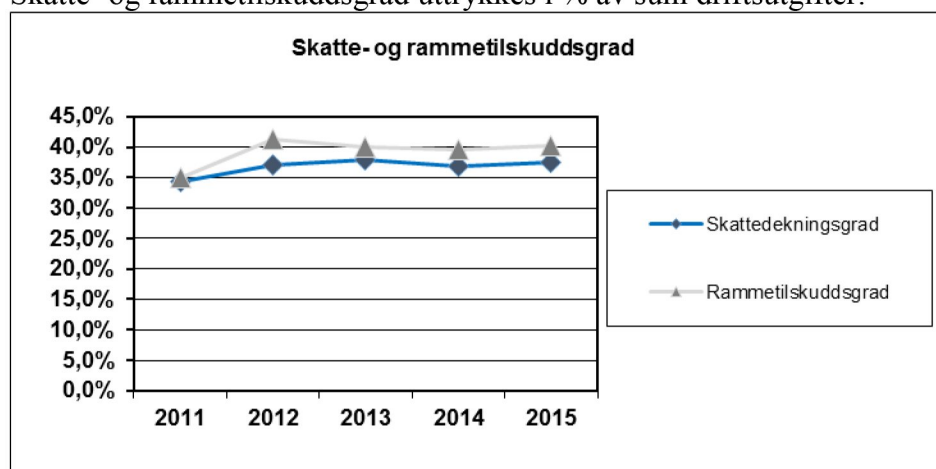
Prosentvis fordeling av løpende inntekter:

Skatteinntekter utgjør i 2015 34% av inntektene, mot 35% i 2014. Rammetilskudd utgjør i 2015 37% av inntektene (37% i 2014), øremerkede midler utgjør i 2015 1% (1% i 2014), eiendomsskatt utgjør 2% av inntektene (3% i 2014) og renteinntekter utgjør 1% i 2015 (1% i 2014). Andre inntekter utgjør 25% (23% i 2014). Andre inntekter består av overføringer fra trygdeforvaltningen, refusjon i forbindelse med interkommunale ordninger, fylkesoverføringer, statsoverføringer og egne salgs- og leieinntekter. Sist nevnte utgjør hovedsakelig kommunale avgifter, egenbetaling for barnehageplass, skolefritidsordning og institusjons- og hjemmetjenester.

Hvor mye av driftsutgiftene dekkes av skatte- og rammetilskuddet?

Skatte- og rammetilskuddsgrad uttrykkes i % av sum driftsutgifter:

Figuren viser utviklingen i dekningsgraden mellom skatteinntekter og rammetilskudd. Den viser at i 2011 finansierer rammetilskuddet og skatteinntekter omtrent like stor del av

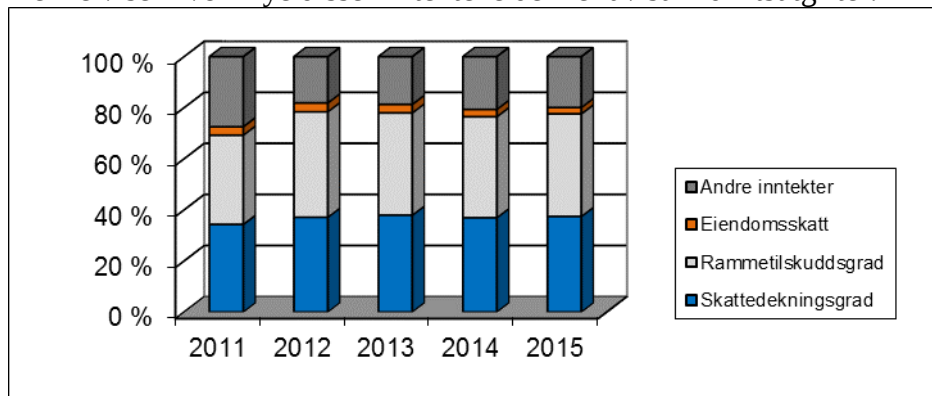

kommunens driftsutgifter. Fra 2012 finansierer rammetilskuddet en høyere del en skatteinntektene. Noe av grunnen til denne endringen ligger i at fordelingen mellom rammetilskudd og skatter er endret fra 55/45 til 60/40 fordeling fra 2010 til 2011, samtidig som øremerkede tilskudd til ikke kommunale barnehager er innlemmet i rammetilskuddet fra 2011.

I 2015 dekker skatteinntektene 3,1% mer enn i 2011, mens rammetilskuddet dekker i samme periode 5,3% mer.

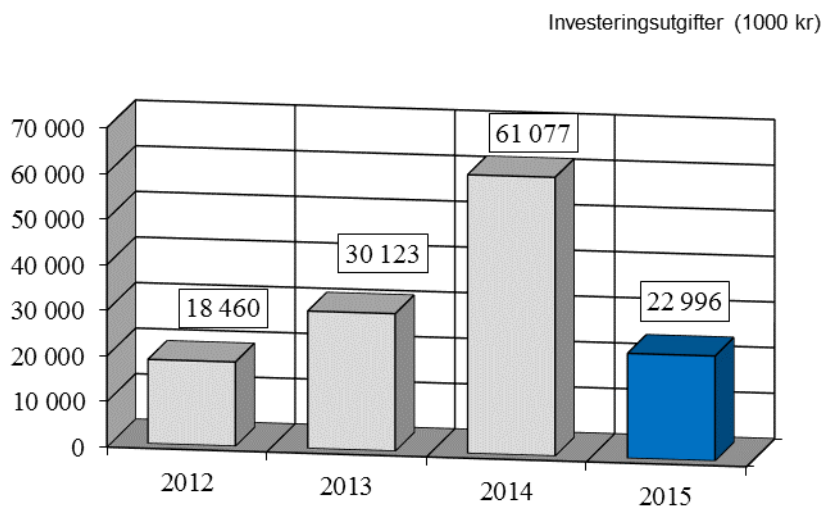
I figuren under vises utviklingen til skatte- og rammetilskuddsgraden i et stolpediagram. I tillegg er det tatt med eiendomsskatt og annen inntekt.

Denne viser hvor mye disse inntektene dekker av sum driftsutgifter.

Utviklingen i investeringsnivå

Den grafiske fremstillingen viser utviklingen i kommunens investeringsnivå.

I 2012 har investeringene hovedsaklig bestått av «papirløse politikere», nytt arkivrom, IKT, nytt økonomisystem, ferdigstillelse av Nor gård og Øvre langbråten, kjøp av tomt i Saltnes og VA.

I 2013 øker investeringsnivået og de største investeringene er VA, oppstart av 24 nye omsorgsboliger, IKT, Visma arkiv og datafangst, caling/ringeanlegg Karlshus barneskole og lekeapparater ved Klokkergården barnehage og begge barneskolene.

I 2014 øker investeringsnivået til 61 millioner kroner, hvor 24 nye omsorgsboliger står for kr 36,9 mill. De siste kr 24,1 mill er brukt til oppstart rehabilitering av rådhuset del II, IKT, nytt kursrom, kabling av klasserom på ungdomsskolen, oppstart skolebruksplan Saltnes, kunstgressbane Saltnes, rehabilitering av omsorgsboliger Blå, VA, kjøp av transportmidler og nytt lydanlegg i flerbrukshallen.

I 2015 går investeringene ned til 23 mill. De største investeringene er vann og avløp, kjøp av Everksveien 8, ombygging rådhuset, rehabilitering på sykehjemmet, nytt toalett på Tusenårsplassen og nye barneskoler.

Hvordan er kommunens gjeldsforpliktelser?

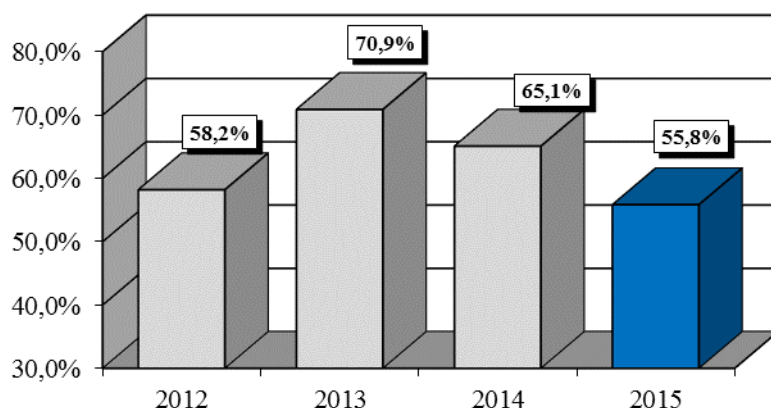
Kommunens gjeld består av kortsiktig og langsiktig gjeld.

Investeringsgjeld defineres som langsiktig gjeld fratrukket videre utlån (startlån i Husbanken).

	2012	2013	2014	2015
	(mill. kr.)			
Kortsiktig gjeld	50,3	60,3	54,2	62,6
Langsiktig gjeld	333,7	332,5	315,0	321,0
Sum gjeld	311,8	384,0	392,8	383,6
Herav Husbanken - lån til videre utlån	32,8	40,4	44,7	49,8
Investeringsgjeld	300,9	292,1	270,3	271,2
Antall innbyggere	7053	7104	7206	7357
Investeringsgjeld i % av driftsinntekt	58,2%	70,9%	65,1%	55,8%
Investeringsgjeld pr. innbygger i kr.	33 305	42 663	41 118	36 863
Kommunens garantiansvar (mill. kr.)	32,1	37,4	35,6	39,0

Som det fremgår av tabellen har kortsiktig gjeld gått opp med kr 9,4 mill og langsiktig gjeld har gått opp med kr 6,0 mill fra 2014 til 2015.

Hvilken betydning har investeringsgjelden på kommunens økonomisk bæreevne?

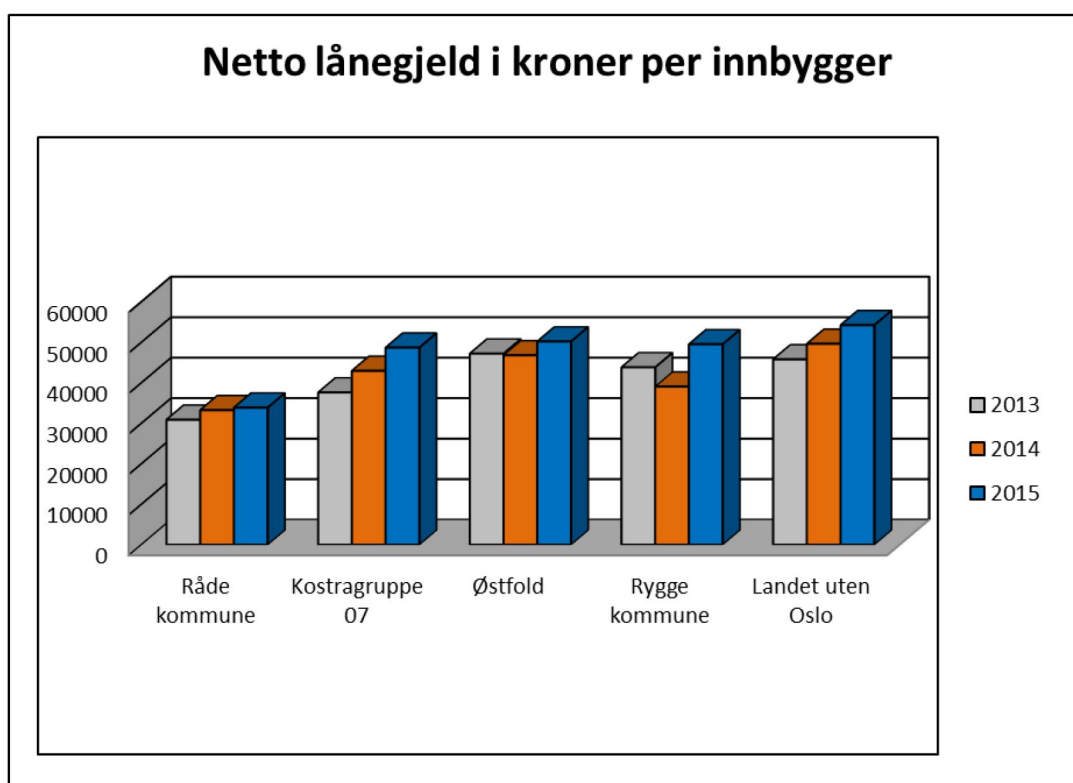

Investeringsgjeld i % av driftsinntekter

Investeringsgjelden angitt i prosent av driftsinntektene og angir hvor stor den økonomiske bæreevnen er og hvor byrdefull gjelden er for kommunen. Investeringsgjelden bør ikke

overstige 50% av driftsinntekten. En økende gjeldsgrad svekker kommunens soliditet, som igjen forteller om en bedrifts evne til å overleve.

For 2015 utgjør investeringsgjelden 55,8% av driftsinntektene (gjeldsgrad).

Hvordan er kommunens betalings evne (likviditet)?

Likviditetsgraden gir et bilde av kommunens evne til å betale sine løpende betalingsforpliktelser ved forfall. Likviditetsgraden bør være minimum 2.

Likviditetsgraden beregnes som følger:

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{162\,111}{69\,754} = 2,33$$

I denne beregningen er likviditetsgraden større enn minimumskravet og er tilfredsstillende. Men for å gi et enda bedre bilde av likviditeten bør det korrigeres for premieavvik og ubrukte lånemidler.

$$\text{Likviditetsgrad 1 Korrigert} = \frac{162\,111 - 28\,263 - 23\,674}{70\,754 - 7\,161} = 1,74$$

Korrigert likviditetsgraden blir nå 1,74 og er under den anbefalte verdi. Dette gir et annet bilde av likviditeten og viser at en av grunnene til den gode likviditet i 2015 skyldes ubrukte lånemidler.

Arbeidskapital

Arbeidskapital er den kapitalen som kommunen behøver for å betale for sine varer og tjenester. Arbeidskapitalen bør ikke være under 10-15%.

Arbeidskapitalen kan også beregnes i % og beregnes som følger:

$$\begin{aligned} \text{Arbeidskapital} &= \frac{\text{Omløpsmidler- kortsiktig gjeld}}{\text{Driftsinntekter}} \\ \text{Arbeidskapital} &= \frac{162\,111 - 69\,754}{485\,696} = 19,0\% \end{aligned}$$

I beregningen over er arbeidskapitalen over minimumsnivået og anses som tilfredsstillende. Som med likviditetsgraden bør også arbeidskapitalen korrigeres for å gi et riktigere bilde, og skal da korrigeres for ubrukte lånemidler.

$$\text{Arbeidskapital korrigert} = \frac{(162\,111 - 236\,74) - 69\,754}{485\,696} = 14,2\%$$

Den korrigerte arbeidskapitalen er også innenfor minimum og anses å være tilfredsstillende.

Finansrapportering

Finansrapporten viser låneporteføljens sammensetninger, rentebetingelser og fordeling mellom fast og flytende rente. For plasserte midler viser rapporten en oversikt over plasserte midler fordelt på aktivaklasser, og avkastning samlet og fordelt på måneder for 3. tertial 2015. Denne rapporten skjer på grunnlag av vedtatt finansreglement i ksak 038/10 med endring i ksak 065/11 og ksak 072/15.

Vurdering:

Lån:

Flytende rente var fra 1,65 (Kommunalbanken) til 2,95% (KLP/Kommunekreditt). Kommunen har 70% av låneporteføljen på flytende rente (investeringslån og startlån). Husbankens flytende rente var 1,99%. Lån med 3 måneders nibor rente i Kommunalbanken var 1,57%.

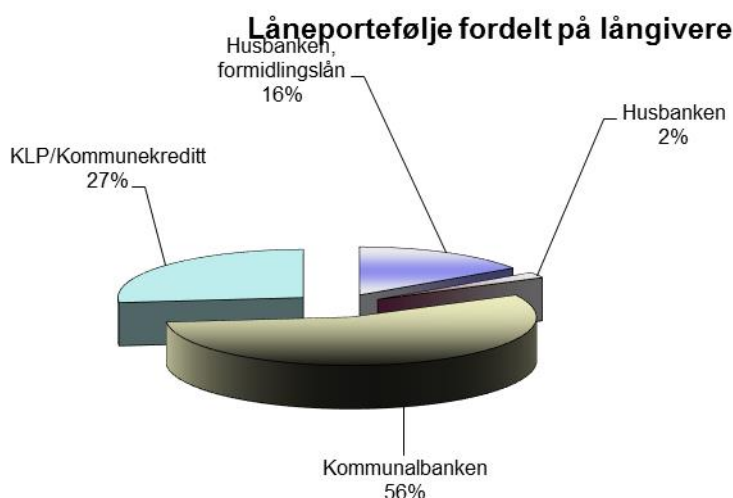
Det er i 3. tertial tatt opp kr 0 i formidlingslån og kr 10 770 000,- i investeringslån.

Norges bank har ikke endret styringsrenten i 3. tertial. I Pengepolitisk rapport 3/15 fra Norgens Bank fra september skriver de: «Anslagene i denne rapporten tilsier en styringsrente som avtar til i overkant av ½ prosent i 2016. Mot slutten av prognoseperioden (2018) anslås styringsrenten å øke til nær 1 prosent». Hva Norges bank vil senke styringsrenten med er ikke omtalt, men anslås å ligge i intervallet 0,25-0,50%.

Råde kommune har pr. 31.12.15 en fordeling mellom fast og flytende rente på investeringslån på henholdsvis 36% og 64%. Dette ligger innenfor vedtatt finansreglement. Rådmannen vurderer renterisikoen fortløpende i forhold til markedet og kommunens økonomiske situasjon.

Det er ved utgangen av 3. tertial et mindreforbruk på renter på kr 429' og et merforbruk på avdrag på kr 820'.

Durasjon er ikke omtalt i rapporten. Durasjon er den vektete gjennomsnittstiden til forfall på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer.

Långiver:	Investeringslån og formidlingslån				
	Lånesaldo 01.01.2015	Lånesaldo 31.12.2015		Rentetilknytning	
		Samlet portefølje	Andel av total:	Fast	Flyt
Husbanken, formidlingslån	44 738 348	49 807 813	15,5 %	-	49 807 813
Husbanken	7 146 732	6 098 870	1,9 %	-	6 098 870
Kommunalbanken	175 029 780	179 198 350	55,9 %	40 569 570	138 628 780
KLP/Kommunekreditt	88 083 577	85 452 427	26,7 %	56 736 074	28 716 353
				-	-
				-	-
	314 998 437	320 557 460	100,0 %	97 305 644	223 251 816

Långiver:	Lånebetingelser			
	Lånesaldo 31.12.2015	V.G.L. (år)	Rentesatser	
			Samlet portefølje	Flyt (gj.sn.)
Husbanken	55 906 683		%	1,99 %
Kommunalbanken	179 198 350	35	2,82/1,88%	1,57/1,65/1,75%
KLP/Kommunekreditt	85 452 427		4,74/4,35%	2,95 %
			3,72/2,85%	
	320 557 460			

V.G.L. : Vektet gjenværende løpetid i antall år

Stresstest:

Det skal også ved hvert tertial gjøres en stresstest (test av risiko for et avvikende regnskapsmessig resultat). Stresstesten angir et potensielt tap i løpet av en 12 måneders periode.

Stresstest - Råde kommune					
Aktiva	Balanse %	Balanse MNOK	Endrings parameter	Durasjon	Beregnet tap
Gjeld med p.t./flytende rente	70 %	223	2 %		-4,5
Gjeld med fast rente	30 %	97			
Finanspassiva (gjeld)	100 %	321			-4,5
Kortsiktig likviditet		90	2 %		1,8
Innskudd i bank og korte pengem.	0 %	0	2 %		0,0
Anleggsobligasjoner	0 %	0	2 %		
N. omløpsobligasjoner	0 %	0	2 %	3,0	0,0
U. omløpsobligasjoner	0 %	0	2 %		
Fast eiendom	0 %	0	-10 %		
Norske aksjer	0 %	0	-30 %		0,0
Utenl. aksjer	0 %	0	-20 %		0,0
Netto valutaposisjon	0 %	0	-10 %		0,0
Langsiktig aktiva	0 %	0			0,0
Samlet finansaktiva		90			
Mulig tap/gevinst vil utgjøre :		-2,7			

Stresstesten viser et potensielt tap på kr 2,7 mill på kommunens samlede finansforvaltning ved nåværende fordeling av plasserte midler og gjeld.

Personalmessige forhold

Personalpolitikk og likestilling

Ved utgangen av 2015 hadde Råde kommune 630 ansatte, hvorav 80,6 % var kvinner og 19,4 % menn.

Råde kommune har en turnover på 27,2 % i 2015, mens det var 13,3 % tiltredelser i perioden. Grunnlaget er basert på alle faste ansatte i kommunen.

Sykefravær

Sykefraværet i Råde kommune har hatt en positiv utvikling, fra 9,2 prosent i 2014 til 8,5 prosent i 2015. Dette tilsvarer en liten nedgang på 0,7 %. Kommunesektorens målkrav om et samlet sykefravær lavere enn 6 prosent er ikke nådd, men vil fokuseres videre på i løpet av 2016. NAV, Rådmannskontoret og tjenester for funksjonshemmede er de tre virksomhetene med lavest sykefravær i 2015, mens HBT, sykehjem og teknisk avdeling er de tre virksomhetene med høyest sykefravær i 2015.

Sykefraværet utgjør 8,9 prosent for kvinner og 6,7 prosent for menn.

Bemanningsrapport

Bemanningsoversikt Råde kommune 2015

	Budsjetterte årsverk		
	Budsjetterte årsverk pr 31.12.2013	Budsjetterte årsverk pr 31.12.2014	Budsjetterte årsverk pr 31.12.2015
Rådmannskontoret	33,2	34,6	35,7
Ungdomsskolen	37,9	37,9	39,7
Oppvekst Karlshus	56,4	55,7	56,3
Oppvekst Saltnes	42,3	43,1	43,9
Familie	27,0	27,5	29,1
NAV	8,3	8,6	8,6
HBT	51,0	48,2	49,1
Sykehjem	74,8	70,9	66,5
Tjenester for funksjonshemmede	30,3	31,3	32,9
Teknisk	31,1	34,0	38,1
Totalt	392,3	391,8	399,9

Tabellen over viser ordinær bemanning i virksomhetene for gjeldende periode, knyttet opp mot art 010/070/075 – fastlønn i regnskapet. Dette betyr at tjenester som omfatter besøkshjem, støttekontakter, fosterhjem, omsorgslønn og avlastning ikke er medregnet. Lærlinger er heller ikke omfattet i bemanningsoversikten.

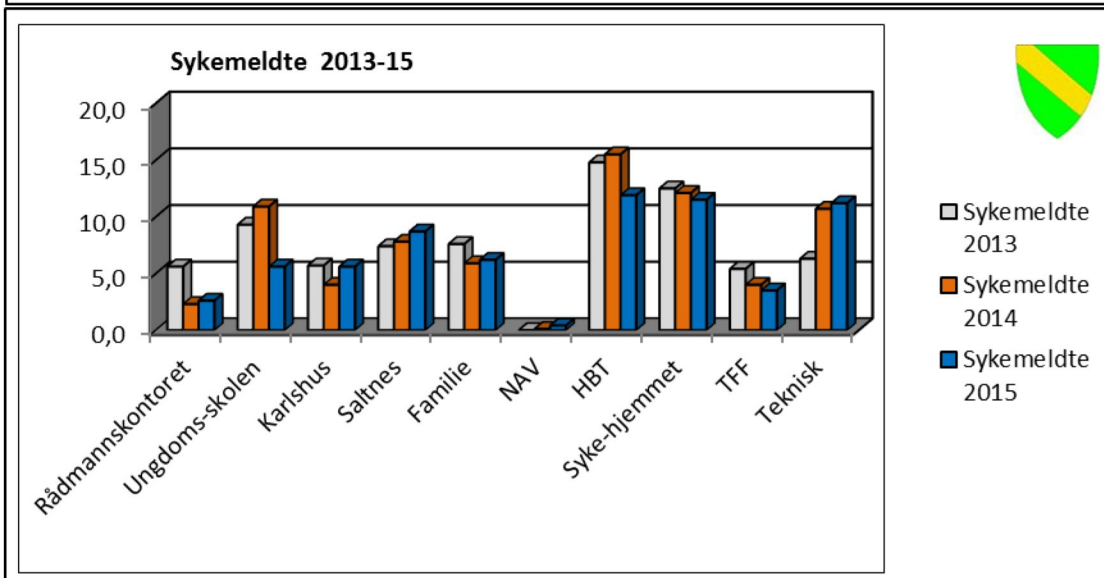
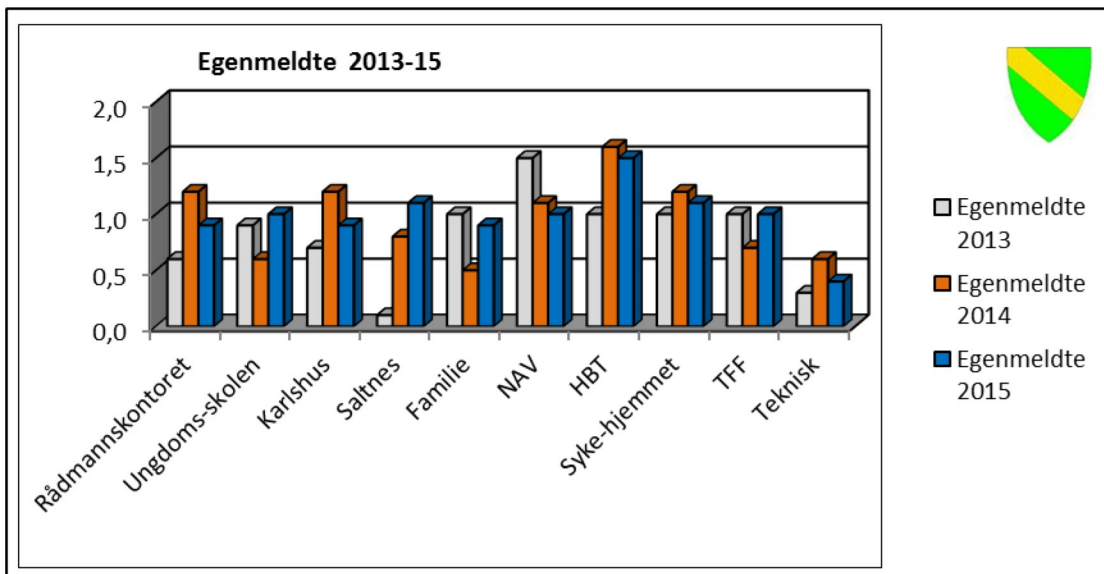
Kommentarer:

Råde kommune har gjennom 2015 hatt en økning i bemanningen med ca 8 årsverk. Små endringer i bemanningen i virksomhetene skyldes i hovedsak å tilpasse bemanningen i henhold til driften. Endringene i bemanning for sykehjem og teknisk skyldes for det meste at renholderne er overført fra sykehjemmet til teknisk.

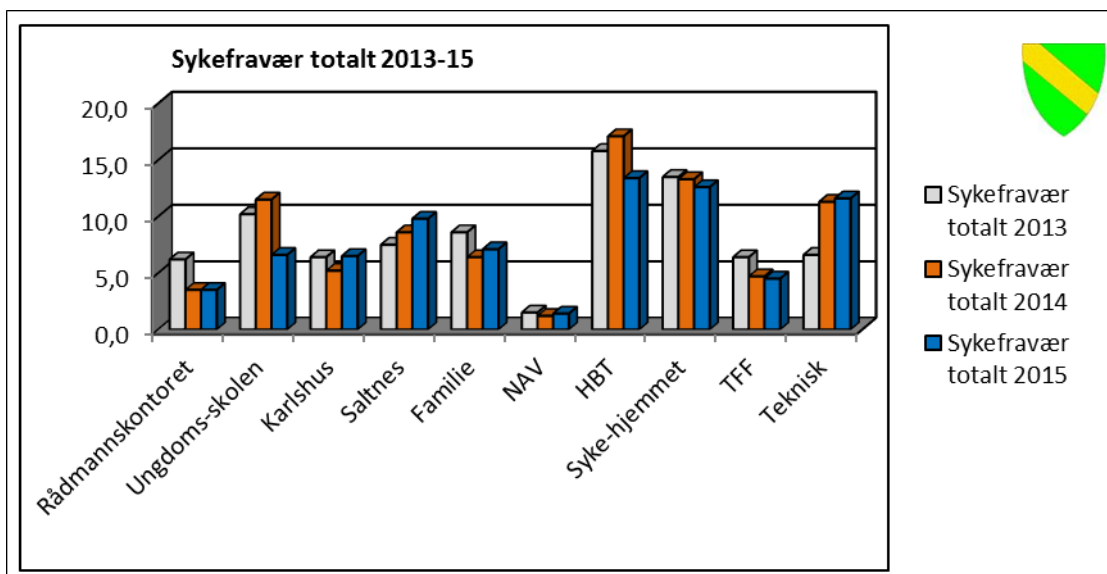
Sykefravær 2015

Rapportering sykefravær Råde kommune 2013/14/15

	Rådmanns- kontoret	Ungdoms- skolen	Karlshus	Saltnes	Familie	NAV	HBT	Syke- hjemmet	TFF	Teknisk
Egenmeldte 2013	0,6	0,9	0,7	0,1	1,0	1,5	1,0	1,0	1,0	0,3
Egenmeldte 2014	1,2	0,6	1,2	0,8	0,5	1,1	1,6	1,2	0,7	0,6
Egenmeldte 2015	0,9	1,0	0,9	1,1	0,9	1,0	1,5	1,1	1,0	0,4
Sykemeldte 2013	5,6	9,3	5,7	7,4	7,6	0,0	14,8	12,5	5,4	6,3
Sykemeldte 2014	2,3	10,9	4,0	7,8	5,9	0,1	15,5	12,1	4,0	10,7
Sykemeldte 2015	2,6	5,6	5,6	8,7	6,2	0,4	11,9	11,5	3,5	11,2
Sykefravær totalt 2013	6,2	10,2	6,4	7,5	8,6	1,5	15,8	13,5	6,4	6,6
Sykefravær totalt 2014	3,5	11,5	5,2	8,6	6,4	1,2	17,1	13,3	4,7	11,3
Sykefravær totalt 2015	3,5	6,6	6,5	9,8	7,1	1,4	13,4	12,6	4,5	11,6

Nærvær 2015

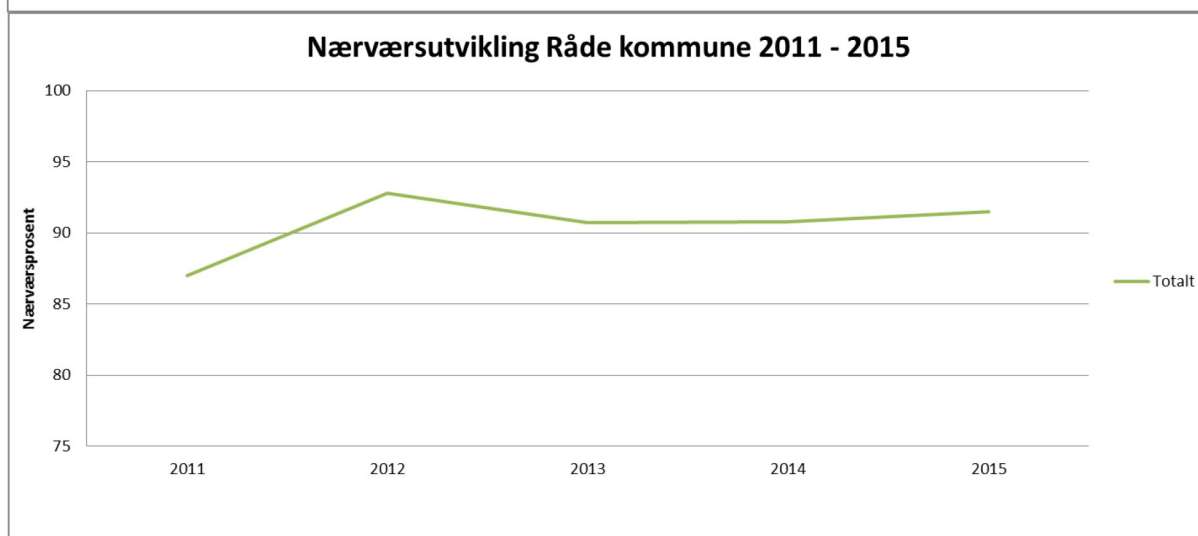
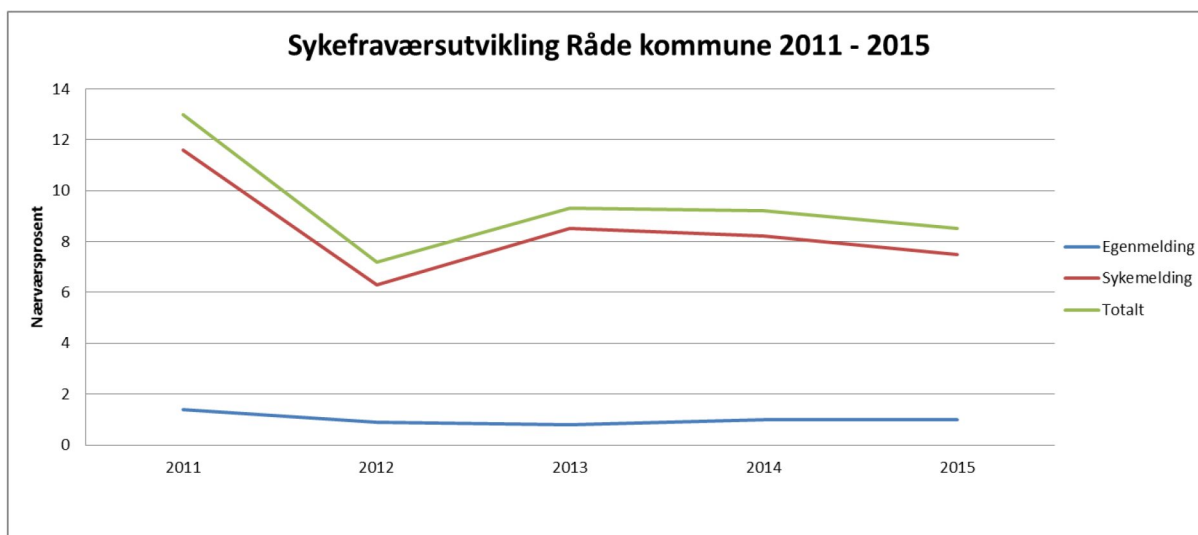
Sykefravær Råde kommune fordelt på tertial og totalt

	1. tertial 2015		
	Egenmelding	Sykemelding	Totalt
Rådmannskontoret	1,0	3,7	4,7
Ungdomsskolen	1,1	5,1	6,2
Oppvekst Karlshus	1,0	5,1	6,1
Oppvekst Saltnes	1,4	10,5	11,9
Familie	0,8	6,5	7,3
NAV	0,3	0,0	0,3
HBT	1,8	9,2	11,0
Sykehjem	1,0	11,2	12,2
Tjenester for funksjonshemmede	1,5	2,9	4,4
Teknisk	0,4	13,1	13,5
Totalt	1,1	7,4	8,5

2. tertial 2015		
Egenmelding	Sykemelding	Totalt
0,9	2,4	3,3
0,5	5,3	5,8
0,9	5,1	6,0
1,0	9,5	10,5
0,8	5,4	6,2
0,6	0,2	0,8
1,4	11,1	12,5
1,0	11,5	12,5
0,9	3,1	4,0
0,4	13,4	13,8
0,9	7,4	8,3

	3. tertial 2015		
	Egenmelding	Sykemelding	Totalt
Rådmannskontoret	0,6	2,0	2,6
Ungdomsskolen	1,8	4,7	6,5
Oppvekst Karlshus	0,9	7,4	8,3
Oppvekst Saltnes	1,6	4,6	6,2
Familie	0,8	9,9	10,7
NAV	0,5	0,0	0,5
HBT	1,3	15,8	17,1
Sykehjem	0,9	13,5	14,4
Tjenester for funksjonshemmede	1,6	5,4	7,0
Teknisk	0,6	9,1	9,7
Totalt	1,1	8,1	9,2

Totalt for 2015		
Egenmelding	Sykemelding	Totalt
0,9	2,6	3,5
1,0	5,6	6,6
0,9	5,6	6,5
1,1	8,7	9,8
0,9	6,2	7,1
1,0	0,4	1,4
1,5	11,9	13,4
1,1	11,5	12,6
1,0	3,5	4,5
0,4	11,2	11,6
1,0	7,5	8,5

Kommunen totalt	
Egenmeldinger i % 2015	1,0
Sykemeldinger i % 2015	7,5
Totalt sykefravær% 2015	8,5
Nærvær i kommunen i %	91,5

Som tabellen over viser, er det marginale endringer i nærværet i Råde kommune over tid. Nærværprosenten ligger stabilt mellom 90 og 92 prosent. Det er mange samfunnsmessige forhold som påvirker nærværsutviklingen som Råde kommune ikke har påvirkning på, herunder svingninger i arbeidsledigheten (konjunkturutviklinger). For kommunesektoren i Norge svinger nærværprosenten rundt 91 prosent. Dette viser at Råde kommune i stor grad følger kommunesektorens variasjoner i tilstedeværelsen for medarbeiderne.

For 2015 viser nærværsutviklingen i Råde kommune en fallende tendens i første tertial, for å ta seg opp i andre tertial og så falle utover i tredje tertial. Dette er en vanlig sesongvariasjon i de fleste bransjer og har en klar sammenheng med ferieavvikling i sommermånedene.

Råde kommune jobber for at nærværet i kommunens virksomheter skal være så høyt som mulig. Det er et stort fokus på dette arbeidet på alle nivåer i organisasjonen. Det jobbes godt med forebygging gjennom trening og aktiviteter, god og tett sykefraværsoppfølging i dialog med den sykemeldte og bruk av eksterne kompetansemiljøer som bedriftshelsetjenesten og NAV Arbeidslivssenter gjennom IA-kontakten. Tilrettelegging av arbeidet for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne, eller som står i fare for å bli sykemeldt, gjøres i stor utstrekning og i de fleste tilfeller så langt det er mulig. Nærværsmidler ble svært godt mottatt på virksomhetene og det ble iverksatt gode tiltak for å fremme arbeidstrivsel og godt arbeidsmiljø, som Råde kommune har stor tro på bidrar til et økt nærvær på sikt. Videre har etableringen av HMS-grupper på virksomhetene bestående av ledelse, verneombud og tillitsvalgte bidratt til å skape en arena for samarbeid mellom partene for å planlegge og gjennomføre HMS-aktiviteter som har som formål å bedre internkontrollarbeidet, arbeidsmiljøet og trivsel på arbeidsplassen.

Det er viktig for Råde kommune å ha et kontinuerlig fokus på nærværarbeidet i tiden fremover, både av samfunnsmessige-, bedriftsmessige- og personalmessige hensyn.

Likestilling

I henhold til likestillingsloven § 1a tredje ledd skal virksomheter som i lov er pålagt å utarbeide årsberetning redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten.

I tabellene nedenfor er det redegjort for den faktiske forhold knyttet til kjønnsfordelingen i virksomheten fordelt på stillingsnivå, samt lønnsforskjeller mellom kvinner og menn på stillingsnivå.

Tabellen viser kjønnsforskjeller på stillingsnivå i Råde kommune

	Kvinner		Menn		Andelen kvinner prosentvis fordeling	
	Antall	Antall	Antall	Antall		
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Rådmannens ledergruppe	7	7	8	8	46,7	46,7
Avdelingsledere	22	22	7	6	75,9	78,5
Høyskole	85	85	21	22	80,2	79,4
Fagarbeider	157	150	34	30	82,2	83,3
Ufaglærte	164	161	25	24	86,8	87,0
Pedagogisk personale	84	83	29	32	74,3	72,2
Sum	519	508	124	122	80,7	80,6

Tabellen over er fremstilt på stillingsnivå for at det skal bli lettere å se hvor det er behov for å satse på rekrutterings- eller kompetansehevingstiltak for å bedre kjønnsbalansen.

Videre viser tabellen alle ansatte i Råde kommune, uavhengig om man er fast ansatt, har et vikariat eller rammeavtale med kommunen. Tabellen viser at det er i hovedsak overvekt av kvinnelige ansatte i Råde kommune, unntatt i rådmannens ledergruppe. Kjønnsfordelingen i Råde kommune viser det samme som for kommunene i Norge for øvrig. Råde kommune jobber for å utjevne kjønnsforskjellene og bør i sterkere grad oppfordre menn til å søke på stillinger der det er overvekt av kvinner.

Tabellen viser kjønnsfordelt lønnsstatistikk:

	2013	2014	2015
Rådmannens ledergruppe	-0,5	-1,8	-0,9
Avdelingsledere	-10	-1,9	-9,8
Høyskole	-5	-8,2	-3,4
Fagarbeider	-3,8	-7,6	-3,6
Ufaglærte	7,6	5,7	5,9
Pedagogisk personale	0,6	-3,3	-0,6

Tabellen over viser en kjønnsfordelt lønnsstatistikk på stillingsnivå og som viser hvor det kan være viktig for kommunen å sette inn tiltak. Tallene viser prosentvis forskjell i gjennomsnittslønn for henholdsvis menn og kvinner. Negative tall i tabellen fremkommer der kvinners gjennomsnittslønn er lavere enn menns gjennomsnittslønn på stillingsnivå. Det er viktig å bemerke at statistikken må leses med varsomhet, da det er mange forhold som kan få utslag i statistikken, men som ikke er direkte kjønnsavhengig, men er mer et uttrykk for enkelte stillingsansvars og arbeidsområde.

Av tabellen fremkommer det at lønnen i avdelingsledernivået økt i løpet av 2015, samt at forskjellene i høyskole- og fagarbeidernivået har jevnet seg ut. Utover dette er det små variasjoner i lønn mellom kvinner og menn i kommunen, og Råde kommune jobber videre for at lønnsnivået i kvinne-dominerte stillinger og mannsdominerte stillinger harmoniseres i størst mulig grad.

Arbeidsgiverstrategi

I 2013 utarbeidet Råde en arbeidsgiverstrategi for perioden 2013 – 2016 som hviler på fire grunnpillarer:

- Ledelse
- Kompetente medarbeidere
- Engasjement
- Etikk og samfunnsansvar

At etikk og samfunnsansvar er en vesentlig del av Råde kommunes arbeidsgiverstrategi er et uttrykk for at kommunen vektlegger viktigheten av etikk i hele kommunens virksomhet.

Etikk og etiske retningslinjer

Råde kommune er ansvarlig for grunnleggende velferdstjenester og forvalter store ressurser på vegne av fellesskapet. Det er særlig to forhold som er viktig i denne sammenheng:

- Hindre uriktig tjenesteutøvelse gjennom krav til habilitet, saklighet og likhet i myndighetsutøvelsen
- Verne tilliten til den offentlige virksomhets upartiskhet og integritet

Etikk betyr læren om moralske normer og adferd, og sier noe om hva som er riktig og galt, ondt eller godt. Hva som anses for å være riktig eller galt endres over tid og varierer fra kultur til kultur. Men i ethvert samfunn og i enhver organisasjon trenger vi etiske retningslinjer for å skape et felles grunnlag for vurdering av adferd. Vi må ha en felles oppfatning av hva vi skal arbeide for, og hvordan vi skal arbeide.

Råde kommunes etiske retningslinjer tar ikke bare sikte på å regulere kommunens forhold til omverdenen. De skal også legge til rette for en positiv utvikling av kommunens bedriftskultur med det formål å bygge opp og opprettholde et fellesskap og en atmosfære preget av raushet, glede og respekt som verdigrunnlag for all handling.

Råde kommune har utarbeidet etiske retningslinjer som gir generelle og spesifikke holdepunkter for aktsomhet og adferd som gjelder for alle ansatte i kommunen. De etiske retningslinjer utgjør sammen med bl.a. Arbeids og ansettelsesreglementet en viktig del av Råde kommunes personalpolitiske retningslinjer.

Hovedformålet for Råde kommunes etiske retningslinjer er å skape felles holdninger til hvordan vi utøver våre yrkesroller slik at innbyggere, politikere og offentlige myndigheter til enhver tid har tillit til organisasjonens profesjonalitet og integritet.

Råde kommune som IA-virksomhet (Inkluderende arbeidsliv)

Råde kommune er en IA-virksomhet, som innebærer en ekstra innsats for oppfølging av ansatte med sykefravær, samt bidra til at den reelle pensjonsalderen øker. Virksomhetene i Råde kommune har gjennom flere år jobbet godt med å øke nærværet. Nærværprosjektet som ble etablert i 2010 skulle gi dette arbeidet et videre løft, og det ble utarbeidet sentrale og lokale tiltaksplaner i kommunen med målsetting om å øke nærværet. Råde kommune benytter seg av ekstern kompetanse i sykefraværsoppfølging av medarbeidere, og bruker i stor grad bedriftshelsetjenesten og IA-kontakten ved NAV Arbeidslivssenter i dette arbeidet.

Rådmannen søkte Formannskapet og fikk midler til nærværstiltak i virksomhetene i 2014. Dette ble tatt godt i mot på virksomhetene og midlene ble brukt på tiltak som skulle bidra til økt trivsel, arbeidsglede og bedre arbeidsmiljø.

Det ble i 2014 tegnet et ny IA-avtale mellom Råde kommune og NAV for perioden 2015 – 2018.

Arbeidsmiljø

Råde kommune arbeider kontinuerlig med og har fokus på arbeidsmiljøet, gjennom HMS-planer og jevnlig møter i HMS-gruppene på virksomhetsnivå. Et godt arbeidsmiljø kommer ikke av seg selv, og det er viktig at det legges til rette for dette arbeidet i virksomhetene og at alle bidrar.

Vi tror at ansatte som trives på jobb yter en bedre tjeneste for brukerne og påvirker sine kollegaer positivt. Det å tilrettelegge for læring og utvikling blant ansatte og å gi ansvar kan stimulere til et godt arbeidsmiljø. Lederne er viktige rollemodeller.

Råde kommune arrangerer både sommerfest og julebord for sine ansatte, og har som mål å bidra til å øke trivselen på arbeidsplassen gjennom å være sammen med kollegaer utenfor ordinære arbeidssituasjoner og på tvers av virksomhetene. Dette understøttes også av nærværsmidler fra Formannskapet som ble brukt på virksomhetsinterne tiltak som har den samme målsettingen.

Rekruttering

I en så stor organisasjon som Råde kommune, vil det i løpet av et driftsår være mange nyansettelser og rekrutteringsprosesser for å sikre kontinuitet og kvalitet i tjenesteytingen. Utfordringer med å rekruttere personell varierer fra år til år innenfor de ulike sektorene. Det er ikke meldt om særlige rekrutteringsutfordringer i Råde kommune i løpet av 2015 annet enn for sykepleiere, som er en mer utfordrende yrkesgruppe å rekruttere.

Ledelse

Råde kommune har stort fokus på ledelse gjennom interne og eksterne tiltak, kurs, coaching, etter- og videreutdanning mv. Alle virksomhetsledere og avdelingsledere ved Rådmannskontoret har vært på eller vil bli deltakere på et lederutviklingsseminar kalt SESAMPER. Dette er et seminar hvor den enkelte blir mer bevisst sine egne lederegenskaper og ferdigheter. Formålet med dette tiltaket er at lederne i Råde kommune skal ha en felles lederplattform for utøvelse av lederskap. I 2015 var to ledere og en rådgiver i kommunen på dette seminaret.

Redusere bruk av uønsket deltid

Råde kommune har i samarbeid med organisasjonene utarbeidet lokale retningslinjer for redusert bruk av uønsket deltid. Ledere skal legge disse retningslinjene til grunn for sitt personalarbeid og drøfte bruken av deltidsstillinger med de tillitsvalgte to ganger pr år.

Strategisk kompetansestyring

Det har vært gjennomført en rekke omfattende kompetansehevingstiltak i virksomhetene i 2015 for arbeidstakere på ulike nivåer i organisasjonen, fra lederutvikling til praktisk rettede kurs knyttet til tjenesteytingen. Kompetansetiltakene har vært gjennomført internt og eksternt, i form av kurs, samlinger, etter- og videreutdanning. Se for øvrig under den enkelte virksomhet for en mer utførlig informasjon om de ulike kompetansehevingstiltakene i virksomhetene.

Råde kommune prioriterer kjernefagene norsk, matematikk og engelsk for det pedagogiske personellet. Et viktig ledd i dette arbeidet er kompetanseutvikling for pedagogisk personale omtalt nedenfor, der kandidater til kjernefagene blir prioritert.

Kompetanse for kvalitet – særskilt om kompetanseutvikling for pedagogisk personale

Det er tre lærere i Råde skolen som har benyttet dette tiltaket i 2015, en i matte, en i norsk (lesing og skriving) og en i engelsk.

AFP

Ved årsskiftet var det totalt 37 ansatte over 62 år i Råde kommune, (utenom de på pensjonistavlønning, støttekontakter, omsorgslønn samt folkevalgte) fordelt på 28 kvinner og 9 menn. Antall personer på AFP ble redusert fra 19 personer i 2014 til 17 i 2015 – en reduksjon på 10,53 %. Tall fra Kommunal landspensjonskasse (KLP) viste at gjennomsnittlig alder for ansatte som slutter for å bli alders- eller førtidspensjonist (AFP) i Råde kommune økte fra 64,04 år i 2014, til 64,2 år i 2015 for de som gikk av med AFP mellom 62-64år. I tillegg ble gjennomsnittlig alder for ansatte som gikk av med AFP mellom 65-66år redusert fra 66,46 år i 2014, til 65,95 år i 2015.

Avgangsalderen har generelt økt jevnt siden 2011, med minimale årsvariasjoner..

Interne prosesser

Råde kommune har videreført arbeidet med interne prosesser og internkontroll i 2015. Arbeidet med å revidere og utarbeide prosedyrer i kommunens kvalitetssikringsystem Kvalitetslosen pågår ved alle virksomheter. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle Kvalitetslosen til et oversiktlig verktøy i kommunens internkontrollarbeid.

Utvalgte kostratall

	Råde kommune 2015	Rygge kommune 2015	Østfold 2015	Kostra- gruppe 07 2015
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,0	4,4	2,2	3,3
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,1	2,6	1,7	3,4
Frie inntekter i kroner per innbygger	47 196	45 955	47 337	47 026
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	174	219	210	207
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	14,5	10,6	10,8	22,7
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	33 846	49 492	50 176	48 667
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	112 540	121 715	123 858	122 956
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6	97 091	94 164	96 880	96 636
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	2 452	2 095	2 106	2 036
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	16 265	17 515	16 571	13 455
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	1 950	3 609	3 844	2 655
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	12 873	8 332	10 006	7 674
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	4 830	3 612	3 640	4 068
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	89	91	89	90
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,4	3,9	6,6	7,2
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	9,9	9,1	10,7	9,2
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	5,4	6,8	7,6	9,1
Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	..	..	..	..
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0	100,0	93,8	95,0
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	12,7	9,0	11,4	11,5
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,7	5,2	4,7	3,6
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	7,5	5,0	..	..
Syssel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb	63,0	27,0	153,0	42,0
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	20,0	12,0	20,0	15,0
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	0,6	0,6	0,6	..

	Råde kommune 2015	Rygge kommune 2015	Østfold 2015	Kostra- gruppe 07 2015
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	163 934	169 331	177 529	165 772
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (20	101 467	102 153	100 601	101 373
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	13,3	11,6	14,9	14,6
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	228 939	246 156	234 807	225 119
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 126 603	1 182 795	1 054 169	1 024 470
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2 459	2 204	2 767	2 702
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	4 365	3 385	4 360	4 222
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	1 238	2 149	2 031	2 310
Gjennomsnittlig saksbeh.tid for private forslag til detaljreg. Kalenderdager	183	262	..	..
Gj.snittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom. Kalenderdager	20	55	..	..
Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	54 674	68 809	114 285	111 890
Andel søknader om motorferdsel i utmark innvilget	..	..	88	97
Andel innvilgede disp.søknader for nybygg i 100-m-beltet langs sjø. Prosent	..	100	..	..

Årsrapport fra virksomhetene

Politisk styring og kontroll

Økonomi

Netto driftsresultat for Politisk styring og kontroll 2015 ble et mindreforbruk på totalt kr 262 349,-, dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

Driftsinntekter

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Merinntekt kr 9 780,-. I balanse.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt kr 105 000,-. Skyldes i all hovedsak refusjon fra andre kommuner i forbindelse med valg og momskompensasjon (må ses i sammenheng med *Overføringer*).

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 223 961,-, skyldes i all hovedsak mindre lønnsutbetalinger i forbindelse med valg enn antatt. Også mindrekostnad knyttet til godtgjørelse folkevalgte.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 132 111,-. Må ses i sammenheng med merforbruket på sosiale kostnader (i kommunen) som skyldes lavere premieavvik og dertil lavere reguleringspremie for alle virksomheter.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Merforbruk kr 243 999,-. Dette skyldes i hovedsak bevertning, transportutgifter, annonsering og kjøp av inventar og utstyr og edb/telefoni.

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk kr 21 000,-. I balanse.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk kr 67 791,- Skyldes i all hovedsak momskompensasjon og må ses i sammenheng med *Overføringer med krav til motytelse*.

Bruk av bundne fond:

Avvik: Merinntekt kr 82 894,-. Bruk av Eling Minges fond.

Virksomhet Rådmannskontoret

Økonomi

Netto driftsresultat for Rådmannskontoret 2015 ble et mindreforbruk på totalt kr 6 335 175,-, dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

Driftsinntekter

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Merinntekt kr 3 770 870,-. Dette skyldes i hovedsak gebyrinntekter innfordringsavdelingen, inntekter skogeiendom (må ses i sammenheng med merforbruk under *Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon*) samt inntekter for salg av regnskaps- og innfordringstjenester til Rygge kommune. (flyttet fra *Overføringer med krav til motytelse* hvor inntekten opprinnelig er budsjettert). Merinntekt billettsalg og andre avg.pliktige inntekter knyttet til Parkfestivalen, ses i sammenheng med *Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon*

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt kr 2 232 651,-. Dette skyldes i hovedsak merinntekt sykelønnsrefusjoner (må ses i sammenheng med lønn), momskompensasjon (må ses i sammenheng med merforbruk under *Overføringer*), salg av skole-/barnehageplasser til andre kommuner, kompetanseutviklingsmidler, videreutdanning- og voksenopplæringsmidler midler til arbeid med trygghetsalarmer videreført andre kommuner (ses i sammenheng med merforbruk under *Overføringer*) og sponsormidler knyttet til Parkfestivalen, ses i sammenheng med *Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon*. Mindreinntekt samarbeidsavtalen med Rygge kommune (må ses i sammenheng med merinntekt under *Andre salgs- og leieinntekter*).

Andre statlige overføringer:

Avvik: Merinntekt kr 417 500,-. Dette skyldes skjønnsmidler til kommunereformen og tilskudd til Rusomsorg i Råde kommune. Må ses i sammenheng med avsetning til bundne fond, lønnsutgifter og kjøp av varer og tjenester som erstatter tj.produksjon.

Andre direkte og indirekte skatter:

Avvik: Merinntekt kr 11 210,-, anses å være i balanse.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 1 054 741,-. Mindreforbruk skyldes i all hovedsak vakans i stillinger deler av året på IKT, HR-avdelingen, regnskapsavdelingen og innkjøp- og eiendomsavdelingen (prosjekt skolebruksplan, lønnsmidler overført investeringsregnskapet). Merforbruk overtid i forbindelse med regnskapsavslutningen trekker mindreforbruket ned.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 1 111 210,- Må ses i sammenheng med merforbruket på sosiale kostnader (i kommunen) som skyldes lavere premieavvik og dertil lavere reguleringspremie for alle virksomheter.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Merforbruk kr 54 448,-. Dette skyldes i hovedsak merforbruk årsavgift, leie maskiner og utstyr, kurs og konferanser, lisenser, og kjøp av tjenester, samt kjøp Råde Parkfestival. Mindreforbruk telefonbruk, opplæringstiltak, forsikringer, kontingenter og serviceavtaler (IKT).

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk 1 074 777,-. Skyldes i all hovedsak mindreforbruk driftstilskudd leger/fysioterapeuter, kjøp av tjenester skatteavdelingen, kjøp av skole- og barnehageplasser i andre kommuner, samhandlingsreformen og tilskudd til ikke kommunale barnehager.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk kr 3 033 532,-. Dette skyldes i hovedsak merforbruk momskompensasjon, må ses i sammenheng med merinntekt momskompensasjon under *overføringer med krav til motytelse*. Det er også merforbruk knyttet til overføringer trygghetsalmer (ses i sammenheng med *Overføringer med krav til motytelse*). Videre er det bokført tap på fordringer på kr 249 694,- samt at det er utgiftsført kr 160 000 til kirkelig fellestråd som er budsjettert under fordelte utgifter.

Fordelte utgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 160 000,-. Budsjettering kirkelig fellestråd og må ses i sammenheng med *Overføringer*.

Interne finanstransaksjoner

Bruk av bundne fond:

Avvik: Merinntekt kr 154 632,-. Bruk av fond for fellesløsning for digitale trygghetsalmer i Mosseregionen, uttrekk av data fra arkivdatabase og revidering av beredskapsplan.

Avsatt til bundne fond:

Avvik: Merforbruk kr 564 431,-. Merforbruk avsetninger til fond. Gjelder i all hovedsak Rusomsorg, folkehelsemidler kompetanseheving, spesialisering allmenntidisin og kulturelle skolesekken.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har totalt 2 medarbeidere, controller og økonomisjef.

Økonomiavdelingen koordinere det overordnede budsjettarbeidet i kommunen. Dette gjelder selve utarbeidelsen av budsjettet, og løpende budsjettkontroll gjennom året. Videre koordinerer avdelingen utarbeidelsen av rådmannens årsberetning.

Andre viktige oppgaver avdelingen har gjennomført i 2015:

Økonomisk planlegging

Finansforvaltning

Oppfølging av virksomhetene

Internkontroll

Rapportering

Økonomisk rådgivning

Regnskapsavdelingen

Regnskapsavdelingen har totalt 6 medarbeidere. Avdelingen har som mål å holde alle sine medarbeidere faglig oppdatert til en hver tid for å kunne levere tjenester med høy standard.

Samarbeidet med Rygge kommune har gitt gode resultater også i 2015.

2015 var det tredje året regnskapene ble avsluttet i Visma (regnskap for 2014). Regnskapsavslutningen for 2012 avdekket en del sviktende prosedyrer som gjorde prosessen krevende og regnskapene ble ikke avlagt til fristen. Regnskapsavslutningen i 2015 gikk vesentlig bedre enn i 2013 og 2014. Dette viser at det systematiske arbeidet i 2013,14 og 15 med å innarbeide nye og forbedrede prosedyrer samt ta i bruk flere moduler i Visma har gitt ønsket effekt.

Innfordring-/Innkjøps-/Eiendoms-/Eiendomsskatteavdelingen

Avdelingen har til sammen 5 årsverk som samlet dekker avdelingens oppgaver. Samarbeidet med Rygge kommune har gitt gode resultater også i 2015.

Innkjøp

Kjøpskontrakter blir i all hovedsak håndtert av innkjøpsavdelingen. I tillegg til råd og veiledning har avdelingen bistått virksomheten i sine interne innkjøp når kjøpesummen har vært over kr. 100.000,-.

Det er i året tegnet felleskontrakter i samarbeid med kommunene i Mossregionen, Fredrikstad kommune og fylkeskommunen.

Eiendomsskatt

Det er foretatt taksering av 61 «nye» eiendommer. Kontoret har ikke mottatt klager i 2015. Kontoret svarer på spørsmål og gir råd og veiledning innen faget til kommunens innbyggere.

Innfordring

Restanse for innfordringsavdelingen er pr 31.12.2015:

Råde kommune	Sum utfakturert	Restansebeløp	Restanse % 31.12.15	Restanse % diff 14-15
Komm.avg. inkl eiendomsskatt	31 885 076,00	288 000,00	0,90 %	-0,20 %
Husleier	9 528 505,00	271 850,00	2,85 %	0,49
Helse og omsorgstjenester	6 020 771,00	141 316,00	2,35 %	-1,83 %
Barnehage/SFO	8 015 069,00	176 994,00	2,21 %	-0,30 %
Saker etter plan/bygnloven	3 949 524,00	774 197,00	19,60 %	-0,97 %
Etableringslån, startlån	2 436 000,00	85 550,00	3,51 %	-0,80 %
SUM	61 834 945,00	1 737 907,00	2,81 %	-0,48

Restansene pr 31.12.2015 har hatt en nedgang på 0,48% fra 2014. Ser man bort i fra en enkeltsak under *plan/bygningsloven* på kr. 695 000,- (som utgjør 40% av kommunens totalrestansen), ville restansen vært 1,69%.

Kommunale avgifter inkl eiendomsskatt: Nedgang på 0,20% fra 2014. Det har vært en nedgang i fakturert beløp på kr. 495.026 i 2015 fra 2014.

Husleier: Økning på 0,49%. Det har vært flere saker med restanser på husleie i 2015 enn tidligere år, og det er fakturert kr. 1.810.742 mer i 2015 enn 2014.

Helse og omsorgstjenester: Nedgang på 1,83%. Det har vært en nedgang i fakturert beløp på kr. 498.575 i 2015.

Barnehage/SFO: Nedgang på 0,30%

Saker etter plan/bygningsloven: Nedgang på 0,97 %. Det har vært en nedgang i fakturert beløp på kr. 415.504 i 2015 fra 2014.

Etableringslån, startlån: Nedgang på 0,80%.

Eiendomskontoret

Eiendomskontorets representerer kommunen som grunneier og har ansvaret for dokumentasjon og forvaltning av Råde kommunes eiendeler anskaffet for varig bruk. Kontoret benytter fagsystemet FACILIT som håndterer forvaltningen av de forskjellige delområdene.

Eiendomskontoret har prosjektansvar for kommunens større byggeprosjekter. I 2015 har de største prosjektene vært Spetalen skole, Karlshus skole, tilrettelagte boliger (HC-bygg), Kulturhus og rehabilitering av rådhuset del II.

HR-avdelingen

Se også kapittel «personalmessige forhold» på side 30 i årsrapporten, samt selvstendige rapporter for den enkelte virksomhet.

Medarbeidere

HR (Human Resources)-avdelingen fungerer som en stab- og støttefunksjon mot virksomhetene. HR-avdelingen har totalt 5 medarbeidere, hvorav 4,25 årsverk per 31.12.2015 etter at HR-avdelingen ble styrket med en ny HR-rådgiver fra 1.sept.2015.

HR-området

HR-avdelingen har som formål å understøtte ledere og medarbeidere internt i Råde kommune, og har ansvar for lønns- og personalpolitikken i kommunen, samt vårt HR-system Visma HRM. HR omfavner et stort og omfattende område med alt fra personalgoder som forsikringer og pensjonsordning, lønn til ansatte, som veileder i vanskelige personalsaker og sykefraværsoppfølging, ferie, vi har ansvar for lønnsforhandlinger samt sørger for at kommunen forholder seg til lovverk og avtaler. I tillegg forholder vi oss til et stort antall samarbeidsparter.

Avdelingen skal i samarbeid med ledelsen bidra til å utvikle våre ansatte og organisasjonen slik at vi sikrer bærekraftige tjenester for våre brukere.

HR-avdelingen er bredt sammensatt kompetansemessig, og er delt opp i to hovedområder, lønn og personal. HR-avdelingen har som mål å holde alle sine medarbeidere faglig oppdatert til enhver tid for å kunne levere tjenester med høy standard. HR støtter ledere i administrative oppgaver bl.a. i forbindelse med ansettelser og lønn. HR er også rådmannens kontakt mellom de hovedtillitsvalgte samt hovedverneombudet. Administrasjonen har en god dialog med tillitsvalgte. Gjennom møter hver annen uke informerer administrasjonen om aktuelle saker gjennom Fellesutvalget for tillitsvalgte. Samarbeidet fungerer godt.

Status 2015

2015 var det første fulle driftsåret hvor lønn er kjørt selvstendig fra Råde kommune etter at kommunen tok tilbake lønningsfunksjonen fra Rygge kommune i begynnelsen av 2015. HR-avdelingen kjører lønn for Råde kommune i tillegg til Råde kirkelige fellesråd.

HR-avdelingen har jobbet fokusert med utvikling innen personalområdet. I begynnelsen av september hadde HR-avdelingen møte med Visma etter å ha blitt forespurt om å være en pilotkommune for et prøveprosjekt med formål å effektivisere lønnsprosessen i kommuner. Videre fokus på å forenkle og effektivisere gjør at HR-avdelingen i 2016 skal implementere elektroniske personalmeldinger. Dette vil gi en betydelig gevinst i form av raskere saksbehandling og mer automatiserte prosesser. I tillegg vil man håndtere mer dokumentasjon elektronisk og unngå perm på perm med papir-dokumentasjon. Dette vil forhåpentligvis kunne frigjøre noe kapasitet til å kunne fokusere på andre prioriterte satsningsområder, som blant annet tettere oppfølging mot de enkelte virksomheter.

Spesielle hendelser i 2015 - Rekruttering

2015 ble et ekstraordinært år ift. bistand til rekruttering, grunnet etableringen av det nye ankomstsenteret for flyktninger. Fra begynnelsen av oktober 2015 ble HR-avdelingen sterkt involvert i arbeidet med å bemanne opp hele den kommunale helseenheten ved ankomstsenteret, i løpet av svært kort tid. Dette var midlertidig ansatte. Videre, mot slutten av året startet rekrutteringen av ansatte til faste stillinger ved ankomstsenteret og HR-avdelingen har bidratt sterkt inn i dette arbeidet. Dette inkluderer alt fra stillingsutlysninger, intervjuer og administrering av søker-prosessen. HR-avdelingens sterke involvering i spesielt denne virksomheten har bakgrunn i det korte tidsrommet hvor mange prosesser skulle på plass. Råde kommune opprettet en helseenhet som var i drift før selve etableringen av organisasjonen var på plass.

HR-avdelingen har i tillegg bistått ved behov ifm. rekruttering på andre virksomheter og som støttespiller i bruk av Visma Rekruttering – vårt saksbehandlingssystem for rekruttering.

Satsing framover

HR-avdelingen startet i slutten av 2015 på en opprydding av gamle reglementer og rutiner innen personalområdet. Grunnet et stort trykk på HR-avdelingen ifm. ankomstsenteret ble dette nedprioritert og vil bli et fokusområde for 2016. Dette innebærer også en opprydding i dokumenter og i struktur på Kvalitetslosen, innen personalområdet.

Elektroniske personalmeldinger vil bli implementert i hele Råde kommune i løpet av 2016. I tillegg har vi planlagt å innføre Expense, en ny modul i Visma HRM, som videre vil effektivisere prosessen rundt reiseregninger.

Avdelingen har for 2016 startet på en prosess for å gjøre velkomsten til Råde kommune mer lik, uavhengig av hvilken virksomhet man starter ved, og vil utarbeide dokumentasjon for de nyansatte, nyttig info som den ansatte får ved oppstart i Råde kommune.

HR-avdelingen ønsker i 2016 å fokusere på å satse på opplæring av mellomlederne, og ønsker å kunne tilby modultilpassede kurs med nyttig informasjon for lederne, på tvers av avdelinger og fagområder.

IKT- avdelingen

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015

Brukere og tjenester:

- Oppnådd generelt sett svært tilfredsstillende stabilitet og tilgjengelighet på alle systemer.
- Tatt i bruk SMS pålogging til gjestenettet for bedre sikkerhet
- Slutført prosjekt med single sign-on for Kvalitetslosen
- Slutført prosjektet Gerica eLås som nå gjør at de ansatte på HBT kan benytte mobiltelefon for å åpne dørene hos klientene.
- Oppgradert Acos Websak til versjon 6.8
- Fått på plass Gerica Multidose som gir elektronisk kommunikasjon mot apoteket.
- Integrert PPS fagprosedyrer på sykehjemmet og HBT.
- Deltar på introduksjonskurs for nyansatte.
- Etablering av nytt fagsystem til Kulturskolen
- Utviklet og etablert elektronisk skjema for tilgangsskjema

Medarbeidere:

- Avdelingen hadde i 2015 4 personer ansatt, med totalt 3,6 årsverk. En av våre medarbeidere døde. IKT avdelingen hadde da en periode med 1 person mindre. På høsten ble det ansatt en lærling.
- Hele avdelingen har deltatt på diverse seminarer i forskjellige steder i landet for å holde seg oppdatert.
- IKT-sjefen har deltatt på kurs i gevinstrealisering, og fortsetter arbeidet med en 2-årig kveldsskole i 'Lederskolen for offentlig sektor'.
- IKT-sjefen har også deltatt på flere samlinger i forbindelse med internkontroll

Økonomi:

IKT avdelingens driftsbudsjett har totalt sett hatt et underforbruk på ca. 1 403' i 2015 (forbrukt 84,93% av budsjett). Vi har hatt flg. større avvik (PS. avvik på lønn, pensjon, og arb.avg. på ca. 969', er ikke omtalt her):

Konto 12432.151160.120 Serviceavtaler fellessystemer: Avvik ca. kr.319' (forbrukt 86,79% av budsjett). Skyldes at avtale-porteføljen på fagsystemer etc. ikke er statisk. Noen avtaler/avtalemoduler utgår, og nye kommer inn etter behov i løpet av året. Ikke-realisererte inv.prosjekter som ville ha utløst budsjetterte driftsutgifter, bidrar også til underforbruket. Budsjettet for 2015 er redusert noe (ca. 5%), basert på nye estimater.

Konto 11320.151160.120 Telefon, mobil, faks: Avvik ca. kr. 132' (forbrukt 61,32% av budsjett). Teletjenester blir stadig rimeligere. Forbruket bekrefter denne trenden. Budsjettet er opprettholdt i 2016 for å ta høyde for økning i antall mobile enheter, men vil bli løpende revurdert.

Konto 12211.151160.120 Leie av EDB-utstyr: Avvik ca. kr.49' (forbrukt 72,7% av budsjett). Skyldes utfasing av gamle avtaler, og innfasing av nye billigere avtaler på multifunksjonsmaskiner. Budsjettet er redusert med ca. 33% for 2016.

Konto 11010.151160.120 EDB-rekvisita: Avvik ca. kr. 32' (forbrukt 25,08% av budsjett). Forbruk varierer etter behov, men har vist sterkt nedadgående trend de siste år. Budsjettet for 2016 er derfor redusert med ca. 40%.

Konto 11500.151160.120 Kurs- og konferanseutgifter: Avvik ca. kr. 51' (forbrukt 64,9% av budsjett). Skyldes at vi i stor grad har benyttet oss av gratisseminarer etc. i opplæringsøyemed. Budsjettet opprettholdes for 2016, bl.a. fordi vi også har ansatt en lærling med opplæringsbehov.

Konto 11330.151160.120 Datakommunikasjon: Avvik ca. kr. 55' (forbrukt 78,34% av budsjett). Generelt sett blir datakommunikasjon stadig billigere, men samtidig øker omfanget/volumet pga. nye tjenester. Budsjettet er redusert noe for 2016.

Konto 12020.151160.120 Kjøp av EDB/Telefoni/Kopi: Avvik ca. kr. 52' (forbrukt 72,43% av budsjett). Gjelder primært erstatning av defekt utstyr, og varierer derfor etter behov. Budsjett opprettholdes for 2016.

Konto 12200.151160.202 Leie av maskiner og utstyr: Avvik ca. kr. 38' (forbrukt 88,85% av budsjett). Underforbruket skyldes noe overbudsjettering. Gjelder leasing av PC'er til skolene. Avtale utgår i 2016 og skal fornyes. Budsjett opprettholdes derfor.

Interne prosesser:

- Sluttført «virtualiseringen» av kommunens serverpark. Vi har i dag 55 servere, hvorav 51 nå er virtuelle.
- Oppgradert eldre servere etter behov
- Skiftet ut et par fysiske servere, inkludert en filserver
- Oppgradert nettverket med nye switcher for bedre ytelse og stabilitet
- Faset ut Windows XP maskiner
- Utbedret det trådløse nettet i hele kommunen ved å skifte ut kontroller og alle senderne.
- Infrastruktur til Nor gård er skiftet fra SDSL til radio, noe som gir bedre kapasitet og lavere kostnader.
- Deltatt i forbindelse med oppussing av formannskapssalen og kommunestyresalen
- Oppgradert båndbredden mot internett
- Kommunens datarom har nå mulighet til å gå på nødstrøm via aggregat i kjelleren
- Driftsavtale med Atea ble sagt opp, og ny avtale signert med Serit.
- Startet med produksjon av ID-kort

Samfunnsutvikling:

- Avdelingen har deltatt aktivt i det interkommunale samarbeidet med Moss, Råde og Våler kommune. Råde kommune har fått i gang overvåkning av toppdomenet som alle disse tre kommunene er helt avhengig av.
- Deltatt i beredskapsarbeid med kommunikasjonsavdelingen og Fylkesmannen
- Driftet valg2015 for kommunen. Råde kommune var en av få kommuner i landet som driftet løsningen selv.
- Ankomstsenter Østfold genererte mye ekstraarbeid for IKT i 2015, men tross kort varsel fikk vi levert tilfredsstillende IKT løsning.

2. Oppnådde resultater i avdelingen

Avdelingen har driftet kommunens IKT-systemer, inkludert 15-20 fagsystemer, standard kontorstøtte-applikasjoner, e-post, intranett, kommunikasjonsløsninger, sikkerhet, 55 servere, ca. 6-700 PC' og ca. 800 brukere (+ skoleelever), med tilfredsstillende stabilitet og tilgjengelighet.

Avdelingen har gjennomført diverse utviklings- og vedlikeholdsprosjekter innenfor budsjett (se «Brukere og tjenester» og «Interne prosesser»).

3. Spesielle hendelser i avdelingen

Foruten ordinær driftsproblematikk, hadde IKT-avdelingen kun en hendelse/avvik i 2015:

- Kommunens system ble infisert av Cryptolocker viruset. Vi fikk kontroll på viruset, og har nå gjort tiltak for at dette i fremtiden ikke skal bli noe problem.

4. Nye, ikke-planlagte oppgaver/utfordringer i 2015

- IKT-avdelingen fikk en vesentlig ekstra arbeidsmengde i forbindelse med Østfold ankomstsenter, men er nå i normal drift, og arbeidsmengden er på et akseptabelt nivå.

5. Avvik fra planlagt resultat

Flg prosjekter er ikke slutført og videreføres i 2015:

Ingen

Kommunikasjonsavdelingen

Medarbeidere

Kommunikasjonsavdelingen har 3,5 årsverk. Arkivleder skiftet arbeidsgiver 01.01.2015, og det ble i 2015 ansatt ny arkivleder som starter sitt virke 01.04.2015.

Gjennom året har Kommunikasjonsavdelingen gjennomført opplæring av 8 personer som har hatt arbeidspraksis i avdelingen via arbeidsmarkedstiltak i NAV.

Brukere og Tjenester:

Ekstern kommunikasjon

Satsningen på kommunikasjon mellom kommune og publikum(interessenter), og de ansattes bevisstgjøring i dette arbeidet, har ført til en markant økning i etterspørselen av tjenester som rådgivning, kompetansetiltak og bistand fra Kommunikasjonsavdelingen. Satsningen er i tråd med Kommunikasjonsstrategi 2012-2015.

Prosjekter/ tiltak hvor kommunikasjonsavdelingen har medvirket:

- etablering av ankomssenter
- Parkfestivalen
- kommunereformarbeidet og innbyggerundersøkelse

Kompetansetiltak 2015:

Kommunikasjonsavdelingen har gjennomført kurs i webpublisering og grunnkurs i Websak for virksomhetene, samt lederopplæring i strategisk kommunikasjon.

Kommunikasjonsavdelingen bruker daglig mye tid på veiledning av ansatte (helpdesk) og innbyggere.

Som medlem av styringsgruppen i Det digitale Østfold har vi kunnet tilby de ansatte gratis kurs i: LinkedIn, Instagram, Cim mediemodul og Digitale verter i kommunale Servicetorg.

Hjemmesider

Det jobbes løpende med utbedring av kommunens hjemmesider i hele kommunen.

Sosiale medier

Blant de sosiale mediene er det fortsatt Facebook som benyttes mest aktivt av kommunens innbyggere.

Virksomheter som sykehjemmet og dagsenteret har i 2015 jobbet systematisk med kommunikasjon ut mot sine målgrupper, blant annet på Facebook.

Facebooksiden benyttes blant annet i krisehåndteringen ved små og store kriser.

På Facebook så er det stor aktivitet på følgende sider: Ordfører i Råde kommune, Allaktivitetshuset og biblioteket.

LinkedIn er oppgradert til premium, og denne nye løsningen er utprøvd i rekruttering av nye medarbeidere.

Servicetorget

Kommunens Servicetorg bisto i forhåndsstemming ved kommunevalget. Antall innsynshenvendelser er doblet siden 2014 og var i 2015 211 henvendelser.

Dokumenthåndtering:

Ny arkivleder ble ansatt 1. april 2015

System

Elektronisk sakarkiv som brukes i Råde kommune er WebSak. Leverandør for systemet er Acos.

Ny versjon 6,8 ble tatt i bruk fra november 2015.

Opplæring av hele organisasjonen i tips og triks i bruken av WebSak, ble gjennomført i forbindelse med oppgraderingen.

Post

Fortsatt nedgang i papirpost og en tilsvarende økning av epost til kommunens postmottak. Det har vært en markant økning i utgående post i forbindelse med ankomstsenteret Østfold.

Arkivplan

Etter oppussing av fjernarkivlokalene i kjeller på rådhuset som stod ferdig juni 2015 er Arkivplanen under revidering.

Fjernarkiv/Depo

Arkivleder har i løpet av året flyttet eldre- og avsluttede arkiver fra kommunens ikke-godkjente arkivrom over i de nye oppussede arkivrommene 1, 2 og 3 i kjelleren i Rådhuset, som er sikret mot brann- og vannskader. I sammenheng med dette har store mengder eldre arkiv blitt kjørt til IKA Østfold (interkommunale arkivselskap).

Forvaltning av Alkohollov og Serveringslov.

Kommunikasjonsavdelingen tilbyr kunnskapsprøver i alkohollovgevingen, og etablerer prøver.

Det Digitale Østfold (tidligere Det Døgnåpne Østfold)

Kommunikasjonsavdelingen har ett medlem i styringsgruppen for Det Døgnåpne Østfold, et prosjekt som støttes av fylkesmannen i Østfold. Prosjektet tildeles hvert år midler som i 2015 gav kommunens ansatte gratis kompetansetiltak innenfor beredskap, digitalisering, web og sosiale medier.

Beredskap

Kommunen ved Kommunikasjonssjefen har deltatt i kriseberedskapsforum for Mosseregionen, og fylkesmannens beredskapsforum.

Det har vært mye arbeid med etablering av nytt ankomstsenter i Østfold og prosjekt helseinformasjons for asylsøkere.

Overordnet beredskapsplan ble gjennom året revidert.

Sekretariat

Oversikt over saker behandlet i kommunestyret og formannskap i 2015 finnes på side 109 i årsberetningen. Status gjengis for hver enkelt sak: Ikke påbegynt =I, under arbeid=U og gjennomført=G. I oversikten til kommunestyret går det i tillegg fram om sakene har gått videre til endelig behandling fra formannskap til kommunestyre.

Brukere og tjenester:

Kommunestyre- og fylkestingsvalget har preget store deler av sekretariatets arbeid i 2015. Dette krever mye planlegging og arbeid i lang tid før og etter valget, og i et helt annet omfang enn stortingsvalg. Forberedelser til valgarbeidet generelt gjennom opplæring sentralt hos departementet samt arbeidet med å ivareta partienes valglistene og alle rutiner knyttet til dette, hadde fokus i første del av 2015. Deretter startet vi med en omfattende rekruttering av valgmedarbeidere og forberedelsene til opplæring og valggjennomføring. EVA (elektronisk valgadministrativt system) var et avgjørende hjelpemiddel for oss. Selve valggjennomføringen i september og oppfølgingsarbeidet etter dette ble ferdigstilt i februar 2016. Dette innebar også arbeidet med alle oppnevninger knyttet til nytt valg. En evaluering av forberedelsene til valget og selve valggjennomføringen blir forelagt valgstyret/formannskapet i mars 2016.

Første folkevalgtopplæringsbolk ble holdt i siste del av oktober 2015, før konstituerende kommunestyremøte. Folkevalgtopplæringen var i regi av KS, og var et tilbud som skulle gi faglig påfyll til folkevalgtrollen for både nye og gamle representanter. Det var kommunestyrets medlemmer og sentrale varamedlemmer som deltok, samt møtesekretærer/rådmannens representanter i faste utvalg. Det ble en to-dagers samling med fokus på blant annet det kommunale oppdraget, folkevalgtets roller, politisk styring og lederskap, styrings- og lederrollen som folkevalgt, forholdet politikk og administrasjon samt møteledelse og deltakelse i politiske prosesser.

Arbeidet med kommunereformen har i tillegg hatt mye fokus i 2015 for sekretariatet. Kommunereformarbeidet er blitt politisk ivaretatt av et ad-hoc kommunestrukturutvalg, samt utredningsutvalg knyttet til de ulike samarbeidsalternativene. Sekretariatet har håndtert sekretærfunksjonen for ad-hoc utvalget og rådmannens arbeid knyttet til kommunestrukturarbeidet.

Driftsoppgaver i forhold til møtene i kommunestyret, formannskap og faste politiske utvalg og råd, samt diverse saksbehandling og fortløpende service til politisk og administrativ ledelse er sekretariatets hovedarbeidsområde, og dette har også vært tilfelle i 2015 i tillegg til valgarbeidet og kommunereformarbeidet.

Opplæring:

Bistand til saksbehandlere i kommunens elektroniske saksbehandlersystemer og møtemodul, og møteportal til folkevalgte og møtesekretærer gjøres fortløpende.

Rapport fra pedagogisk rådgiver:

Brukere og tjenester:

Barnehageområdet

De seneste offisielle statistikker viser at antall barn i barnehagealder (0-5 år) er 468 per 01.01.2015. Tallet per 01.01.2016 er 491, noe som tilsier en øking i 2015 på 4,9 % i denne aldersgruppen.

Råde kommune har full barnehagedekning, ut fra lovens definisjoner. Barn som fyller ett år innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har rett til å få plass i barnehage i hjemkommunen fra august samme år. Bestemmelsen gjelder i forbindelse med barn under hovedopptaket. Denne retten er i Råde kommune oppfylt for alle i 2015, men langt fra alle har fått tilbud om plass i den barnehagen de ønsker plass i. Det har også vært mulig å gi plasser til et mindre barn som ikke har rett til plass. Tendensen fra 2014, der det var flere søkere til barnehageplasser i Karlshus-området enn hva som kunne tilbys, er ytterligere forsterket i 2015. Ledige plasser i Saltnes har blitt fylt opp med barn fra Karlshus-området. En sterk øking i antall barn i førskolealder tilsier at fokus på barnehageområdet bør prioriteres.

Det er varslet at retten til barnehageplass vil bli utvidet og omfatte barn som fyller ett år innen utgangen av oktober måned. Dette vil legge ytterligere press på sektoren.

Driftstilskuddet til de ikke-kommunale barnehagene er innlemmet i rammetilskuddet og skal avregnes hvert år i forbindelse med regnskapsavslutningen. Erfaringene viser en stor grad av uforutsigbarhet, både for kommunen og de ikke-kommunale barnehagene.

Regnskapsåret 2014 var det siste året der det blir foretatt en etterregulering/justering av tilskudd basert på regnskapet i de kommunale barnehagene for samme år. Denne etterreguleringen er påklaget av Private Barnehagers Landsforbund og er ved utgangen av 2015 ikke ferdigbehandlet hos fylkesmannen.

Fra 1. januar 2015 er det regnskapet to år tilbake i tid (regnskapet for 2013 justert for deflatorer) som legges til grunn ved tilskuddsberegningen, og det foretas ingen avregning ved regnskapsårets slutt. Dette fører til en helt annet forutsigbarhet, både for kommunen og de ikke-kommunale barnehagene.

Fra sentralt hold er det satset sterkt på etter- og videreutdanning av personalet i barnehagen. Strategien «Kompetanse for framtidens barnehage 2015 – 2020» angir de fire satsingsområdene

- pedagogisk ledelse - barnehagen som lærende organisasjon
- dannings og kulturelt mangfold
- et godt språkmiljø for alle barn
- barn med særskilte behov

og omfatter både kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Det har vært gjennomført kompetanseheving innen spesialpedagogikk og sosialpedagogikk for assistenter, barnehagens læringsmiljø for alle ansatte og enkelte språkkurs. Det er planlagt en serie etterutdanning for pedagogiske ledere i forbindelse med satsingsområdet «Barnehagen som lærende organisasjon».

Grunnskolen

IKT

Etter organisasjonsgjennomgangen i 2013 ble det opprettet et IKT-prosjekt med følgende målsetting:

Det skal utarbeides en helhetlig strategi for IKT i Rådeskolen. Strategien skal omfatte mål for den pedagogiske og administrative bruken av IKT, sett opp mot de midler man har til rådighet og de ressurser og den kompetanse man besitter.

Kommunen har i 2015 gått til anskaffelse av VOKAL, et digitalt verktøy til bruk for læreren i vurderingsarbeidet. I VOKAL ligger resultater fra alle kartleggingsprøver, nasjonale prøver m.m. for den enkelte elev, slik at lærer og elev i fellesskap kan identifisere elevens sterke sider og de elementer man trenger å arbeide ekstra med. Det var noen oppstartvansker, p.g.a. vansker med å overføre data fra Nasjonale prøvers nye versjon i 2014, men dette løste seg mot slutten av sommeren.

Utvikling av gode læringsmiljøer

Kommunen ble løpet av høsten 2014 valgt ut til å delta i Læringsmiljøprosjektet pulje 2. Prosjektet er styrt fra Utdanningsdirektoratet og har følgende hovedmålsettinger:

1. Delmål 1 er at skoleeier skal lære hvordan en skal følge opp skoler, utvikle de til å bli lærende organisasjoner og utvikle skoleledelsen.
2. Delmål 2 er at skolen skal lære hvordan en skal utvikle et godt læringsmiljø, hvilke rutiner en må ha for å avdekke og løse mobbesaker og hvilke grep som er nødvendige for å utvikle en lærende organisasjon.
3. Delmål 3 er at PPT skal lære hvordan de kan støtte og hjelpe skolene i arbeidet med å utvikle læringsmiljøet.
4. Delmål 4 er at foreldre og elever skal bli kjent med prosjektet, og at både kommunen og skolen skal markedsføre det.

Arbeidet ble igangsatt i 2015. Det vises her til skolenes årsrapporter.

Råde kommune var en av fire kommuner i Norge som i 2012 deltok i et pilotprosjekt der målsettingen var å opprette et beredskapsteam mot mobbing. Prosjekteiere var KS og FUG (Foreldreutvalget for grunnskolen).

I 2014 bevilget Utdanningsdirektoratet midler til å videreføre prosjektet. Råde kommune v/tre ansatte (pedagogisk rådgiver og sosiallærere ved begge barneskolene) har vært sekretariat for dette prosjektet, der 21 kommuner, fra Tønsberg i sør til Lyngen i nord, har deltatt.

Gjennom deltakelse på 16 samlinger gjennom 2015 har vi, foruten å tilrettelegge for gjennomføringen av disse samlingene, fått nyttig påfyll, både i form av faglige foredrag og interessante diskusjoner. Samlingene ble avsluttet i november 2015, rapportskrivning v/sosiallærer på Karlshus skole gjenstår.

Opplæring for språklige minoriteter i grunnskolene

Ved den offisielle tellingen per 01.10.2015 var det 42 minoritetsspråklige elever som fikk opplæring etter oppl § 2-8 (særskilt norskopplæring og opplæring i morsmål og tospråklig fagopplæring.). Dette tilsvarer 4,9 % av elevmassen og er en betydelig øking fra 2014, da 27 elever hadde minoritetsspråklig bakgrunn.

En bestemmelse i oppl § 2-8 hjemler kommunens anledning til å organisere opplæringstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever i særskilte grupper. En slik gruppe ble for noen år tilbake opprettet ved Karlshus skole. Antallet elever i gruppa er varierende, men overstiger sjelden 7-8 elever. Elevene får norskopplæring i velkomstklassen 12 timer per uke, fordelt over fem dager.

Organisering av elevene i velkomstkasse/gruppe gir i det store og hele positive resultater, men det er hele tiden en avveining vedr. fordeling av tid i velkomstkasse og ordinær klasse. Under ingen omstendighet kan et opplæringstilbud i slik særskilt gruppe vare mer enn i to år.

Velkomstklassen er et tilbud til alle nyankomne minoritetsspråklige elever, uavhengig av hvilken skole de sokner til. Det kan være utfordrende å blande elever fra de laveste trinnene på barneskolen med ungdomsskoleelever. Ungdomsskoleelevene deltar da også i liten eller ingen grad i velkomstklassen. Spetalen skole, som har en lav andel fremmedspråklige elever, har en elev i velkomstklassen inneværende skoleår. Eleven er da heltidselev ved Karlshus skole så lenge han har deler av sin opplæring i velkomstklassen.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt

Østfold kommunerevisjon har i 2015 gjennomført et forvaltningsprosjekt som omhandlet elevenes psykososiale miljø. Prosjektet rettet seg først og fremst mot voksengruppa og dennes oppfattelse av kvaliteten på skolens psykososiale arbeid og dokumentasjon. Resultatet foreligger ikke ved årets utgang.

Når det gjelder øvrige sentrale deler av grunnskolens virksomhet, henvises til de enkelte skolars rapporter.

Rapport fra helse- og omsorgsrådgiver:

Legetjenesten i kommunen

Fastlegetjenesten 201; hadde ved årets slutt 6.479 innbyggere på sine lister. Det vil si at 721 innbyggere fortsatt benyttet fastlege utenfor Råde kommune. Daglegevakten ble også i 2015 gjennomført som et samarbeid mellom Rygge og Råde kommuner.

Kommuneoverlegens rapport fra 2015.

Deltatt i Trygt lokalsamfunn, i samhandlingsforum og i en utredningsgruppe under Administrativt samarbeidsutvalg som arbeidet med «Fastlegenes rolle i samhandlingen». Folkehelseoversikten laget av folkehelsekoordinator var grunnlaget for kommuneoverlegens innslag om demens til virksomhetsledergruppen. Håndtert bekymringsmeldinger etter hendelser i primærhelsetjenesten. Forholdet til virksomhetsledergruppen ble avklart på ledersamling og kommuneoverlegen ble medlem av Helse- og Omsorgsledergruppen (HOL). Fra slutten av september har etableringen av Ankomstsenter Østfold og tuberkuloseutredning, nødvendig helsehjelp og vaksinerings vært en hovedoppgave for kommuneoverlegen.

Samhandlingsreformen

Anvendelse av økonomiske virkemidler i forbindelse med samhandlingsreformen i Råde kommunes:

Medfinansiering opphørte fra 2015. Tilskudd til kommunale øyeblikkelig-hjelp døgnplasser var i 2015 kr. 1.645.000,-. Regnskapet viser en underfinansiering av driften av KAD plassene på kr. 54.184 for Rådes del.

Prosjekter startet i 2015:

ROP-Lidelser ble for alvor satt på kartet i *Nasjonale faglige retningslinjer for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP i rundskriv IS/1948 – 2012*. Retningslinjene skisserte 93 anbefalinger, med tiltak for det kommunale ansvaret og et felles forpliktende ansvar mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten. Satsningen er en del av nye oppgaver i samhandlingsreformen.

Råde kommune igangsatte et tverrfaglig forpliktende samarbeid for personer med *samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP lidelse, i 2014*. Tiltakene i prosjektet ble lagt i linje fra i 2015 med alle tilhørende tiltak. Prosjektet ble rapportert til Fast utvalg for levekår og omsorg 27.01.2016, LEO-sak 003/16.

Prosjekt velferdsteknologi – felles mottak for digitale trygghetsalarmer i Mosseregione, lagt til legevaktssentralen. Mosseregionen mottok kr. 800.000 innovasjonstilskudd i 2015. Prosjektet ble overført til Moss kommune september 2015 som er vertskommune for legevakten. Det har ikke skjedd noe med prosjektet etter overføringen til Moss kommune. Råde ble i møte 8.mars i år meddelt at prosjektet ville gå til opphør fordi Moss kommune ikke hadde kapasitet til å videreføre det.

Helse- og omsorgsplan - Gjennomføring av tiltak og mål:

Ble evaluert på slutten av 2015. Evalueringsrapporten legges frem for Fast utvalg for levekår og omsorg 16.mars 2016. LEO- Sak. 005/16.

Rapport fra folkehelserådgiver

Folkehelsearbeidet

Kommunens folkehelsearbeid er en del av samhandlingsreformen, sentralt forankret i Folkehelseloven med forskrift, lokalt i handlingsplan vedtatt i «Kommuneplan 2011-2022», samfunnsdelen.

Plan og bygningsloven har egne bestemmelser om ivaretagelse av befolkningens helse i lovens virkeområde. Folkehelserådgiver arbeider i hovedsak med folkehelseutfordringer som gjelder hele, eller spesielt utsatte grupper i befolkningen. Fortrinnsvis gjennom å forebygge fremtidige utfordringer, men også ved å iverksette strukturelle tiltak som kan få virkning på kortere sikt. Strategier og tiltak som bidrar til å redusere sosial ulikhet blant kommunens innbyggere har et særlig høyt fokus. Spesielt er det viktig å legge til rette for at barn og unge kan få en utdanning, slik at de senere kan delta i arbeidslivet, forsørge seg selv og ha den sosiale arena som arbeidsplassen er.

Kunnskap om folkehelseutfordringer og – styrker skal inngå som en del av kommunens planstrategiarbeid for å sikre at folkehelseperspektivet er hensyntatt i kommunens planer og utredninger. Det er derfor utarbeidet «Oversikt over helse og helsetilstand i befolkningen» som viser både status og faktorer som påvirker befolkningens helse, både positivt og negativt.

2015 har vært et aktivt folkehelse-år i Råde kommune. Fagfeltet blir stadig mer integrert den kommunale organisasjonen, det arbeides fortsatt med å få folkehelsevurderinger inn i kommunens planer og tjenesteutøvelse på alle nivå.

Politisk oppleves at fokus på forebyggende og helsefremmende tiltak og reduksjon i sosial ulikhet er stort.

Verbalvedtak: Folkehelse

1. Helsefremmende tiltak som allerede finnes i kommunen, og som det er ønskelig å promotere utfra et forebyggende helseperspektiv, systematiseres. Det legges til rette for at informasjonen kan legges ut på kommunens nettsider, og for at informasjonen kan vedlikeholdes av dem som driver tiltakene. (Dette på lik linje som lag og foreninger). Informasjonen oppdateres hvert fjerde år som en del av arbeidet med planstrategien.
Gjennomført: Vil være et løpende arbeid. Er lagt ut på kommunens hjemmeside i januar.
2. Arbeidet med opprettelsen av en frivillighetssentral videreføres. Administrasjonen bes se på om det er mulig å forsere fremdriftsplanen, slik at oppstart kan skje tidligere enn forespeilet.
Gjennomført: Daglig leder tiltrådt 17.8.2015. Styre valgt i desember 2015. Videre drift er lagt til virksomhet familie.
3. Administrasjonen/folkehelsekoordinatoren bes utarbeide konkrete forslag til helsefremmende aktiviteter/tilbud/arrangementer som kan komme hele befolkningen/ulike aldersgrupper/kommunens ansatte til gode.
Gjennomført: Løpende arbeid. Oversikt er lagt ut på kommunens hjemmeside. Spesielt nevnes Bowls, helsefremmende barnehager og skoler, den kulturelle spaserstokken i regi av Eldrerådet.

Nasjonale føringer

I Rundskriv IS-1/2015 *Nasjonale mål og prioriteringer på helse- og omsorgsområdet 2015* er det gitt følgende sentrale føringer for folkehelsearbeidet:

Aktiviteter/satsningsområder i 2015

Helsedirektoratet ber om at kommunene:

- Sørger for tilstrekkelig kapasitet til å koordinere folkehelseinnsatsen på tvers av sektorer.
- Styrker kompetansen på helsemessige forhold ved skolemiljøer
- Styrker kompetansen på forvaltningen av alkoholloven
- Integrerer psykisk helse og livskvalitet i folkehelsearbeidet, med vekt på mestringsbetingelser på livets ulike arenaer.
- Sørger for rutiner for løpende oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer og igangsetter arbeidet med det fireårige oversiktsdokumentet (jf. ny veileder «God oversikt – en forutsetning for god folkehelse»).

Hvor står Råde kommune i forhold til nasjonale føringer?

- Råde kommune har stabil kapasitet, folkehelserådsgiver i 100 % stilling. Det dannes tverrfaglige arbeidsgrupper etter behov. Det er etablert en administrativ folkehelsegruppe der alle virksomhetsledere, kommuneoverlege og rådmann er faste medlemmer.
- Det er etablert rutiner for løpende oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Rutinene er lagt i kvalitetssystemet. I rutinene beskrives hvordan arbeidet drives, hvordan

det gjøres tilgjengelig for befolkningen og hvordan det skal brukes i arbeidet med planstrategi hvert fjerde år. Oversiktsdokumentet er vedtatt av kommunestyret i KS – 050/15

- Det er gjennomført tilsyn fra miljørettet helsevern ved alle skolene.
- Oppvekstområde Saltnes er med i prosjektet «Helsefremmende barnehager og skoler» som ble igangsatt av Østfold fylkeskommune gjennom Østfoldhelsa.
- Alkoholoven forvaltes i henhold til lov og forskrift, samt kommunes vedtatte retningslinjer og Ruspolitiske handlingsplan
- Det tobakksforebyggende arbeidet er beskrevet i Ruspolitisk handlingsplan.
- Psykisk helse og livskvalitet inngår i det løpende oversiktsarbeidet.

Brukere og tjenester

I 2015 er det lagt mye arbeide i å få samarbeid med frivillige organisasjoner. Dette er vanskelig, da disse allerede har sine egne agendaer. Samarbeidet med «Eldrebølgen» og Råde IL er videreført.

Folkehelserådgiver har i samarbeid med Råde IL startet aktiviteten Bowls, et kulespill som alle kan delta i, uansett funksjonsnivå. Det er igangsatt en gruppe for seniorer 60+ våren 2014 og den er selvgående i 2015. Det er Råde IL som drifter aktiviteten.

Eldrerådet har innenfor konseptet «Den kulturelle spaserstokken» gjennomført et stort arrangement med fremføring av konsertversjonen av Tomb-spelet.

Det er opprettet frivilligsentral, med oppstart august 2015.

Oppvekstområde Saltnes deltar sammen med flere Østfoldkommuner i et prosjekt som skal utarbeide forslag til nasjonale retningslinjer, regler og praksiseksempler for helsefremmende arbeid i barnehager og skoler. Prosjektet er i regi av Østfold fylkeskommune og nasjonale myndigheter.

Råde kommune deltar i ordningen «Aktiv på dagtid», en lavterskel tilbud om fysisk aktivitet til personer mellom 18 og 67 år, som står helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Ordningen administreres gjennom NAV og gjennomføres av Østfold Idrettskrets.

Kommune kan benytte tilbudet i en IA-sammenheng for ansatte som står i fare for å bli, eller er, helt eller delvis sykemeldt. Det er informert ut til virksomhetene om tilbudet, men det benyttes i liten grad.

Økonomi

I tillegg til lønnsmidler, var det 2015 budsjettert med 50.000 kroner til drift. Folkehelse holder budsjett på alle sine områder. Det er søkt om prosjektmidler (folkehelsemidler) fra Østfold Fylkeskommune, og Råde kommune har fått 200.0000 kroner til «Opplevelseskortet», som er et tiltak innenfor NAV sitt prosjekt for å forhindre eller redusere barnefattigdom.

Medarbeidere

Det er ansatt folkehelserådgiver i 100 % stilling.

I tillegg til folkehelse, er stillingen tillagt funksjon som SLT-koordinator, sekretær i politiråd, sekretær for eldrerådet og rådmannens representant til Eldrebølgen.

Interne prosesser

Folkehelse er fortsatt et nytt selvstendig fagfelt for kommunen, som det tar tid å innarbeide. Det er også i 2015 brukt tid på å etablere og videreutvikle praksis på området, innhente kunnskap og utvikle samarbeids-arenaer internt og eksternt.

Det er initiert politiske saker og arbeidet med å forankre og iverksette frivillighetssentral er fullført. Den vedtatte målsettingen om å ferdigstille en universelt utformet badebrygge på Saltholmen, er igangsatt men ikke nådd i 2015.

Kommunen har vært sammen med Østfoldhelse deltatt i et erfaringsfylke-prosjekt, med helsedirektoratet som oppdragsgiver. Det er utarbeidet verktøy for å kunne gjøre enkle folkehelsekonsekvensvurderinger i saker som skal til politisk behandling.

Oversikt over folkehelsen i Råde Kommune

Folkehelseloven pålegger i § 5 kommunen å ha et skriftlig oversiktsdokument over befolkningen helsetilstand hvert fjerde år til planstrategien. I tillegg skal kommunen ha løpende oversikt over faktorer som hemmer eller fremmer befolkningens helsetilstand. Som en del av dette arbeidet utarbeides det en oversikt over hvilke folkehelse tilbud som finnes i kommunen, denne revideres årlig og ligger på kommunens hjemmeside.

Oversiktsdokument er ferdigstilt og vedtatt i september. Det er lagt ut på kommunens hjemmeside og revideres årlig før budsjettarbeidet begynner, første gang i 2016.

Folkehelseprofilen 2015

Folkehelseinstituttet ga for 2012 for første gang ut en samlet oversikt over folkehelseutfordringer på kommunenivå. Ny profil er utarbeidet for 2015. Profilen viser at Råde kommune har mange av de samme utfordringene som sammenlignbare kommuner ellers i landet. Det er liten endring fra 2012 til 2015.

Råde kommune har en noe høyere andel eldre enn både Østfold- og landsgjennomsnittet, men en lavere andel innvandrere.

Frafall i videregående skole er lavere enn Østfoldsnittet, men høyere enn landsgjennomsnittet.

Innen feltet psykisk helse og rus indikerer tallene at den psykiske helsen i Råde er noe bedre enn på Østfoldsnittet og på linje med landsgjennomsnittet.

Råde kommune har utfordringer med mobbing, der folkehelseprofilen viser høyere verdier for vår kommune enn for både Østfold- og landsgjennomsnittet. Dette stemmer godt med øvrig kunnskap vi har om problematikken i vår kommune.

Som det fremgår av ovenstående bidrar Folkehelseprofilen til å identifisere aktuelle satsningsområder, spesielt når den har utkommet over flere år. At Folkehelse-instituttet gjør endringer i oppsettet fra år til år, gir noen ekstra utfordringer i å se sammenhenger og endringer mellom de ulike årene.

Interne tverrfaglige samarbeidsarenaer

Kommunen har opprettet en administrativ folkehelsegruppe, der rådmannen, alle virksomhetsledere, kommuneoverlegen og folkehelserådgiver deltar. Gruppas mandat er å fatte strategiske beslutninger for folkehelsearbeidet, velge innsatsområder og fordele ansvar for gjennomføring. I tillegg er dette en arena for kompetanseheving og kunnskapsutveksling om folkehelsearbeidet generelt og i Råde spesielt.

Folkehelserådgiver deltar i interne tverrfaglige nettverk om enkelttiltak, og informerer virksomhetene om prosjekter som kan være av interesse. Fra 2014 er for eksempel Saltnes oppvekstområde med i prosjektet «Helsefremmende barnehager og skoler» gjennom Østfoldhelse.

Folkehelserådgiver arbeider tett med kommuneoverlegen i folkehelse spørsmål. I 2015 er den interne Trygge Lokalsamfunns- gruppa, bestående av samfunnsplanlegger, kommuneoverlege og folkehelserådgiver videreført.

Skadeforebyggende arbeid

Som vedtatt i kommuneplanen deltar Råde i nettverket Trygge Østfold. I 2014 startet arbeidet med å sertifisere Råde kommune som et trygt lokalsamfunn etter nasjonale kriterier, basert på verdens helseorganisasjons internasjonale kriterier. Prosessen gjennomføres i samarbeid med Østfoldhelse, Skadeforebyggende Forum og kommunene Trøgstad, Hvaler, Halden og Askim. Virksomhetene har egne prosjekter i forhold til skadereduksjon. Blant annet har ergo/fysioterapitjenesten prosjektet «Hverdagsrehabilitering» i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, og sykehjemmet arbeider med fallregistrering og – forebygging i samarbeid med Utviklingscenter for sykehjem i Østfold.

I Trafikksikkerhetsplanen pekes det på at kantklipping og vedlikehold kan redusere trafikkfarlige områder

SLT

SLT er en Samordningsmodell for Lokale, forebyggende Tiltak mot rus og kriminalitet rettet mot barn og unge. SLT sikrer at de ressursene som allerede finnes hos kommunen og politiet, blir mer samkjørt og målrettet. Kommunens SLT-gruppe har deltagere fra alle kommunens virksomheter som arbeider med barn og unge, politiet og Tomb VGS. Gruppen har hatt 2 møter i 2015

Mye av høsten er gått med til å forberede oppstartseminar for kompetanseheving om å forebygge radikaliserings og ekstremistisk vold. Seminaret er et samarbeid mellom Råde og Rygge Røde kors, Råde idrettslag, Tomb videregående skole, politiet og kommunen (familie, Nav og folkehelse). Det er initiert av politirådet og søkt midler gjennom Imdi.(Inkluderings- og mangfolds-departementet)

Det er utarbeidet handlingsplan for forebygging av radikaliserings og ekstremistisk vold.

Frivilligsentral

Frivilligsentraler etablert og lagt til virksomhet familie, kulturseksjonen. Det er ansatt daglig leder i 50 % stilling og valgt styre. Formannskapet er oppnevnt som årsmøte. Styret har nå ansvar for videre drift av sentralen.

Eksternt samarbeid:

Partnerskapet Østfoldhelse/Østfold fylkeskommune.

Råde kommune er medlem i partnerskapet Østfoldhelse. Partnere er Østfold Fylkeskommune, kommunene i Østfold, Høgskolen i Østfold, Østfold idrettskrets, Inspiria mfl.

Kommunen er aktiv i partnerskapet ved å bidra i høringer, delta i prosjekter initiert av partnerskapet, i koordinatormøter og ressursgruppene «Ernæring og fysisk aktivitet» og «Skader og ulykker».

Av prosjekter deltar Råde kommune i

- helsefremmende barnehager og grunnskoler Østfoldhelse
- aktiviteten «Bowls- flere freske seniorer.» Østfoldhelse
- Trygge lokalsamfunn - sertifisering Østfoldhelse og Skadeforebyggende Forum

Andre samarbeidspartnere:

Kommuner

Råde kommune har et utstrakt samarbeid med de andre kommunene i Østfold om folkehelse spørsmål. Særlig tett er samarbeidet med kommunene i Mosse-regionen og nedre Glomma-regionen.

Skadeforebyggende forum

Skadeforebyggende forum (Skafor) er et nasjonalt kontakt-, samarbeids- og formidlingsforum hvor helse- og omsorgsdepartementet og direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er blant samarbeidspartnerne. Skadeforebyggende forum jobber sammen med medlemmer og samarbeidspartnere for et tryggere samfunn. Her deltar vi i møter, seminarer og konferanser for kompetanseheving og nettverksbygging.

Folkehelseforeningen

Norsk forening for folkehelse (Folkehelseforeningen) arbeider tverrfaglig for å øke forståelsen og interessen for forskning, undervisning, formidling, politikkutforming, forvaltning og praksis innen folkehelsearbeid. Fokus settes på en helhetlig tilnærming til forhold som levekår, miljø, livsstil og helse. Folkehelseforeningen er medlem i European Public Health Association (EUPHA) og World Federation of Public Health Associations (WFPHA) som jobber utfra samme målsetting. Her deltar vi i møter, seminarer og konferanser for kompetanseheving og nettverksbygging.

Trygg Trafikk

Trygg Trafikk er en medlemsorganisasjon for frivillig trafikksikkerhetsarbeid og et bindeledd mellom frivillige aktører og myndigheter. Vi samarbeider blant annet om trafikksikkerhetsopplæring, kunnskapsoverføring og statistikk.

Råde IL

Seniorgruppa i Råde IL har i samarbeid med folkehelserådgiver ansvaret for en BOWLS-gruppe. Den har 10-15 deltagere som treffes ukentlig. Deltagerne er av begge kjønn og over 60 år. Råde kommune, har betalt nødvendig utstyr over folkehelsebudsjettet.

Eldrebølgen

Kommunen samarbeider med Eldrebølgen ved at de står for utkjøring av varm middag til eldre, og transport til og fra dagsenter for eldre. På denne måten bidrar de til en bedre livskvalitet for mange av bygdas eldre ved at den enkelte mottar mat som gir til god ernæring og samtidig en sosial kontakt for mottakerne. Kjøring til og fra kommunens aktivitetssenter gir brukerne en mulighet for å delta på en sosial arena og få en mer meningsfylt hverdag..

Sekretær i politirådet

Et politiråd er et offentlig samarbeidsorgan mellom en kommune og et politidistrikt. Hensikten med politiråd er å styre det kriminalitetsforebyggende arbeidet, og gjennom dette styrke velferden I politiråd deltar lensmann, ordfører og rådmann. SLT-koordinator er sekretær. Det er avholdt 3 møter i politiråd i 2015.

Virksomhet Råde ungdomsskole og kulturskole

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015:

Brukere og tjenester

Skoleresultater

Avgangskarakterer og nasjonale prøver

ÅR	Norsk-eksamen		Matematikk -eksamen	Engelsk-eksamen	Nasjonal prøve norsk		Nasjonal prøve mat.		Nasjonal prøve eng.
	BM	SM			8.	9.	8.	9.	
2015	3,7	3,4	3,1	3,7	49	54	49	54	49
2014	3,5		2,8	3,7	2,9	3,6	3,1	3,6	3,0
2013	2,9	3,0	3,3	3,5	3,2	3,4	3,4	3,5	2,9
2012	3,4	3,1	2,9	3,9	3,1	3,5	3,3	3,3	3,0

BM=Bokmål SM=Sidemål

Nasjonale prøver har ny skala. 50 er landsgjennomsnitt.

Eksamenskarakterene i norsk, engelsk og matematikk. Som det kan leses ut fra tabellen varierer resultatene veldig fra år til år. Dette skyldes et relativt tallmessig lite sammenligningsgrunnlag. Det er vanskelig å påberope seg fremgang eller tilbakegang i fagene. Det ser ut som vi har forbedring i år og vi tror vi totalt sett har høyere læringstrykk og bedre resultater fremover. Tilfeldigheter om hvem som blir trukket ut til eksamen i de respektive fag vil i stor grad påvirke utfallet. Dersom vi regner et gjennomsnitt av skriftlige eksamenskarakterer, vil vi se at vi er helt på topp i Østfold.

Standpunkt-karakternivået er viktig da dette er hovedgrunnlaget for konkurransen om plasser i videregående opplæring. Karakterene sier videre noe om kunnskapsnivået og forutsetningene elevene har for å klare seg i videregående opplæring. Det er godt samsvar mellom standpunkt-karakterer og eksamenskarakterer ved Råde ungdomsskole.

Nasjonale prøver er like under landsgjennomsnittet på 8. trinn og signifikant over på 9. trinn.

Opplæringsmiljø

Ut fra elevundersøkelsen 2014 skårer elevene godt på trivsel og motivasjon, men det fremkommer at det er noe mobbing. I 2015 er trenden med god trivsel og motivasjon videreført og mobbingen er lavere. Det arbeides hardt med læringsmiljø, anti-mobbearbeid og klasseledelse. De endelige resultatene for 2015 er ikke klare foreløpig.

Vi vil i løpet av 2016 avslutt prosjektet i regi av «Læringsmiljø-senteret», men videreføre arbeidet. Vil gå inn i et nytt prosjekt i regi av «Udir», «Ungdomstrinn i utvikling».

Satsningsområdene her er klasseledelse og leseopplæring.

Økonomi

Netto driftsresultat for Råde ungdomsskole og kulturskole 2015 ble et overskudd på totalt kr 283 000,- dette skyldes i all hovedsak følgende forhold:

Driftsinntekter

Brukerbetaling:

Avvik: Merinntekt kr 47 146,-

Noe flere elever i kulturskolen ga en noe større inntekt.

Andre salgs og leieinntekter:

Avvik: Merinntekt kr 261 452,-

Salg i kantine ligger inne i denne summen. Må ses i sammenheng med kjøp av varer og tjenester.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt kr 1 662 056,-. Høyere sykkelønnsrefusjoner, foreldrepenger og salg av tjenester til andre kommuner gir større inntekt.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Merforbruk kr 1 569 770,-. Må ses i sammenheng med sykepenger, foreldrepenger og salg av tjenester. Vikarer for lærere i permisjon og ekstra lærere for inntektsgivende elever.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 61 555,-. Må ses i sammenheng med merforbruket på sosiale kostnader (i kommunen) som skyldes lavere premieavvik og dertil lavere reguleringspremie for alle virksomheter.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Merforbruk kr 377 806,-. Også i dette tallet ligger elevkantine. Må ses i sammenheng med andre salgs og leieinntekter.

Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon:

Avvik: Merforbruk kr 20,-. I balanse.

Overføringer:

Avvik: Mindreforbruk kr 44 473,-Interne overføringer forbundet med utlån av arbeidstakere stoppet noe tidligere enn antatt.

Medarbeidere

Opplæringsplaner:

Alle ansatte kurses i klasseledelse, anti-mobbearbeid og ikt.

Medarbeidersamtaler:

Det er i 2015 gjennomført en arbeidstidsavtale-samtale med alle lærerne. Tettere oppfølging av nytilsatte (to samtaler med hver). Spørreskjema i forhold til ønsker for fremtidige arbeidsoppgaver. Medarbeidersamtaler er gjennomført med nesten alle ansatte i 2015 og videreføres med resterende ansatte i 2016 før ny runde påbegynnes.

Sykefravær:

Totalt 6,6%. 1% egenmeldt og 5,6 % sykemeldinger.

2. Oppnådde resultater i virksomheten. Samlet vurdering

Det økonomiske kontroll, men det er ønskelig med større og mer moderne «datapark». En pc pr. elev må være og er målet, med oppstart neste skoleår for nye 8. trinn.

Oppnådde læringsmål er på et akseptabelt nivå, men vi ønsker å være bedre.

Eksamenskarakterer, standpunkt og «Nasjonale prøver» er i øvre sjikt i Østfold og litt over nasjonalt snitt.

3. Spesielle hendelser i virksomheten i 2015

Noe generasjonsskifte i personalet.

4. Nye oppgaver/utfordringer i 2015 som ikke var planlagt i budsjettvedtaket.

Tilflytting av elever med spesielle behov skaper større inntekter og utgifter.

Virksomhet oppvekst Karlshus

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015:

Brukere og tjenester

Virksomheten har arbeidet for å følge opp de mål og prioriteringer gjennom året som var satt i handlingsplanen for 2015.

Kvalitet i Rådeskolen med fokus på tidlig innsats, vurdering, klasseledelse og bedre læringsmiljø har vært klare satsingsområder. Skoleutviklingsprogrammet RESPEKT har blitt videreført. RESPEKT er et bredt skoleutviklingsprogram både når det gjelder mål, aktører og tiltak. Bredden kommer også til uttrykk i innsatsområdene:

3 primære: mobbing, konsentrasjon og disiplin

4 sekundære: skulk, rasisme, vold og negativ gjengdannelse

Prosjektperioden med RESPEKT gikk over 2,5 år, og implementeringsfasen var ferdig våren 2013. Skolen jobber målrettet videre med dette arbeidet.

Skolen har endret på sin organisering av skoledagen. I dette ligger det at undervisningen gjennomføres i lengre økter med påfølgende lange friminutt. Erfaringene fra dette endringsarbeidet er gode, og personalet ønsker at endringen skal bli permanent.

Andre utviklingsområder som har preget driften inneværende skoleår er blant annet at ledelsen har jobbet med å gi personalet ny kunnskap om hvordan man driver leseopplæring etter Råde kommunes leseplan. Alle lærerne har blitt kurset i metodikken leselos.

Leselos er et verktøy beregnet på å støtte elevenes leseutvikling på alle trinn og i alle fag.

Skolen har satset på kursing av lærerne i forhold til bruk av VOKAL. Dette er et hjelpemiddel for å kunne dokumentere elevens faglige utvikling over tid.

«Lesing i alle fag» er et strategisk grep som skal sikre at elevene lærer mest mulig i alle fag.

Skoleåret 2014/2015 ble benyttet til å meisle ut en plan for tidlig innsats for elever som sliter med lesing. Dette munnet ut i «lesefres» - et konkret tiltak hvor skolens leseveileder gir elever som er i randsonen for lesevansker et 30 timer intensivt lesekurs som strekker seg over 6 uker. Høsten 2015 gjennomførte 8 elever fra 4.trinn og 7 elever fra 3.trinn dette opplegget, og resultatene er svært oppløftende. Denne innsatsen videreføres i 2016 og skal da rettes mot øvrige trinn.

Som et ledd i skolens deltagelse i Utdanningsdirektoratets læringsmiljøprosjekt har skolens ansatte blitt kurset i relasjonskompetanse. Dette som et ledd i å skape bedre læringsmiljø og læringsresultater.

Skolen har tatt i bruk den kommunale handlingsplanen mot mobbing.

ART-grupper har vært gjennomført gjennom hele skoleåret.

Skolen har fokusert mye på å legge til rette for flere valgmuligheter hva angår aktiviteter i friminutt – dette skoleåret har det kommet lys på fotballbanene, og dette muliggjør bruken av banene i den kalde årstiden.

I barnehagen har vi arbeidet målrettet med språk, tekst, kommunikasjon, antall, rom og form. Det er satt stort fokus på voksenrollen i barnehagen, og betydningen av gode voksne for å gi et kvalitativt godt tilbud til barna. To av barnehagens ansatte har tatt videreutdanning til å bli ART-trenere. Barnehagen gjennomfører ART-grupper for de eldste barna det siste året i barnehagen. Skolen og barnehagen utvider samarbeidet om skolestarterne og fokuserer på opplegget «gi rom for lesing».

På SFO er vi opptatt av kreativitet gjennom forskjellige aktiviteter. Konstruksjonsleker, spill og formingsaktiviteter står i fokus. Vi er mye ute i de store utearealene våre. Skolen har startet

en egen «klubb» for elever som går i 4.klasse. Målsettingen med denne klubben har vært å legge til rette for at flere elever i denne aldersgruppen benytter tilbudet. Årsaken til at skolen ønsker dette er at det er en vinn – vinn- situasjon – barna får et godt opplegg, foreldrene vet at barna blir ivaretatt i stedet for å komme hjem til et tomt hus og skolen ser det at det er nyttig da relasjoner på tvers av klasser og trinn videreutvikles i SFO-tiden. Tiltaket må sies å være vellykket – høsten 2014 hadde SFO fire elever fra 4.trinn. Høsten 2015 har vi hatt 26. Tiltaket har vært så vellykket at skolen har satt i verk tiltak for å skaffe arealer i skolebygget som elevene skal kunne benytte når de er på SFO.

Skolens SFO satser videre på å bli bedre på kommunikasjon med foresatte og har i den anledning satt opp en egen infoskjerm som skal gi foreldre fortløpende info om dagens planer og gjøremål. Månedspaner og informasjon for SFO blir sendt pr. mail til de foresatte. I vårt strategiske arbeid med å forbedre SFO-tilbudet har vi startet utbedring en kjøkken nr 2 Videre har nytt møblement er kjøpt inn.

Barnehagen og SFO har gjennom hele året hatt alle plasser besatt, og vi har lagt stor vekt på å tilpasse vårt tilbud til brukernes behov og deres etterspørsel.

Skoleresultater:

Nasjonale prøver i fagene regning, lesing og engelsk ble gjennomført høsten 2015.

Skalaen er inndelt slik at 50 er definert som gjennomsnittlig. Videre deles resultatene inn i mestringsnivåer – 1 er lav måloppnåelse i faget., 2 er tilfredsstillende/aldersadekvat og 3 som er over gjennomsnittet.

De gjennomsnittlige resultatene for 2015 ble under landsgjennomsnittet.

Engelsk: snitt 43

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3
2015-2016	67,5	20	12,5

Lesing (norsk): snitt 47

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3
2015-2016	45	45	10

Matematikk: snitt 47

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3
2015-2016	45	47,5	7,5

Resultater fra elevundersøkelsen:

Skolen har jobbet målrettet med å forbedre læringsmiljøet ved skolen. Resultater av dette arbeidet kommer fram i elevundersøkelsen for 2015. Vi ser at skolen har en positive tall på svært mange av indikatorene.

Skaleringen er fra 1 til 5 – hvor 5 er best/høyest.

I vår rapport velger vi å ta med de mest sentrale måleindikatorerne.

Trives du på skolen?

4,4p

Trives du i friminuttene?

4,6p

Har du blitt mobbet på skolen (ikke i det hele tatt)	4,6 p
Har du blitt mobbet av en eller flere lærere (ikke i det hele tatt)	4,9 p
Har det hendt at noen har truet deg (ikke i det hele tatt)	4,8 p

Elevmedvirkning og brukermedvirkning blir for øvrig ivaretatt gjennom utvalg og rådsorgan som elevråd, foreldrenes arbeidsutvalg, skolemiljøutvalg og samarbeidsutvalg.

Økonomi

Oppsummering:

Virksomheten har styrt sin aktivitet og drift stramt og effektivt. Målet har vært å sikre en stø kurs. Skolen har noen utfordringer knyttet til adferd, og dette har generert økte lønnskostnader. Som følge av stramme budsjetter de siste årene har skolen hatt et etterslep på helt nødvendige innkjøp. Noe av etterslepet har blitt hentet inn i 2015 – og skolen har blant annet kjøpt inn en del nye pulter og stoler som følge av økt elevtall samt innkjøp av materiell som erstatning for utgått/utslitt materiell. Skolen har fulgt opp Rådmannens føringer og målet for 2015 har vært å levere et regnskap i balanse.

Regnskap 2015 for virksomhet Karlshus viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på kr 358 146,-

Driftsinntekter:

Brukerbetalinger:

Avvik: Merinntekt på kr 694 409,-. Skyldes i all hovedsak fulle plasser og max utnyttelse hele året både i barnehagen og SFO. Det er også solgt dagplasser for å imøtekomme behovet og ønsker fra enkelte familier og brukere. Tallet må for øvrig ses opp i mot merforbruk på lønn.

Andre salgs- og leieinntekter:

Avvik: Merinntekt på kr 11 070,-. Merinntekt må sees opp imot «kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen».

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt på kr 953 053,-. Merinntekten skyldes mer refusjon enn forutsatt i budsjettet og et høyere sykefravær enn anslått. Merinntekten må sees opp imot «lønnsutgifter» som har et merforbruk. Mindreinntekt momskompensasjon må ses opp i mot «overføringer».

Driftsutgifter:

Lønnsutgifter:

Avvik: Merforbruk på kr 974 746,-. Dette skyldes i hovedsak bruk av «vikar med sykerefusjon» og må sees opp imot merinntekten på syk lønnsrefusjoner. Videre har skolen satt inn ekstra personale for å følge opp enkeltelever med spesielle behov.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk på kr 392 039,-. Må ses i sammenheng med merforbruket på sosiale kostnader (i kommunen) som skyldes lavere premieavvik og dertil lavere reguleringspremie for alle virksomheter.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen:

Avvik: Merforbruk på kr 513 570,-. skyldes i all hovedsak kjøp av inventar og utstyr (nødvendige innkjøp av pulter, hyller med mer) og matvarer (må ses opp mot andre salgs og leieinntekter).

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjonen:

Avvik: Mindreforbruk på kr 14 400,-. Mindreforbruket skyldes i hovedsak mindre kjøp av skoleplasser i andre kommuner enn antatt da budsjettet ble lagt.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk på kr 189 709,-. Merforbruket skyldes momskompensasjon og må ses opp i mot «overføringer med krav til motytelse» hvor momskompensasjonsinntekten er ført.

Medarbeidere:

Virksomheten arbeider kontinuerlig for et godt arbeidsmiljø og et høyt nærvær. Vi har gjennom 2015 hatt en stabil personalgruppe. Våre medarbeidere har lang fartstid og har høy grad av stolthet for arbeidet de utfører. Virksomheten arbeider kontinuerlig for å styrke nærværsfaktorene og friskvernet.

Virksomheten ble driftet innenfor kommunestyrets vedtatte stillingshjemler med unntak av en hjemmel som ble styrket med 40% som følge av et behov knytte til tett oppfølging av en enkeltelev.

Interne prosesser/tilsyn

Tilsyn i 2015

Virksomhetens miljørettet helsevern og mobbing – skolens arbeid opp i mot det psykososiale miljøet.

Ordinært brannstilsyn

Tilsyn og etterkontroll av utelekeklassene i barnehagen og skole/SFO

2. Oppnådde resultater i 2015

- Kompetanseheving norsk samt engelsk for barnetrinnet
- En ansatt som tar master-utdanning i spes-ped
- To ansatte som har gjennomført Kor Arti-kurs
- Styret i Klokkegården har fullført styretutdanningen
- Rektor deltar på et interkommunalt opplegg – «Regelverk i praksis»
- Kompetanseheving – kunnskap om klasseledelse og relasjonskompetanse

3. Spesielle hendelser i virksomheten 2015

- SFO og barnehagen har hatt fullt belegg gjennom hele året, og størrelse på plasser er justert opp og ned i tråd med brukernes behov og ønsker
- Bemanningen er stram og det utføres kritisk bruk av vikarer
- Metodikken fra skoleutviklingsprogrammet RESPEKT ble videreført i 2015
- Vi har hatt ungdommer og voksne utplassert fra NAV og videregående skole for å gi arbeidserfaring. Vi ser på dette som et samfunnsansvar og vi opplever at dette er til felles glede og nytte i de fleste tilfeller
- 2015 har vært like krevende og utfordrende som tidligere år. Det er mange barn og unge som trenger ekstra hjelp, støtte og omsorg.

4. Nye oppgaver/utfordringer i 2015 som ikke var planlagt i budsjettvedtaket

- Utfordrende dager i barnehage, skole og SFO. Det jobbes aktivt med håndtering av atferdsvansker blant barn og elever. Viktig med stort fokus på tverrfaglig samarbeid og tidlig intervensjon ovenfor utsatte barn/unge og familier.
- Velkomstklassen for barn med norsk som sitt 2.språk har også i 2015 vist seg å ha «livets rett».

- Bygningsmassen vår bærer preg av mange års slitasje og bruk, og vi ser fram til at utbyggingen av skolebygget kommer i gang.
- Bygningsmassen i Klokkergården har fortsatt et betydelig behov for rehabilitering.

Virksomhet oppvekstområde Saltnes

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015

Brukere og tjenester

Virksomheten har arbeidet for å følge opp de mål og prioriteringer gjennom året som var satt i handlingsplanen for 2015. Kvalitet i Rådeskolen med fokus på tidlig innsats, lesing i alle fag, klasseledelse og et bedre læringsmiljø har vært klare satsningsområder.

Læringsmiljø

Vi er sammen med de andre Rådeskolene med i Udirs læringsmiljøprosjekt. I mars hadde vi en samling for alle ansatte med fokus på hvordan forebygge og jobbe mot mobbing. Vi arrangerte også et foreldremøte for alle foreldrene på skolen med samme tema. I august hadde vi en planleggingsdag om hvor viktig det er med gode relasjoner mellom voksne og barn, med fokus på god klasseledelse. I mellom samlingene har vi jobbet med forskjellige undersøkelser og kartlagt klasseledelse og enkelt elever sosiale hverdag på skolen. I dette prosjektet er også PPT med, og de er gode samarbeidspartnere som kan gi veiledning på elevnivå og klassenivå. Vi har et godt samarbeid med barnevernet, vi har månedlig tverrfaglig møter med PPT, barnevern og helsesøster. Da kan vi drøfte utfordringer og bekymringer knyttet til elevers læring og oppførsel. Helsesøster har kontordag hos oss tre dager i uka med mange elever som går til faste samtaler. Sosiallærer følger opp elever som strever med å takle skolehverdagen sin. Vi opplever at vi har mange elever som trenger hjelp og støtte av mange forskjellige årsaker, faglig, sosialt og helsemessig. Skolen har behov for en sosialarbeider i full stilling og vi trenger flere yrkesgrupper inn i skole, f. eks en atferds pedagog som har kompetanse på det som mange barn strever med.

Rådeskolene har sammen laget en leseplan som gjelder for alle elever fra 1. – 10. trinn. De tre skolene har hatt representanter med i arbeidet for å utforme denne planen. En planleggingsdag i august ble planen presentert for personalet. I pedagogisk utviklingstid i høst har vi satt oss inn i planen og laget konkrete mål for hvordan vi skal jobbe med lesing i alle fag på de forskjellige trinnene. Vi bruker Leselos som er utarbeidet av Lesesenteret i Stavanger som grunnlag for å konkretisere innholdet i planen.

Antall elever med behov for særskilt norsk /tospråklig undervisning har også dette året har vært økende, og skolen har gjennom dette økt sin kompetanse på området.

Prosjekt «Helsefremmende skoler og barnehager»

Spetalen skole og Saltnes barnehage har sammen med virksomheter fra flere andre Østfold-kommuner blitt med i et toårig prosjekt «Atten tusen timer», helsefremmende barnehager og grunnskoler. Hovedområdene er fysisk aktivitet, ernæring og psykisk helse. Barnehagen bruker skolens gymsal 4 dager i uka for at barna skal oppleve. Personalet er veldig dyktig på å lage sunn og god mat til barna. Skolen har flere aktivitetsdager i løpet av skoleåret for å fremme bedre helse hos barn. I november var alle ansatte ved skole på en planleggingsdag på Høyskolen i Halden. Tema var hva vi kan gjøre for å fremme aktivitet og helse i skolen. Vi deltok på foredrag og prøvde ut forskjellige praktiske undervisningsopplegg i fag kombinert med det å være i bevegelse.

Målinger i skolen

Nasjonal elevundersøkelse i forhold til trivsel og læringsmiljø ble avholdt våren 2015, og skolens resultater ser ut til å være bedre enn foregående år. Nå kan vi sammenligne skoleåret 2013/2014 med skoleåret 2014/2015 og det viser en framgang på 10 av 12 indikatorer. Størst framgang har vi på læringskultur nå 4,3 før 3,7. Faglig utfordring, vurdering for læring, elevdemokrati og medvirkning har steget med 0,4. Det er veldig gledelig er at mobbing på skolen har gått ned fra 1,5 til 1,2 og ved forrige undersøkelse var det 10 % av elever som

oppga at de opplevde mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere, nå er tilbakemeldingen sunket til 2,8 prosent.

Nasjonale prøver i fagene regning, lesing og engelsk ble gjennomført høsten 2015.

Skalaen definerer 50 som gjennomsnittlig. Videre deles resultatene inn i mestringsnivåer – 1 er lav måloppnåelse i faget., 2 er tilfredsstillende/aldersadekvat og 3 som er over gjennomsnittet.

De gjennomsnittlige resultatene for 2015 ligger rett under landsgjennomsnittet.

Engelsk: snitt 49. (14/15: 47)

Her har vi hatt en klar forbedring på alle tre nivå.

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
2015-2016	25,7	45,7	28,6
2014-2015	20,0	40,0	40,0

Lesing (norsk): snitt 48. (14/15: 47)

Her har vi fått en fin økning på mestringsnivå 3, men vi har fortsatt for mange på mestringsnivå 1.

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
2015-2016	22,9	45,7	31,4
2014-2015	17,5	52,5	30,0

Matematikk: snitt 50. (14/15: 47)

Her har vi overraskende mange på mestringsnivå 2, og gledelig få på mestringsnivå 1, og igjen for få på mestringsnivå 3.

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
2015-2016	14,3	74,3	11,4
2014-2015	20,0	52,5	27,5

Barnehagetjenester

Det er god barnehagedekning i Saltnesområdet, og dette har konsekvenser for barnetallet i Saltnes barnehage. Det har vært fullt på alle avdelingene hele året, dette er veldig gledelig.

SFO

Ved oppstarten av skoleåret 2015- 2016 var det ca. 95 barn i SFO, en del færre på våren, og også noe synkende frem mot jul. Vi arbeider fortsatt med å snu utviklingen av at barna slutter på SFO før de må slutte etter 4 trinn. Nå har vi bare 4 barn fra 4 trinn. Så før neste skoleår vil vi få lagt en ny plan for aktiviteter som kan friste de eldste til å bli på SFO. Men vi konkurrerer mot dataspill og I Pad, så det er en utfordring å finne aktiviteter som ikke skal koste så mye og samtidig fenge barna.

I år har vårt hovedfokus vært sosial kompetanse trening. Vi ser et stort behov for at barna skal få veiledning og trening i alt hva dette innebærer. Vi har fine uteområder rundt Spetalen skole og vi benytter skogen, fotballbanen, ballbingen, samt lekeapparater og div. andre leker. Vi tilrettelegger for at barna skal ha varierte og gode aktiviteter som lar seg gjennomføre innenfor de rammene SFO har.

Økonomi

Netto driftsresultat ble et mindreforbruk på totalt kr. 903 463-, dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

Refusjoner for ansatte i langtidsfravær har i 2015 vært større enn utgifter til vikarer.

Virksomhetens refusjoner for barn fra andre kommuner har øket i løpet av året, og også refusjoner for vikar til lærere i videreutdanning. Dette er refusjon som ikke var kjent da budsjettet ble lagt.

Driftsinntekter

Brukerbetalinger:

Avvik: Mindreinntekt kr 70 229,-. Skyldes i all hovedsak inntektssvikt i SFO. Inntektssvikten er ca. kr 130 000,-. En merinntekt i barnehagen ca. kr 60 000,-

Brukerbetalingene i SFO ble også i 2015 lavere enn forventet til tross for tidligere års justeringer. Dette skyldes en kombinasjon av færre barn og reduksjon i plass-størrelse.

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Mindreinntekt kr 21 400,-. Anses å være i balanse.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt kr 1 344 682,- Skyldes i all hovedsak økte sykkelønnsrefusjoner, og må blant annet sees i sammenheng med tilsvarende økning i lønnsutgifter til vikar for ansatte i utdanningspermisjon, foreldrepermisjon og langtidssykemelding. Her ligger også tilskudd for gjesteelever (fra andre kommuner) og refusjon for praksisskolearbeid (øvingsskole for lærerstudenter). Omfatter også merinntekt momskompensasjon, se tilsvarende merforbruk under overføringer.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Merforbruk kr 654 845,-. Skyldes i all hovedsak vikarer og ekstrahjelp, må sees i sammenheng med økede refusjoner. Se kommentar «overføringer med krav til motytelse».

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 330 038,-. Virksomheten har et mindreforbruk på pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette skyldes lavere reguleringspremie en budsjettet og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – Finanstransaksjoner.

Må ses i sammenheng med merforbruket på sosiale kostnader (i kommunen) som skyldes lavere premieavvik og dertil lavere reguleringspremie for alle virksomheter.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk kr 36 418,-. Anses å være i balanse

Kjøp av varer og tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk kr 56 700,-. Anses å være i balanse

Overføringer:

Avvik: Merforbruk kr 87 284,-. Må sees opp imot tilsvarende merinntekter momskompensasjon under *overføringer med krav til motytelse*.

Medarbeidere

Nærvær

Det er lite korttidsfravær i virksomheten. I forbindelse med sykefravær og som seniortiltak, er det lagt stor vekt på å gjennomføre god tilrettelegging. En forholdsvis stor andel av de ansatte i virksomheten arbeider i deltidsstillinger etter egne ønsker og behov.

Tildelte nærværsmidler har dette året vært brukt til trivselsfremmende tiltak i forbindelse med kurs – og planleggingsdager samt en konsert for hele oppvekstområdet. Medarbeidersamtaler med alle ansatte i virksomheten ble holdt våren 2015.

Kompetanseutvikling

Statens satsning på kompetanseheving for lærere: En lærer ved skolen avsluttet denne våren en videreutdanning med 30 studiepoeng innenfor lese- og skriveopplæring. En lærer startet i høstsemesteret på 30 stp. videreutdanning på samme område, og en annen startet opp en lignende utdanning innenfor matematikk. Vi har også en lærer som studerer pedagogisk veiledning - 30 studiepoeng. Ansatte i barnehage og skole har deltatt på kurs i spesialpedagogiske emner i forhold til behov hos enkeltelever/grupper av elever, på hjertestarterkurs og IKT-kurs, på fagkurs i sentrale temaer i skole og barnehage, og på kurs og møter innenfor HMS og fagforeningsarbeid.

Det har til tider vært vanskelig å få tak i vikarer med godkjent lærerkompetanse, og i 2015 har skolen i perioder benyttet vikarer uten godkjent utdanning.

Interne prosesser

Dette året er det i virksomheten gjennomført branntilsyn og tilsyn av miljørettet helsevern.

Det har vært jevnlig møter i virksomhetens HMS-gruppe gjennom hele året.

Tilsynsrapportene blir fulgt opp lokalt i egen virksomhet, i samarbeid med andre virksomheter i kommunen.

2. Oppnådde resultater i virksomheten

Dette framkommer under punkt 1 og 3, 4 og 5

3. Spesielle hendelser i virksomheten i 2015

- Vi gleder oss over at kommunestyre har vedtatt at utbygging/rehabilitering av Spetalen skole og flerbrukshall med oppstart høsten 2016.
- Elevtallet ved skolen har holdt seg relativt stabilt, ca. 250 elever. 33 nye førsteklasinger startet i august, og det har vært noe tilflytting og utflytting på ulike trinn.
- eTwinning-prosjekter med internasjonalt skolesamarbeid med over 30 europeiske land pågår, og flere trinn deltar.
- En av skolens lærere er eTwinning ambassadør, med virksomhet både i Østfold, landet for øvrig og videre utover i Europa.
- Spetalen skole er praksisskole for grunnskolelærerstudenter.
- Kul kveld 2015 var team fra Regnskogsforbundet, et godt samarbeid mellom Spetalen skole og SNU, det var mange foreldre innom og de fikk oppleve mye variert faglig innhold.
- Felles foreldremøte med tema om mobbing, arrangert i samarbeid med læringsmiljøsenderet,
- Planleggingsdager for de ansatte i Strømstad over to dager med faglig og sosialt innhold.

4. Nye oppgaver/utfordringer i 2015 som ikke var planlagt i budsjettvedtaket.

Selv med justering av antall brukere på bakgrunn av utviklingen de siste årene, var det vanskelig å treffe eksakt når det gjelder barnetall på SFO. Svikten i brukerbetalingene ble større enn forventet.

Vi har et stort behov for spesialundervisningsressurser, vi har noen elever som trenger tett oppfølging, en til en undervisning i nesten alle timer, dette krever mye resurser.

5. Avvik fra planlagt resultat.

Virksomhet Familie

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015

Brukere og tjenester:

Familiehuset ble etablert i oktober 2010 med PPT, Barnevern, Ergo/Fysio, Helsestasjon, Bibliotek og Kultur. Innbyggerne har nå fått ett felles bygg der de kan motta tjenester fra disse enhetene. Familiehuset fokuserer spesielt på ressursene hos familien og familiens nettverk i arbeidet med å bistå familiene i å finne gode løsninger.

Økonomi

Netto driftsresultat for Virksomhet familie 2015 ble et merforbruk på totalt kr 3 557 040,-. Merforbruket skyldes i all hovedsak kostnader til institusjonsplass for et nytt barn som ikke var kjent for de kommunale tjenestene før 2015. Om en ser bort fra dette ene nye tiltaket har øvrig drift av virksomheten et samlet mindreforbruk på om lag kr 2,3 millioner i 2015.

Driftsinntekter

Brukerbetaling:

Avvik: Mindreinntekt kr 25 500,- Dette skyldes at terapibassenget har vært ute av drift store deler av året.

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Merinntekt kr 33 011,- Dette er egenandeler ved turer og arrangement på Allaktivitetshuset.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt kr 1 820 279,-. Dette er inntekt prosjekt hverdagsrehabilitering med kr 560 000,-, sykelønnsrefusjon med kr 352 000,-, merinntekt momskompensasjon med kr 222 000,-, refusjon for settekommune og tilsynsfører barnevern med kr 200 000,- og merinntekt refusjon barnevern fra staten med om lag kr 450 000,-.

Andre statlige overføringer:

Avvik: Merinntekt kr 372 317,-. Dette er integreringstilskudd, kulturtilskudd og tilskudd til ROP-prosjekt.

Andre overføringer:

Avvik: Merinntekt kr 3 721 000,- Dette er overføring av spillemidler til kommunen i forbindelse med etablering av nytt BMX-anlegg i Karlshus. Disse midlene er overført til Råde BMX og må sees i sammenheng med *Overføringer*.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 765 240,-. Dette skyldes redusert antall fosterhjem i 2015 og vakanse i psykologstillingen i barnevernet første halvår .

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk på kr 802 847,-. Virksomheten har et mindreforbruk på pensjon og arbeidsgiveravgift med kr 554 000,-. Dette skyldes lavere reguleringspremie en budsjettet og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde

190 – Finanstransaksjoner. I tillegg kommer innsparing på sosiale utgifter som følge av mindreforbruket på fosterhjem.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Merforbruk kr 1 190 278,-. Skyldes i all hovedsak kjøp av tjenester i barnevernet og skyldes både redusert antall fosterhjem og økt satsing på andre hjelpetiltak i hjemmet.

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Merforbruk kr 6 242 817,- Av dette er kr 5,9 millioner kostnader til plassering av et særlig tiltakskrevende barn som ikke var kjent i kommunen før 2015. Øvrig merforbruk skyldes et ettervernstiltak i barnevernet som ikke var forsvarlig å avslutte som planlagt.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk på kr 3 745 732,-, skyldes i all hovedsak overføring av spillemidler til Råde BMX (må sees i sammenheng med *Andre overføringer*).

Fordelte utgifter:

Avvik: Merforbruk på kr 13 650,-. Anses å være i balanse

Bruk av bundne fond:

Avvik: Merinntekt på kr 146 243,-. Dette er bruk av fond til prosjekt hverdagsrehabilitering. Pengene er mottatt og avsatt til fond i 2014.

Medarbeidere

Virksomhet familie hadde et sykefravær i 2015 på 7,1%. Dette er en stigning på 0,7% fra 2014. Fraværet har vært synkende i annet halvår 2015 og var i desember nede på 3,2%. Arbeidsbelastningen er til tider svært stor og deler av fraværet har årsak i for stor arbeidsbelastning, men virksomheten har også ansatte med akutte og kroniske sykdommer som i perioder har medført et økt sykefravær. Det er gjennomgående et godt arbeidsmiljø og god trivsel, noe som sammen med god kompetanse og godt samarbeid er helt vesentlig for at ansatte skal kunne mestre den store arbeidsmengden og de faglige utfordringene. Ledere og ansatte i Familiehuset har tilbud om veiledning.

Interne prosesser

I 2015 har virksomhet Familie tatt i bruk LEAN som system for kontinuerlig forbedring i virksomheten. Arbeidet startet med generell informasjon om LEAN og innføring av 5S. Arbeidet med kontorfaglige tjenester er videreført i 2015 med samling av systemansvarlig og kontorfaglige ansatte i Familiehusets første etasje. Disse utgjør nå virksomhetens stab. Systemansvarlig har fått utvidet sitt ansvar og er nå også avdelingsleder for staben.

Samfunnsutvikling

Kulturkonsulent og avdelingsleder for kultur og fritid har videreført arbeidet med revitalisering av ungdomsrådet. Dette har resultert i et svært aktivt ungdomsråd. Det har vært fokusert spesielt på opplæring i demokrati og organisasjonsarbeid. Det arbeides videre med Eu-programmet for ungdom med målsetting om deltakelse i Erasmus+ prosjekter.

2. Oppnådde resultater i virksomheten.

Barnevern:

- Det ble mottatt 94 nye meldinger i løpet av året, mot 95 i 2014. Pr. 31.12 var det 59 barn som mottok hjelpetiltak og 22 barn som mottok omsorgstiltak.
- Av 94 meldinger ble det iverksatt 75 nye undersøkelsessaker. 48 av disse ble henlagt uten tiltak fra barnevernet.
- Barneverntjenesten opplever fortsatt å ha en krevende arbeidssituasjon med et høyt aktivitetsnivå hvor antall saker pr. saksbehandler ligger høyere enn ønskelig.
- Familieveileder har i 2015 jobbet med 17 familier i henhold til tiltaksplaner utarbeidet av barneverntjenesten og 3 lavterskelsaker gjennom helsestasjonen.
- Barnevernstjenesten har inngått et faglig samarbeid med Moss og Våler om opprettelse av et ressurs- og utredningsteam, bestående av utrednings- og spesialisert tiltakskompetanse. Råde har bidratt med en psykologstilling inn i teamet. Tiltaket har hatt som mål å møte en varslet omlegging av det statlige barnevernet (Bufetat), hvor spesialisttjenester bygges ned og/eller avvikles.

PPT:

- Hovedfokus i 2015: elevene og barnas læringsmiljø. PPT er aktivt med i læringsmiljøprosjektet i regi av UDIR.
- I 2015 fikk PP-tjenesten 62 nye henvisninger. I samme periode er 66 saker avsluttet. 28 av disse er avsluttet fordi de er ferdig med grunnskolen eller er voksne.
- I løpet av 2015 har PPT hatt totalt 244 aktive saker. 196 er elever i grunnskolen, 30 er i førskole/barnehager, og 18 er voksne.
- 68 % av alle henvendelser dreier seg om gutter.
- Ca 20 % av elevene i grunnskolen er henvist PPT. Mange elever strever med psykososiale vansker. Av de 244 sakene tjenesten har jobbet med i 2015, var 44 barn/elever henvist pga konsentrasjonsvansker, 23 pga samhandlingsvansker, 9 pga vansker med atferds-regulering og 21 med emosjonelle vansker.
- 7,4 % av elevene i grunnskolen har anbefaling og vedtak om spesialundervisning. Dette er litt over snittet i Østfold og lavere enn landsgjennomsnittet som er 8,1%. Prosentandel elever som får spesialundervisning er på 7,4% for 8.10. trinn, 10,4% for 5.-7.trinn og 5,2% for 1.-4.trinn.
- PPT prioriterer, og bruker mye tid ute på skoler og barnehager.

Ergo/fysioterapi:

- Prosjekt hverdagsrehabilitering er gjennomført i hele 2015 med 50% ergoterapeut og 50% fysioterapeut. Fra 2016 er hverdagsrehabilitering en del av ordinær tjenesteyting. 7 personer fikk tilbud om hverdagsrehabilitering i 2015
- Det er et økende antall henvendelser om barn og 17 nye barn ble henvist til kommunal fysioterapeut i 2015. Det ble gitt behandling til 45 barn og 72 barn var til screening.
- 59 voksne ble henvist til kommunal fysioterapi i 2015 og det ble gitt behandling til 68 voksne i løpet av året.
- De private fysioterapeutene hadde om lag 7700 behandlinger til sammen i løpet av året.
- 254 voksne og 7 barn har mottatt ergoterapitjeneste i 2015.
- Personalpartner har hatt 845 oppdrag med utlevering av hjelpemidler til innbyggere i Råde i løpet av 2015
- Avdelingsleder ergo/fysio har ukentlig deltatt i tildelingsteam og har vært fast deltaker i koordinerende enhets arbeidsgruppe.

Helsestasjon:

- I 2015 ble det født 84 barn i Råde. Det er 17 barn fler enn året før. Det er en stor økning i en liten kommune. Alle får tilbud om hjemmebesøk av helsesøster 7-10 dager etter at barnet er født og de fleste takker ja til det.
- Våren 2015 fikk og de fleste tilbud om hjemmebesøk av jordmor som er en del av de nye barselretningslinjene fra 2014. Det hadde jordmor anledning til fordi hun hadde 20 % prosjektstilling i forebyggende arbeid for rus og psykiatri. Dette ble tatt bort juni 2015 og etter det har det bare vært mulig for jordmor å dra på hjemmebesøk noen få ganger.
- Helsestasjonen satses på tett oppfølging av barnet og familien det første leveåret.
- Det har i 2015 vært gjennomført 2506 faste konsultasjoner og 1966 ekstrakonsultasjoner for barn i alderen 0-18 år, mot 1975 faste og 1445 ekstrakonsultasjoner i 2014.
- Skolehelsetjenesten ved alle fire skolene i Råde er mangfoldig. Det gjennomføres undervisning i større eller mindre grupper, elevsamtaler, støttesamtaler, foreldreveiledning, vaksinasjoner, hørselstester, samt samarbeid og møtevirksomhet av mange slag med foreldre og andre samarbeidspartnere.
- Psykisk helsearbeid i skolene omhandler mange tema. Det er enkeltsamtaler med elevene om temaer som utfordringer hjemme, sorg, mobbing, lav selvfølelse, vennskap, tristhet, selvskading, forelskelse, seksualitet, prevensjon, spiseproblemer og mer.
- Jordmortjenesten er et godt tilbud til de gravide i Råde. Jordmor har svangerskapskontroller med de aller fleste gravide i kommunen. Hun tilbyr alle fødselsforberedende kurs og ammekurs . Hun ønsker å komme på hjemmebesøk i tråd med de nye retningslinjene, men fikk ikke det til siste halvår av 2015 pga for lav stillingsprosent. Jordmor samarbeider tett med helsesøster som skal overta etter fødsel og andre samarbeidsparter i kommunen og spesialisthelsetjenesten.
- Vi opplever at alle kommer til helsestasjonen og er takknemlig for tilbudet de får med støtte og veiledning i rollen som foreldre.

Kultur og fritid:

- Bibliotek, kultur og fritid (Råde allaktivitetshus) er samlet i kulturavdelingen.
- Råde bibliotek har åpnet 23 t pr. uke. Det har vært ca. 11.600 besøk i 2015. Dette er en nedgang på 8,6% fra 2014. Råde bibliotek har lånt ut 16880 enheter i 2015, en nedgang på 7% siden 2014. Bibliotekdriften består av utlån av bøker, filmer, lydbøker, e-bøker og planlegging og gjennomføring av større og mindre arrangementer. I 2015 ble det gjennomført 19 arrangementer.
- Kultur har ansvar for støtteordninger, spillemidler og dialog med lag og foreningen. I 2015 ble det delt ut kr 386.448,- i støtte fordelt til 40 lag og foreninger i Råde.
- Råde Allaktivitetshus har åpnet mandag, onsdag og fredag til sammen 16 timer. Samlet besøk på åpne dager / kvelder og arrangement var på 4149 i 2015, mens samlet besøk i 2014 var 4630. Råde Allaktivitetshus / fritid driftet disse aktivitetene i 2015.: Ungdomsklubb 2 dager, juniorklubb 2 dager , ferieklubb 4 uker, sommerjobbprosjekt ungdom 3 uker, demokrati/organisasjonsopplæring med drift av styre og Råde ungdomsråd. Store arrangement, samt ungdommens kulturmønstring (UKM) og nærmiljøarbeid.

Ungdomskontakt:

Ungdomskontaktens arbeid består av innsats på mange forskjellige arenaer:

- Oppsøkende arbeid i forhold til barn og ungdom og forebyggende i forhold til rus og kriminalitet
- Samtaler med 15 ungdom som har utfordringer i 2015
- Direkte arbeid i familiene i samarbeid med familieveileder
- På oppdrag for barnevernet med ettervern, samtaler med ungdom og foreldre, tilsyn under besøk i 4 familier i 2015 og som tilsynsfører for 13 fosterhjem i 2015.
- på klubbkveldene på Allaktivitetshuset.
- Sommerstid arbeider ungdomskontakten ofte på kveldene med oppsøkende virksomhet ute i kommunen der ungdom møtes og fester.

Familieteam:

Familieteamet har hatt 11 saker til veiledning og 4 saker til oppfølgingsveiledning i 2015. Temaene for veiledning har hovedsakelig dreid seg om følgende:

Samarbeidsproblemer etter skilsmisse. Krevende familiesituasjoner. Sosiale vansker/ mobbing. Grensesetting/ Sinne /aggresjon.

Homestart:

Homestart i Råde kommune er samorganisert med Homestart for Rygge og Våler, og har kontormessig plassering i Rygge. Homestart har hatt følgende aktiviteter for Råde kommune i 2015:

- 10 familier i Råde har mottatt hjelpere fra Homestart
- 7 deltakere i Råde har vært på kurs for å bli Homestart familiekontakter.

Frivillighetssentral:

Frivillighetssentralen har vært under planlegging i 2015. Daglig leder av sentralen tiltrådte høsten 2015. Hun har i 2015 arbeidet med forberedelser til oppstart av sentralen. Styre for sentralen ble først utpekt av formannskapet i januar 2016.

KOFF:

KOFF (koordinerte tjenester til familier) er Familiehusets møte for å koordinere innsats til Familier som trenger tjenester på tvers av avdelingene i huset, og er et viktig verktøy i arbeidet med forskyving av virksomhetens ressurser mot forebyggende arbeid og tidlig innsats. Med familiens samtykke drøfter KOFF familiens utfordring og velger på bakgrunn av dette hvilke personer i Familiehuset som skal arbeide intenst med denne saken i en avgrenset periode. Valg av ansatte gjøres ut fra den ansattes ferdigheter og ikke i forhold til hvilken avdeling man er ansatt i. Det har vært avholdt KOFF første mandag hver måned bortsett fra Juli i hele 2015. Det har vært mellom 1 og 4 saker til behandling i hvert møte.

Beredskapsteam mot mobbing:

Beredskapsteamet fikk tilmeldt 5 mobbesaker i 2015. I alle sakene har vi fulgt den prosedyren som ble utarbeidet under «pilot» prosjektet i regi av KS og FUG. Sakene meldes leder for PPT som sammen med annen medarbeider i PPT foretar kartlegging og innhenting av informasjon fra involverte parter.

Felles for de sakene teamet har jobbet med er at de har vart over relativt lang tid, før de kommer til beredskapsteamet. Skolene har fulgt gjeldende prosedyre og igangsatt mange gode og relevante tiltak, men sluppet tak i sakene litt for tidlig. Sakene har da

blusset opp igjen og ført til et krevende skole-hjem samarbeid, som da i nevnte tilfeller har endt som saker for Beredskapsteamet.

3. Spesielle hendelser i virksomheten i 2015

- Etablering av Frivillighetssentral i Råde kommune
- Samling av kontorfaglige tjenester og systemansvarlig som egen avdeling.
- Prosjekt hverdagsrehabilitering er ferdigstilt og inngår i den ordinære tjenesteproduksjonen fra januar 2016. Ansatte i hjemmebaserte tjenester er utførende, mens ergoterapeut og fysioterapeut gjør kartlegginger og veileder ansatte i hjemmebaserte tjenester

4. Nye oppgaver/utfordringer i 2015 som ikke var planlagt i budsjettvedtaket.

- Barnevernet har i 2015 plassert et særlig ressurskrevende barn i institusjon. Dette var et ukjent barn for tjenestene før 2015 og derfor ikke mulig å hensynte i budsjettprosessen. Denne plasseringen har medført en merkostnad på over 5,9 millioner kroner i 2015. Fra 2016 vil denne plasseringen komme inn under ordningen med ressurskrevende brukere.

5. Avvik fra planlagt resultat.

Utfordringene i barnevernet har i 2015 vært som forventet, bortsett fra plasseringssaken som er omtalt tidligere. Aktiviteten har vært stor, både i forhold til nye meldinger og i forhold til allerede kjente saker. Barnevernet har hele året arbeidet med reduksjon av omsorgstjenester og flytting av ressurser mot tidlig innsats. Dette har man langt på vei lykket med, men dette blir kamuflert i regnskapet av kostnadene til den nye særskilt kostnadskrevende brukeren.

Virksomheten utarbeidet høsten 2014 egen tiltaksplan for å begrense merforbruket. Tiltaksplanen er videreført i 2015 og har vært helt avgjørende for at merforbruket ikke har blitt større og at nesten halvparten av kostnadene til den ikke budsjetterte særskilt kostnadskrevende brukeren har blitt dekket innenfor tildelt ramme.

Hovedelementene i planen er følgende:

- Barnevernet vurderer nøye behovet for tiltak og fatter vedtak om de rimeligste forsvarlige tjenester
- Barnevernet har sterkt fokus på tiltak i hjemmet for å avhjelpe situasjonen og om mulig unngå plassering av barnet utenfor hjemmet
- Barnevernet avslutter tiltak så tidlig som over hodet kan vurderes som forsvarlig
- Tilsynsførerfunksjonen utføres av kommunalt ansatt i stedet for å kjøpe tjenesten
- Psykologstilling ble holdt vakant første halvår
- Sykevikar brukes kun når dette er nødvendig for å få løst kritiske oppgaver
- Alle innkjøp vurderes nøye.

Virksomhet NAV

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015.

Økonomi:

Netto driftsresultat for virksomhet NAV 2014 ble et mindreforbruk på totalt kr 3 771 670,- dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

Driftsinntekter

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Merinntekt på kr 1 024 397,-. Dette skyldes i hovedsak flere utleide boliger i nye omsorgsboliger enn budsjettet. Det har i kommunale boliger vært mindre tomgangsleie enn budsjettet samt også mer inntekter enn budsjettet grunnet oppjustering av husleie ved nye husleiekontrakter til gjengs leie.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt med kr 1 792 622,- skyldes i hovedsak mer refusjon fra staten enn budsjettet.

Andre statlige overføringer:

Avvik: Merinntekt på kr 2 602 267,- skyldes i hovedsak mottatt mer integreringstilskudd enn budsjettet grunnet økte bosettinger jfr. Flyktningkrisen.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Merforbruk på kr 616 494,- dette skyldes i hovedsak bruk av vikar under permisjon og avlønning prosjekter samt flere iverksatte tiltak for flyktninger. Avviket må sees opp mot merinntekter overføringer med krav til motytelse.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk på kr 37 440,- Dette skyldes lavere reguleringspremie enn budsjettet og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – Finanstransaksjoner.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk på kr 126 276,-. Avvik skyldes mindre utgifter til transport, tolketjenester, reparasjoner, serviceavtaler, kurs/ opplæring og kontormateriell enn budsjettet.

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Merforbruk på kr 930 937 - skyldes i hovedsak utgifter til norskopplæring på flyktning området og må sees opp mot merinntekter på andre statlige overføringer.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk på kr 149 940. Avviket skyldes overskridelser på sosialhjelpsbudsjettet. Noe av overskridelsen kan sees opp mot noen av de bosatte flyktningene som ikke fyller vilkår for introduksjonsprogram og som da får sine livsoppholdsytelser over sosialbudsjettet. Deler av utgiftene må sees opp mot integreringstilskudd fra staten ført på andre statlige overføringer.

Finansinntekter

Mottatte avdrag på utlån:

Avvik: Merinntekt kr 205 322,-. Skyldes i all hovedsak mer avdrag sosiale lån enn budsjettert.

Utlån:

Avvik: Merforbruk kr 92 543,-. Dette skyldes i all hovedsak at det er lånt mer enn beregnet i sosiale utlån. Sosiale utlån er sosialhjelp gitt som lån i stedet for bidrag og må sees opp mot mottatte avdrag på sosiallån ovenfor.

Bruk av bundet fond:

Avvik: Merinntekt kr 165 000,-. Må ses i sammenheng med følgende. Avsatte fondsmidler på kr 30 000 fra staten ble brukt til lønnsmidler kommune for avklaring av konverterte AAP saker og kr 97 000 av avsatte fondsmidler øremerket boligtilskudd.

Avsatt til bundne fond:

Avvik: Kr 1390 362 ble avsatt til bundet fond. Skyldes i hovedsak barnefattigdomsmidler fra fylkesmannen og videreutdanning en medarbeider Beløpene må sees opp mot inntekter som er ført på andre statlige overføringer.

Medarbeidere:

Virksomhet Nav hadde i 2015 et sykefravær på 1.4 prosent.

Det har vært arbeidet mye med nærværarbeid. Det er ukentlige kontormøter med gjennomgang av arbeidsmiljø og månedlige møter i medbestemmelsesapparatet. Alle medarbeidere har individuelle opplæringsplaner.

Interne prosesser.

Det pågår kontinuerlig opplæring i virksomheten på å kunne gi råd og veiledning i arbeid først og arbeidsmarkedskompetanse.

Virksomheten mottar veiledning fra arbeidsrådgivningskontoret på komplekse saker og har tilgang på rådgivende overlege fra NAV for råd og veiledning rundt enkeltsaker.

Virksomheten har hatt opplæring på den vanskelige samtale

2. Oppnådde resultater i virksomheten.

Virksomheten har i samarbeid med NAV sentralt innført aktivitetsplikt for sykmeldte.

Virksomheten har hatt stort fokus på arbeid og aktivitet og har gjennomgående hatt mange brukere på tiltak.

Boligkontoret har videreført bosetting i nye omsorgsboliger i samarbeid med HBT.

Kommunen bosatte 18 flyktninger i 2015, hovedsakelig fra Eritrea og Syria.. Det var en familieforening fra Somalia.

Alle bosatte flyktninger i introduksjonsprogram har individuell plan. Statistikk fra IMDI viser at 56 % av bosatte flyktninger i Råde kommune som avsluttet introduksjonsprogram i 2012, gikk over i arbeid eller utdanning.

Flere av de bosatte flyktninger de siste år er svært resurskrevende å integrere og trenger tett oppfølging. Flere av flyktningene er analfabeter og har ikke grunnskoleutdanning. Disse er i behov av ytterligere norskopplæring og praksis etter endt introduksjonsprogram.

Flere av flyktningene sliter med psykiske vansker grunnet traumatiske opplevelser.

Kommunen har bosatte flyktninger som ikke fyller vilkår for introduksjonsprogram eller livsoppholdsytelser ut fra helsemessige årsaker fra staten. Disse får sosialhjelp som hovedinntektskilde i påvente av tilstrekkelig botid og alder for supplerende stønad fra staten.

Presset på kommunale boliger er svært stort og kommunen har leid boliger for videre utleie på det private boligmarkedet- Flyktningkrisen viser at innbyggere i Råde kommune tar et medansvar. NAV Råde har benyttet økonomisk støtte til kjøp av alternativ overnattingstilbud. Alle kommunale boliger innen utgangen av året var utleid.

Det er utarbeidet samarbeidsavtale mellom virksomhet NAV og virksomhet HBT, og samhandlingsmøter mellom virksomhetene pågår for å sikre at brukere med ROP lidelser (rus og psykiatriproblematikk) som er i behov for koordinerte tjenester blir kartlagt for riktige ytelser/ tjenester. Kommunen har ansatt en erfaringskonsulent som gir tjenester ut fra HBT. I tillegg så gis tilbud om «treffpunkt» en gang pr. uke til samme brukergruppe. Virksomheten har et formalisert samarbeid med koordinerende enhet.

Råde kommune har skrevet samarbeidsavtale med sykehuset Østfold som knytter seg til kartlegging og utredning av ROP pasienter hvor ruskonsulenter fra virksomheten deltar.

Virksomheten har 25 husstander på frivillig forvaltning i 2015.

179 brukere var sosialhjelpsmottakere i 2015

Det ble utbetalt kr 4953 000,- i sosialhjelp i 2015 en liten nedgang fra 2014

Virksomheten behandlet 1222 enkeltvedtak i 2015.

De aller fleste sosialhjelpsmottakere går på statlige ytelser, men er avhengig av supplerende sosialhjelp.

Alle brukere avklares løpende mot andre tiltak og ytelser.

I løpet av 2015 har 6 brukere vært i kvalifiseringsprogrammet.

Vedr. husbankens lån og tilskuddsmidler er det i 2015 lånt ut kr 6 015 000 i startlån, dette er en svak økning fra fjoråret. Virksomheten opplever en økt pågang av søknader om startlån som får avslag. Det er flere søknader som er sendt likelydende til mange kommuner for behandling fra søkere uten tilstrekkelige inntekter som er bosatt i andre kommuner. I snitt er det ca 100 husstander i kommunen som mottar bostøtte fra husbanken.

Det er økende pågang på henvendelser om gjeldsrådgivning.

3. Spesielle hendelser i virksomheten i 2015

Fortsettelse av bosetting i 24 nye omsorgsboliger.

Flyktningkrisen har medført ett økt press på kommunene spesielt i forhold til boliger og barnehagetilbud.

Deltakelse i ROP prosjekt i nært samarbeid med andre virksomheter.

Innføring av brukerplan som kartleggingsverktøy.

Virksomheten har null toleranse for trusler om vold/ vold og har i 2015 anmeldt to brukere for trusler om vold og drap. To brukere har i perioder hatt utestengelsesvedtak på å oppsøke NAV Råde.

4. Nye oppgaver/utfordringer i 2015 som ikke var planlagt i budsjettvedtaket

Økt bosetting sendt i 2015 har medført mer i tilskudd fra staten enn beregnet.

Leid boliger på det private markedet i kommunen.

5. Avvik fra planlagt resultat

Netto driftsresultat for virksomhet NAV 2015 ble et mindreforbruk på totalt kr 3 824 705,- Dette skyldes i hovedsak helårsinntekter på flyktninger som kom sent i 2015 med dertil lave utgifter. Og merinntekter 24 nye omsorgsboliger enn prognostisert.

Virksomhet hjemmebaserte tjenester

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015.

Brukere og tjenester

Kapasitet

Pr. 31.12.2015 var det innskrevet følgende antall brukere:

Hjemmesykepleie	132 brukere
Hjemmehjelp	89 brukere
Psykisk helse	76 brukere
Blå avdeling	14 brukere
Dagsenter	14 brukere
Tildelte trygghetsalarmer	102 brukere

Antall brukere øker jevnt og det oppleves fortsatt et stort press på tjenestene.

Hjemmesykepleien har økt sitt antall med nesten 20 %, psykisk helse med 30 %, antall vedtak på trygghetsalarmer har økt med 15 %.

Avdeling hjemmesykepleie

Det oppleves et stort press på denne avdelingen, brukere har behov for mer omfattende tjenester og fler har behov for å motta tjenester 7 dager i uken, både dag, kveld og natt. Tidligere var behovet for tjenester mindre på helg.

Brukerne oppleves i stor grad å være fornøyd med sitt tjenestetilbud, det oppleves et godt samarbeid med innbyggerne i kommunen, da i forhold til at de har tilpasset seg den praksis med at helse –og omsorgstjenester prioriteres gitt i hjemmet så lenge det lar seg gjøre og er et forsvarlig tilbud.

Riktig medisinerings og godt kosthold bidrar til at brukere holder seg lengre friske og kan ha en bedre hverdag i egen bolig som er et fokusområde for virksomhetens ansatte. Plass i sykehjem er forbeholdt de sykeste av de syke.

Arbeid med Rådemodellen har vært et spennende arbeid med god oppslutning og engasjement fra ansatte, tillitsvalgte og ledere. Fokus har vært på brukerrettigheter, tjenestekvalitet og rask helsehjelp når tilstanden krever det. For ansatte har fokus vært på medarbeidertilfredshet og kompetanseutvikling.

Hverdagsrehabilitering har blitt implementert i avdelingen etter avsluttet prosjektperiode. Ansatte har fortsatt fokus på metoden som har aktiv alderdom, livskvalitet og mål om å øke brukers evne til å mestre aktiviteter i hverdagen.

E-lås (elektroniske låser) ble installert i alle de 24 nye omsorgsboliger. Dette er tidsbesparende for ansatte som skal gi tjenester til brukere som bor i disse boligene.

Avdeling hjemmehjelp

Tildeling av tjenester som praktisk bistand / rengjøring er fortsatt svært nøktern. Siste halvdel av 2015 har man begynt å motta klager på at den vanlige praksis med hjelp hver fjerde uke er et for dårlig tilbud. Disse har blitt imøtekommet og brukerne har fått medhold i sine klager.

Avdeling psykisk helse og rus

I denne brukergruppen oppleves flere yngre søkere. Antall brukere har økt samtidig med at bemanningen er noe styrket grunnet økte rammeoverføringer. Bevisstheten om psykisk helse i samfunnet øker, dette ser ut til å gjenspeiles i behovet for denne type tjeneste.

Med midler fra Fylkesmannen ble det oppstart av ny tjeneste; Erfaringskonsulent ble ansatt i prosjekt for ett år. Konsulenten har egenerfaring med psykisk sykdom og ruslidelse, og styrker tjenesten ved å tilby likemannssamtaler, følge opp brukere og bidra i utviklingen av tjenesten.

Man har bistått en gruppe pårørende med å etablere en gruppe etter Alanon-metoden.

Pårørendegruppen avholder sine treff i felleslokaler i de 24 nye omsorgsboliger og består av pårørende til mennesker med utfordringer knyttet til rus.

Fra mai 2015 ble det tildelt en bruker med betydelige helseutfordringer et heldøgns omsorgstilbud. Behovet har vært kontinuerlig døgnbemanning av to personer. Man har valgt å kjøpe denne tjenesten fra privat aktør da kommunen selv ikke har dette tjenestetilbudet.

Koordinerende enhet - KE

Enheten flyttet mars 2015 inn i lokaler ved sykehjemmet utenfor basen til HBT.

Arbeidsgruppa som har jobbet med fremdriften i KE opplevde det vanskelig å møtes så ofte som ønskelig og ble avvirket ved årets slutt. Til tross for dette ble det i desember igangsatt ny praksis med team ukentlig der det drøftes nye søknader / henvendelser samt tverrfaglige saker som fordeles mellom saksbehandlerne.

I 2015 ble det disponert 8 plasser til korrtidsopphold i sykehjemmet, dette i tillegg til å bruke ledige definerte langtidsplasser ved behov. Søkemønsteret til institusjonsplasser oppleves lite endret fra tidligere. Trykket i forhold til utskrivningsklare pasienter fra sykehus oppleves jevnt, men en klar stigning mot slutten av året i forbindelse med at sykehuset flyttet til Kalnes. Overliggerdøgn som kommunen har betalt for var 2 stk, og dette er svært bra.

Saksbehandling av helse og omsorgstjenester foregår innenfor forvaltningsfrist.

I 2015 hadde man ingen klager til Fylkesmannen.

Det blir foretatt kartleggingsbesøk av saksbehandler i svært mange av de fleste nye henvendelser som kommer, dette gir et godt grunnlag for vurdering av behov og rett vedtak blir fattet.

Avdeling blå – døgnbemannede omsorgsboliger

Tjenester i denne avdeling, som fra 2014 ble overført fra sykehjemmet utøves i større grad etter prinsippet selvstendighet og mestring som nedfelt i helse og omsorgsplanen. Avdelingen skal yte sine tjenester på lik linje med avdeling hjemmesykepleie, dog med døgnbemanning.

Det har vært noe utskifting av beboere, nye som flytter inn blir tildelt etter vedtatte kriterer, dvs eldre med psykiske lidelser.

Beboerne har ikke alle psykiske lidelser da det er noen som har bodd der over lengre tid som har andre diagnoser.

Dagsenter

Dagsenter har i 2015 opplevd å få svært få søkere til sitt tilbud. Det har vært nødvendig å se på annen måte å drifte dagsenter og aktiviteter på. Prosess for omlegging ble startet og man vektlegger nå i større grad aktivitet, bevegelse, ernæring og opplevelse. Etter en prosjektperiode ble tilbudet til ROP pasienter, kalt Treffpunkt implementert i ordinær drift. Med dette fikk dagsenteret en helt ny brukergruppe. Treffpunktet ble arrangert en dag i uken, øvrige dager var fortsatt forbeholdt eldre.

Dagsenteret har fortsatt godt samarbeid med Eldrebølgen som bidrar med sjåførere for å kjøre brukerne til og fra dagsenter.

Økonomi

Kommentarer til regnskap:

Netto driftsresultat for virksomheten 2015 ble et merforbruk på totalt kr 1 190 265,-

Dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

Driftsinntekter

Brukerbetalinger

Avvik: Mindreinntekt kr 65 175,-. Skyldes mindre inntekt egenbetaling dagsenter og hjemmehjelp/praktisk bistand - rengjøring.

Overføringer med krav til motytelse

Avvik: Merinntekt kr 2 846 141,-

Denne post inneholder refusjon fra stat, sykelønnsrefusjon og momskompensasjon.

Avviket skyldes i all hovedsak refusjon for ressurskrevende bruker hvo man har valgt å kjøpe tjenesten fra privat aktør, se merforbruk kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon.

Refusjon sykelønn og momskompensasjon må sees i sammenheng med merforbruk overføringer.

Andre statlige overføringer

Avvik: Merinntekt kr 903 974,-. Må sees i sammenheng med overføringer fra Fylkeskommunen i forbindelse med prosjekter.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter

Avvik: Merutgift kr 1 185 452,-.

Det har i overkant av to måneder blitt gitt tjenester i hjemmet til enkeltbruker med behov for fastvakt - sykepleier. (Vikarbyrå har også vært benyttet.)

Opplæring av nye ansatte – både faste og vikarer har i 2015 kostet kr 100 000,-.

Det har i to avdelinger der det arbeides turnus vært et høyt sykefravær, både korttid og langtidsfravær. Dette har medført behov for å forskyve ansattes arbeidstid samt overtid, spesielt for sykepleiergruppa.

Sosiale utgifter

Avvik: Mindreforbruk kr 765 142,-.

Virksomheten har et mindreforbruk på pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette skyldes lavere reguleringspremie enn budsjettet og må sees i sammenheng med merutgift i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – finanstransaksjoner.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon

Avvik: Merforbruk kr 680 740,- som har følgende årsaker;

Innbytte av leasingbiler med påkost etter takst samt doble årsavgifter: kr 450 000,-

Buss dagsenter ble etter EU kontroll pålagt bytte av alle setebelter .

Multidose – ferdigpakke medisin – er en kjøpt tjeneste fra apotek som stadig øker i omfang.

Vikarbyrå benyttet til enkeltbruker med behov for fastvakt sykepleier.

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon

Avvik: Merforbruk kr 2 943 823,-.

Skyldes i all hovedsak kostnader til kjøp av døgnplass fra privat aktør til ROP pasient.

Samarbeidsavtalen vedrørende ACT team i psykisk helse har hatt større kostnad enn budsjettet.

Overføringer

Avvik: Merforbruk kr 50 250,-.

Må sees i sammenheng med påløpt momskompensasjon under overføringer med krav til motytelser.

Fordelte utgifter

Avvik: Mindreforbruk kr 9 393,-

Internkjøp mat fra kjøkken sykehjem til brukere av dagsenter.

Bruk av bundne fond

Avvik: Merinntekt kr 399 082,-. Skyldes ROP prosjekt deler av 2015 og ses i sammenheng med lønnskostnader.

Avsatt til bundne fond

Avvik: Merforbruk kr 601 000,-. Midler fra Fylkesmannen til å dekke 100 % stilling som Erfaringskonsulent i psykisk helse og rus. Midlene avsatt for å brukes i sin helhet i 2016. Ses i sammenheng med andre statlige overføringer.

Medarbeidere

Til tross for at antall brukere øker har bemanningen ikke økt, (psykisk helse fikk en økning på ca 15%). Dette er en bekymring, spesielt på natt er behovet for ekstra personale tilstede. Meldt i budsjettssammenheng, men ikke funnet rom for dette.

Det rapporteres fra ledere, verneombud og tillitsvalgte om gjennomgående godt arbeidsmiljø og god trivsel i alle avdelinger i virksomheten. Det ble gjennomført undersøkelse av psykososialt arbeidsmiljø og jobbtilfredshet mars og september. Resultater viser at ansatte opplever godt arbeidsmiljø, men opplever til tider stort arbeidspress.

Det er i samarbeid med ansatte utarbeidet tiltak for å øke nærværet.

Ett av disse tiltak var at ansatte som ikke har sykefravær i løpet av 6 mnd får ekstra fridag.

Det var 3 ansatte som fikk denne ekstra fridagen.

De to avdelinger der ansatte arbeider turnus viser høyere sykefravær enn de andre avdelinger med dagtid, både korttid og langtidsfravær. Sykefravær gjennomsnittlig på 12 – 13 %.

Behovet for kompetanse blant ansatte øker, gledelig er det at flere medarbeidere har startet med etter / videreutdanning. Dette er bl.a i psykisk helse, kognitiv terapi, prosjektledelse, kreftsykepleie, velferdsteknologi, master i ledelse og innovasjon i offentlig sektor.

Ved ledighet i sykepleierstillinger oppleves det til tider at det ikke er søkere til stillingene. .

Rekruttering av denne kompetansen har blitt vanskeligere i løpet av siste året.

Interne prosesser

Det har vært avholdt 9 samarbeidsmøter (HMS møter) mellom tillitsvalgte, verneombud og ledere i 2015, det er satt fast dagsorden med flere meldte saker under eventuelt. Det oppleves et godt samarbeidsklima i møtene.

Rådemodellen har blitt utarbeidet med stort engasjement blant ansatte.

ROS analyser har blitt utført med utarbeidelse av diverse tiltak og rutiner etter dette.

2. Oppnådde resultater i virksomheten.

Virksomheten har oppnådd gode resultater mht økonomi, har hele tiden fokus på budsjett og regnskap.

Virksomheten ved Koordinerende enhet har til enhver tid tilbudt tjenester på rett nivå etter faglig vurdering, ikke måttet velge lavere tjenestetilbud enn det man har vurdert har vært brukers behov.

Virksomheten arbeider mer elektronisk, som er svært effektivt.

3. Spesielle hendelser i virksomheten i 2015

Virksomheten inngikk ny avtale om leasingbiler i 2015, hatt store utgifter i forbindelse med dette grunnet påkost etter takst. Valget falt på 11 hybridbiler samt 4 større med 4-hjulstrekk. Elektroniske kjørebøker ble innført, unngår nå papirversjoner med krav om lang oppbevaring.

Virksomhet sykehjem

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015.

I forbindelse med vedtak av Økonomiplan 2015-18 / Årsbudsjettet 2015, og verbalforslag innarbeidet i kommunestyrets sak 069/14 er det blitt lagt ned stort arbeid i virksomhet sykehjem gjennom året for å oppnå målene på de omtalte områdene; administrative tjenester med fokus på ledelse på alle nivåer gjennom ledelsesutvikling i et samarbeid med ekstern parter, økonomi med at virksomheten skal ha god budsjett disiplin og medarbeidere med at nærværet holdes på et stabilt høyt nivå. Det har ved virksomheten i 2015 vært en total sykefraværsprosent på 12,6 %. Av dette er 1,1 % egenmeldt korttidsfravær og 11,5 % legemeldt fravær. Sykefraværet viser en positiv utvikling med en liten nedgang fra 2014. Det har vært et fokus på «Rådemodellen» gjennom 2015. Aktivitetsgruppen ved sykehjemmet har gjennom hele året gjennomført ulike arrangementer til stor glede for beboerne våre. Noen av arrangementene har også pårørende vært invitert til, se egen årsrapport fra aktivitetsgruppen. Det er tatt opp i møte med pårørende vedrørende venneforening, men man har ikke fått startet opp dette. Det har vært positivt at også tidligere ansatte har deltatt sammen med aktivitetsgruppa på en god del av arrangementene. Det er mange bidragsyttere på sykehjemmet i forhold til aktiviteter. Vi har Røde kors inne til bingo en gang hver måned, prestetjenesten har andakter på sykehjemmet, vi har hatt besøk av skoler og barnehager og man har hatt fokus på å gjennomføre aktiviteter på den enkelte avdeling. Beboerne har hatt stor glede av «livsglede-elever» fra videregående skole som har vært i praksis og bidratt med aktiviteter på avdelingene. Virksomhet TFF har bidratt med trivselstralle hver uke hvor beboerne har fått handlet. Dette har vært positivt for beboerne.

For ansatte er det i 2015 gjennomført prosjekt «gøy på jobben med fysisk aktivitet», et treningstilbud for ansatte. Sykehjemmet har fortsatt et stillerom, hvor ansatte kan trekke seg litt tilbake når behovet melder seg. Sykehjemmet tilpasser turnus til den enkelte så langt det er mulig og det har i månedlige møter med tillitsvalgte vært fokus på uønsket deltid. Vi har i 2015 kartlagt omfanget av uønsket deltid ved virksomheten.

Virksomheten har en kvalitetsgruppe, hvor ansatte jobber med utvikling og implementering av prosedyrer via kvalitetslosen, noe som vil ha videre fokus i 2016. Virksomheten har fulgt egen HMS-plan og gjennomført pålagt opplæring i ulike tema. Det ble i 2015 inngått avtale med nytt firma vedr levering av e-læring ift legemiddelhåndtering.

Det er drøftet muligheter for åpning av kantinetilbud. Det ble gitt tilbakemelding om status så langt via spørsmål stilt til Ordfører i Kommunestyret 18.02.2016. Det skal opp sak til politisk behandling i juni 2016.

Virksomheten er aktiv i forhold til studenter, elever, lærlinger og arbeidspraksis. Ved utgangen av 2015 er det totalt 7 helsefagarbeiderlærlinger ved virksomheten.

Brukere og tjenester

Legetjenesten i sykehjemmet:

Sykehjemmet har legetjeneste i 100 % stilling fordelt på 80 % sykehjemsoverlege og 20 % sykehjemslege. Det er blitt foretatt en vurdering av hensiktsmessig bruk av legeressursene slik at den benyttes til det beste for den enkelte avdeling og for å ivareta god medisinsk behandling for beboerne og samhandling med pårørende. Behov hos beboerne for medisinsk behandling er økende, særlig tilknyttet korttidsavdelingen som har mange syke pasienter og mange inn- og utskrivninger. Virksomheten vil derfor i 2016 vurdere omfanget av legetjenester i sykehjemmet for å sikre at beboerne har tilstrekkelig legetilsyn.

Korttidsavdelingen:

Det har i 2015 vært et økende behov for korttidsplasser og virksomheten har omdefinert to langtidsplasser til korttidsplasser, slik at vi pr i dag har 10 plasser inkludert plasser til avlastningsopphold.

Det har i inneværende år blitt jobbet systematisk i opplæring av ansatte knyttet til å kunne ivareta pasienter med stadig mer utfordrende behov for pleie. Det har vært opplæring i dokumentasjon, legemiddelhåndtering, bruk av gerica, kvalitetsloven og tvang i systematiske tiltak. Dette har blitt gjennomført både gjennom samarbeid med eksterne samarbeidspartnere, sykehuset, e-læring og med interne krefter.

Demensteam:

Det kommer frem i kommunens helse- og omsorgsplan at man har et behov for særlig satsing på å etablere et funksjonelt demensteam i Råde kommune. Dette for å ivareta tidlig undersøkelse, utredning og diagnostisering av pasienter med mistanke om demenssykdom. Arbeidet med etableringen av et demensteam er ikke påbegynt. Virksomhet sykehjem ønsker å bidra aktivt i prosessen med å få til demensteam i samarbeid med andre aktuelle virksomheter. Ansatte ved virksomhet sykehjem bidrar med kartlegging av personer med demens også for hjemmeboende. Representanter fra virksomheten er fast deltaker i pårørendeskolen i et samarbeid med Rygge kommune og har blitt fulgt opp hele den inneværende perioden.

Brukermedvirkning:

Virksomhet sykehjem gjennomfører bruker- og pårørendeundersøkelse fra KS hvert 2. år. Neste undersøkelse skal gjennomføres i 2016. To hovedområder har blitt fulgt opp siden siste undersøkelse; aktivisering av beboere og informasjonskanaler til pårørende.

Økonomi

Netto driftsresultat for virksomhet sykehjem 2015 ble et mindreforbruk på totalt kr 1 889 876,-

Driftsinntekter

Brukerbetalinger:

Avvik: Merinntekt på kr 793 475,- hvor det i hovedsak har vært merinntekt på brukerbetalinger ved langtidsopphold, men også i forhold til betaling for korttidsopphold. Inntekter for langtidsopphold er varierende, da oppholdsbetaling for den enkelte bruker fastsettes etter brukerens inntekt. Korttidsavdelingen har hatt svært høyt belegg i 2015 og 2 plasser er omgjort til korttidsplasser i løpet av året

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Mindreinntekt på kr 214 861,-. Skyldes en svikt i inntekter knyttet til egenprodusert mat til hjemmeboende eldre og frisørtjenester. Virksomheten har ikke hatt frisør i deler av året, derfor reduserte inntekter på denne posten, må ses mot innsparing på utgifter til lønn. Både i 2014 og 2015 er det nedgang i salg av mat til hjemmeboende. Posten kan være noe for høyt budsjettert i forhold til etterspørsel av tjenesten.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Mindreinntekt på kr 1 015 627,-. Dette skyldes mindreinntekt for salg av utleieplasser til andre kommuner. Det er budsjettert med utleie av 2 plasser ved forsterket skjermet enhet og 2 somatisk korttidsplasser. Somatiske plasser har ikke vært utleid i 2015 på grunn av behov for plasser til egne innbyggere. Refusjon for læringer er mindre enn budsjettert, mens sykkelønnsrefusjoner og momskompensasjon (ses opp mot overføringer) er noe høyere enn forventet. Det er i tillegg ført kompensasjonstilskudd for videreutdanning til en ansatt og

prosjektmidler fra høyskolen på denne posten. Utgiftsføring av disse midler er postert på andre poster.

Andre statlige overføringer:

Avvik: Merinntekt på kr 22 000,-. Kompetansetilskudd fra Fylkesmannen til opplæring innen legemiddelhåndtering.

Andre overføringer:

Avvik: Mindreinntekt på kr 34 845,-. Sees i sammenheng med *overføring med krav til motytelse*.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Mindreforbruk på kr 120 401,-

Skyldes i all hovedsak et mindreforbruk på fastlønn med 1 040 000,- Fastlønn må ses i sammenheng med kjøp av varer og tjenester som inngår i egen produksjon, da det er kjøpt inn vikarer fra vikarbyrå for å sikre forsvarlig bemanning. I tillegg har det vært vakanser som har gitt innsparing. Det er merforbruk knyttet til ekstrainnleie tilsvarende kr 660 000,- og merforbruk på overtid tilsvarende kr 739 000,- på grunn av behov hos beboerne som man ikke har hatt mulighet for å løse innen grunnbemanningen.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk på kr 2 215 321,-. Virksomheten har et mindreforbruk på pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette skyldes lavere reguleringspremie enn budsjettet og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – Finanstransaksjoner. I tillegg har det vært innleie fra vikarbyråer på grunn av ledighet i stillinger og fravær. Utgifter på ansatte fra vikarbyrå medfører ikke pensjon og arbeidsgiveravgift på denne posten.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk på kr 155 052,-. Virksomheten har hatt merutgifter til kjøp av tjenester fra vikarbyrå på kr 811 000,- som sees mot mindreforbruk på *lønnskostnader*, merutgifter til medisinske forbruksvarer med kr 119 000,- og et merforbruk på kr 252 000,- knyttet til matvarer som skyldes økende kostnader i forbindelse med innkjøp av matvarer til produksjon av mat og en noe lavt budsjettet post. Samtidig har vi en besparelse på medisiner på kr 247 000,- og kommunale eiendomsgebyrer og strøm tilsvarende kr 729 000,- i forhold til budsjetterte poster.

Overføringer.

Avvik: Merforbruk på kr 136 557- skyldes momskompensasjon og må sees i sammenheng med merinntekt momskompensasjon under *refusjon med krav til motytelse*.

Fordelte utgifter:

Avvik: Merinntekt kr 14 097,- skyldes i all hovedsak internfakturering.

Avsatt til bundne fond:

Det er i 2015 avsatt kr 28 580,- til fond. Dette er gaver fra pårørende som den enkelte avdeling har fått etter beboere.

Medarbeidere:

Arbeidsmiljø:

Det ble ved virksomheten i 2015 utarbeidet en HMS plan for å ivareta arbeidsmiljølovens krav om å sikre en systematisk helse – miljø og sikkerhetsarbeid. Dette skjedde i samråd med ansattrepresentanter og personer fra vernetjenesten. HMS-planen ble delvis gjennomført i inneværende år. Planen revideres for 2016 og eventuelle tiltak med lengre perspektiv vil bli overført til inneværende år.

Det ble i 2015 organisert aktivitet på arbeidsplassen med styrketrening i gruppe 2 ganger pr uke.

Virksomheten har også i 2015 søkt tilretteleggingsmidler til ulike tiltak og følger opp med individuelle samtaler og utarbeidelse av oppfølgingsplan i et tett samarbeid med IA kontakt. Det er avtalte faste møter med IA-kontakten for oppfølging.

Samlinger med mat som fokus på sosialt samhold i den enkelte gruppe eller i virksomheten har blitt gjennomført i noen grad inneværende år ut fra ønske på den enkelte gruppe. Temaer har vært etter årstider, kulturer eller merkedager.

Det ble i 2015 arrangert felles julelunsj for hele sykehjemmet med stor deltakelse.

Medarbeidertilfredshet:

Det har blitt vektlagt å tydeliggjøre hva som forventes av den enkelte ansatte og at det er tydelig og synlig ledelse i avdelingene. Klare mål og tydelige forventninger med direkte tilbakemeldinger øker mestring og arbeidsglede hos de ansatte. Det har i 2015 vært satsning på å se den enkelte arbeidstaker individuelt og det skal være lett å ta kontakt med nærmeste leder for å ivareta individuelle behov, trivsel i arbeidshverdagen og gi tilbakemelding på arbeidsutførelse.

Virksomheten har hatt som mål å gjennomføre medarbeidersamtale med hver enkelt ansatt, men har ikke sluttført dette arbeidet for 2015. Det vil i 2016 være videre fokus på å gjennomføre dette.

Virksomheten har tilstrebet å tilpasse turnus etter ansattes ønsker så langt det er praktisk mulig. Videre har det vært prioritert i virksomheten å øke ansattes stillingsbrøk ved ledighet i stillinger dersom dette er faglig og driftsmessig forsvarlig i samarbeid med de ansattes representanter.

Kompetanseheving i virksomheten:

Følgende områder har blitt fokuser på og målrettet opplæring gitt på i virksomheten i løpet av 2015.

- Tvungen helsehjelp, herunder utarbeidelse av vedtak om tvungen helsehjelp til enkeltpersoner og enkeltgrupper.
- Medikamenthåndtering, gjennom interaktive kurs med avleggelse av en eksamen.
- Opplæring i dokumentasjon påbegynt for gruppene og videreføres i 2016.
- Opplæring i bruk av kvalitetslosen og gerica for ansatte.
- Fokus på bruk av LCP.
- Påbegynt opplæring for ansatte i HLR – bruk av hjertestarter. Arbeidet videreføres i 2016.
- Enkeltgrupper har vært praksisfelt for forskning og faktabaserte tiltak innen miljøbehandling i samarbeid med Høgskolene.
- Veilederen-elektroniske kurs og tilgang på aktuelt lovverk er blitt gjennomført for enkeltpersoner og grupper, ut fra behov som den enkelte har, og på en generell basis, herunder journalføring, i forbindelse med andre kurs.
- Ansatte deltatt på diverse eksterne kurs innen ulike fagområder som demens, palliasjon, diabetes mv.

Ledelse:

Virksomheten har i 2015 hatt endring i ledergruppen med 2 nye ledere. Det har vært fokus på etablering av ny ledergruppe og avklaring av ansvar og roller.

Lederne tar ansvar for sine avdelinger, virksomheten og har fokus på helheten i Råde kommune. Dette har gitt føringer for utøvelse av lederskapet i virksomheten og målsettingen har vært at lederne får frem det beste i våre medarbeidere gjennom å involvere, utfordre, støtte og stille krav. Lederne har deltatt i eget utviklingsprogram med fokus på ny ledergruppe, kommunikasjon og tilbakemeldinger.

Virksomheten har lagt til grunn verdibasert ledelse gjennom kommunens etablerte verdier raushet, glede, respekt.

Sykefravær:

Det er ved virksomheten fortsatt et høyt sykefravær på totalt 12,6 %. Dette fraværet er i hovedsak knyttet til enkelte grupper med et spenn fra 1,9 % - 28,6 % på ulike grupper.

Sykefraværet var i 2015 litt lavere enn i 2014. Virksomheten jobber aktivt med oppfølging av sykemeldte og tilrettelegging så langt det er mulig.

Det har blitt gjennomført arbeidsmiljøkartlegging ved en avdeling i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

Forskning og utviklingsprosjekt i Råde sykehjem:

Sykehjemmet har videreført satsningen med prosjekt i samarbeid med Høgskolen i Østfold som gir personell i sykehjem faglig kompetanseheving i miljøbehandling. Prosjektet har medført at midler er blitt tilført virksomheten, som igjen har medført at ansatte har hatt muligheter til å delta på større nasjonale og internasjonale seminarer, hvor resultater fremvises og Råde kommune er blitt profilert. Prosjektet er i knyttet til forskning og faktabasert kunnskap som publiseres innen for anerkjente forskningsmiljøer. Prosjektet sykehjemmet deltar i vant i 2015 pris for «Kvalitet i utdanning» ved Høgskolen i Østfold.

Interne prosesser

I 2015 har virksomheten hatt følgende tilsyn:

- Branntilsyn
- Tilsyn fra Fylkesmannen på enkeltsaker

Avvikene er fulgt opp med handlingsplan på de ulike områdene som er oversendt tilsynene og avvikene er ved utgangen av 2015 lukket.

Kvalitetsgruppen har videreført arbeidet med samlinger med representanter fra alle avdelinger for å oppdatere og utarbeide nye prosedyrer i kvalitetssystemet. Det er gjennomført risikoanalyse på området medikamenthåndtering, bruk av tvang og utfordrende adferd knyttet til pasient. Risikoanalyse vedrørende brann og natt-tjenesten er påbegynt, men ikke slutført. To langtidsplasser er omgjort til korttidsplasser, slik at vi nå har 10 korttidsplasser.

Omstilling i 4 virksomheter – avslutning:

Renholdstjenesten er overført til teknisk drift. Virksomheten jobber med implementering av stille rapport og man har vurdert organisering av dagopphold for demente og ev overføring til hjemmebaserte tjenester med konklusjon inntil videre er at sykehjemmet organiserer dette tilbudet.

2. Oppnådde resultater i virksomheten.

Det økonomiske resultatet viser i 2015 et positivt resultat. Virksomheten har hatt løpende god oppfølging av regnskapet.

Utleieplassene på Brun avdeling har vært i utleid det meste av året og avdelingen har et svært godt renommé og har blitt benyttet av kommuner fra Oslo, Akershus og Østfold. Ansatte har

holdt flere kurs for andre kommuner og har mottatt besøk for å se på hvordan vi driver avdelingen. Dessuten er avdelingen omtalt i SINTEF sin rapport «Er smått alltid godt i demensomsorgen»

Korttidsavdelingen er en aktiv avdeling og samarbeider bra med Koordinerende enhet og tildelingsteamet om disponering av plassene. Råde kommune har svært få ferdigbehandlede pasienter på sykehuset og klarer å ta imot og behandle pasienter som skrives ut til kommunen med behov for institusjonsopphold.

Det har vært stor aktivitet i aktivitetsgruppen med gjennomføring av ulike typer tilstelninger for beboere i sentret, og en årsrapport for denne gruppen ligger vedlagt.

Virksomheten har videreført fokuset på faglig utvikling og samarbeid med eksterne gjennom prosjekt med Høgskolen i Østfold "Miljøterapeutiske tiltak" Funksjonelle analyser-tiltaksutarbeidelse og målemetoder i demensomsorgen.

3. Spesielle hendelser i 2015

I forbindelse med omstilling 4 virksomheter hvor Blå avdeling ble overført til hjemmetjenesten har det skjedd en endring i natt-tjenesten. Det er et større behov for sykepleiefaglige ressurser både inne på avdeling og ute i hjemmetjenesten. Dette har medført at sykehjemmet pr nå har 4 nattevakter til å dekke hele sykehjemmet. Sykehjemmet må ofte leie inn ekstra ressurser på natt for å sikre forsvarlige tjenester. Forsvarlighet i forhold til natt-tjenesten vurderes videre i 2016. Hendelser i virksomheten ellers er nevnt i punktene over.

4. Nye oppgaver/utfordringer som ikke var planlagt i budsjettvedtak 2015

Det ble i budsjett 2015 lagt inn en forutsetning i utleie av to somatiske sykehjemsplasser. Dette har ikke latt seg gjennomføre med bakgrunn i et økende behov for plasser til egne innbyggere, noe som har medført inntektssvikt.

5. Avvik fra planlagt resultat

Årsak til mindreforbruk er i hovedsak knyttet til mindre utgifter til pensjon enn budsjettert, innsparing på drift og merinntekt brukerbetaling plasser i institusjon. Det er sviktende inntekter knyttet til utleieplassene, frisørtjenester og salg av mat for hjemmeboende.

Årsrapport 2015 – Aktivitetsgruppa

Aktivitesgruppa har 5 representanter som står som representant for sin avdeling.

Florentina E. Grimstad -hvit/lilla avdeling

Jane Veum- Dagsenteret HBT

Vivian Thorbjørnsrød- rød/orange avdeling

Annette M. Borgebund- brun avdeling

Anne-Marie Eriksen – gul/ grønn avdeling

Maria Bråten Olsen -Kjøkken

Aktivitesgruppa treffes en gang i måneden og planlegger aktiviteter for kommende måned.

Fra 2016 skal gruppen legge frem halvårsplaner for aktiviteter slik at det blir lettere for beboerne å forholde seg datoer som det arrangeres aktiviteter.

Vi jobber også med å sette dagsorden for faste aktiviteter som tilpasses hver avdeling. Vi har 7 avdelinger på huset som har forskjellige pasientgrupper. Derfor synes vi er viktig at vi setter opp noen individuelle aktiviteter som passer for hver enkelt avdeling. Denne type aktiviteter skal vi sette opp i dagboka slik at den som er på jobb den dagen skal ta ansvar over at aktivitetene skal utføres den respektive dagen. Dette kan bidra til at personalet blir mer kjent med beboerne og deres interesser. Vi må ta hensyn til at noen av beboerne er veldig syke og ikke orker å bli med på store arrangementer på Storstua. Det er viktig at også disse beboerne får også en slags av aktivitet i løpet av uka. Hvit avdeling er godt i gang med faste aktiviteter, taktil massasje og avslappende musikk. Vi har fått ganske mange positive tilbakemeldinger allerede og beboerne ser frem til aktivitetdagen.

Januar

- Kinokveld på storstua 27.01

Februar

- Bingo 25.02

Mars

- Kinokveld på Storstua 04.03
- Strikkecafe 12.03

April

- Vårfest på Storstua 15.04 med musikk-underholdning. Det ble servert smørbrød og kringle til kaffen. Pårørende var invitert. Storstua var fullsatt og bordene var pyntet med hvitveis.
- Strikkecafe 09.04 og 29.04.
- Bingo 29.04

Mai

- Strikkecafe 07.05
- Konsert med Anne Christin, Liv Inger og Hovland 11.05
- Bingo 27.05

Juni

- Den årlige sommerfesten 18.06. Festen ble pga været holdt på Storstua. Kiwanis grillet og kokken på sykehjemmet serverte. Det var fullt på Storstua og pårørende var også invitert.
- Strikkecafe 20.06 og 30.06.
- Konsert med Tomb kammerkor 08.06

Juli

- Strikkecafe 14.07

August

- Tur til Strandstua i Engelsviken 25.08 for beboerne på sykehjemmet, omsorgsboliger og dagsenteret. Det var grilling, kaffe og marsipankake til dessert. Noen pårørende var også med. Råde taxi sto for transport.
- Strikkecafe 04.08

September

- I anledning ”Fårikålens dag” ble det servert fårikål på Storstua 24.09. Kjøkkenet på sykehjemmet laget maten og sykehjemmets kokk serverte. Bordene var pyntet med mose, blader, kongler, einer og granbar slik at det ble en duft av skog.
- Strikkecafe 01.09

Oktober

- Strikkecafe 06.10
- Det var Kino på stue ”Blomsterenga” 15.10 ved den nye omsorgsboligen.
- Den årlige Høstfesten /Elgfesten ble arrangert 28.10. Det var utlodning, pårørende og ansatte var invitert. Underholdning

November

- Strikkecafe 03.11
- Bakedag / juleverksted ble arrangert 26.11. Det var baking av julekaker og laging av granbarnisser.

Desember

- Strikkecafe 01.12
- Grøttest ble arrangert inne på hver avdeling 09 12
- Ekko barnekor gikk lucia og sang julesanger 15.12. Råde Kors bakte lussekatter. Det var servering av gløgg, kaffe og kaker som beboerne hadde bakt på bakedagen/ juleverksted.

Planer for 2016

Strikkecafe blir omgjort til hygge-og aktiviteskveld slik at beboerne blir tilbud forskjellige aktiviteter som blir tilbud for både kvinner og menn

Aktivitetene som blir tilbud disse kveldene er strikking, kortspill, gangbowling, pilkast og ulikebrettspill. Til denne type aktivitet prøver vi å trekke inn noen frivillige aktører.

De sesongbaserte festene og kinokveldene vil være som før.

Aktivitetsgruppa har jobbet med en informasjonsbrosjyre som det er planlagt skal leveres til pårørende og andre interesserte. Denne er under redigering og skal levers til godkjenning.

Vi i aktivitesgruppa er veldig glad å se at beboerne får en mer meningsfull hverdag og glede gjennom de forskjellige type aktiviteter vi tilbyr.

Legger til et par kommentarer som beboerne har sagt etter de har vært på forskjellige aktiviteter:

”Jeg føler meg ungdom igjen, dette etter beboerne kastet ball fra det ene til den andre”

”Det er så godt å høre på gamle kjente sanger igjen som vi har vokst opp med”

”Håndmassasje er den beste jeg kan få, jeg slapper av i hele kroppen og har mindre vondt”

Disse tilbakemeldingene, gjør oss mer motiverte til å stå på for det vi brenner for” Å gi beboerne en bedre hverdag”

Virksomhet tjenester for funksjonshemmede

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015.

Brukere og tjenester

Virksomhet tjenester for funksjonshemmede har i løpet av 2015 blitt en integrert del av Koordinerende enhet. Saksbehandler fra tjenesten har kontor plass i koordinerende enhet og er der fast 2 dager i uken. Dette i tillegg til annet samarbeid med saksbehandlere i koordinerende enhet. Virksomheten bidrar til at kommunen holder et tjenestenivå hvor vi ivaretar kommunens samlede økonomi og gir lovlige og faglig gode vedtak og tjenester.

I løpet av 2015 har virksomheten foretatt pårørende undersøkelser i regi av bedrekommune.no. Med en svarprosent på 100 % ble det gitt generelt gode tilbakemeldinger. Virksomheten har rapportert på undersøkelsen i fast utvalg for omsorg.

Virksomheten har hatt en omfattende runde med innhenting av konsesjoner til ordningen med Brukerstyrt personlig assistanse. Totalt var det 16 leverandører som fylte vilkårene for konsesjon og alle er nå konsesjonsinnehavere. Arbeidet ble utført i samarbeid med innkjøpsavdelingen i Råde kommune. Tjenestemottakere som nå får vedtak om brukerstyrt personlig assistanse kan nå velge blant disse leverandørene i tråd med tanken om økt brukermedvirkning.

Virksomheten har vurdert ulike muligheter ved etablering av dagtilbud i egen regi og gjort en beregning av aktuelle tjenestemottakere de kommende årene. I anbudskonkurransen på tjenester, innhentet vi også tilbud på tjenester i dagtilbud. Slik at kommunen har flere alternativer i tillegg til tilbud i egen regi og vårt allerede formaliserte samarbeid med Rygge kommune.

Virksomheten har også hatt anbud på tilbydere av tjenester som avlastning og dagtilbud. I dette arbeidet var Fredrikstad kommune til uvurderlig hjelp og de bidro til at vi nå har kvalitative gode tilbydere på disse tjenestene de neste 2+1+1 årene.

Økonomi

Virksomheten har et mindreforbruk på pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette skyldes lavere reguleringspremie en budsjettet og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – Finanstransaksjoner. Utover avviket i reguleringspremien anser virksomheten at regnskap for 2015 er i balanse.

Oppsummering

Netto driftsresultat for 2015 ble et mindreforbruk på totalt 1 161 000,-.

Dette skyldes fortrinnsvis virksomhetens mindreforbruk på pensjon og arbeidsgiveravgift som forklart over. Utover dette hadde virksomheten et mindreforbruk innenfor BPA og et forventet merforbruk som følge av etablering dagtilbud og øking i avlastning i institusjon.

Driftsinntekter

Brukerbetalinger:

Avvik: Merinntekt kr 59 900,-

Hovedsakelig skyldes flere som mottar tjenester og som betaler egenandel for transport og praktisk bistand. Genererer også økte kostnader.

Salgs og leieinntekter:

Avvik: merinntekt kr 18 000,- .

Skyldes blant annet dagtilbudets økte inntekter ved salg av egenproduserte varer.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Mindreinntekt kr 193 000,-.

Skyldes fortrinnsvis at virksomheten som følge av lavere pensjonskostnader også har fått mindre i refusjon der disse kostnadene er knyttet til refusjon for ressurskrevende tjenester. Virksomheten har dessuten mottatt lavere sykepengerefusjoner enn budsjettert på grunn av lavt langtidsfravær.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 931 000,-.

Virksomheten hadde god kontroll på sine lønnsutgifter i 2015. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig at virksomheten fikk avsatt lønnsmidler til et tiltak som aldri ble iverksatt i det omfang som var tiltenkt.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk ca kr 1 142 000,-.

Dette skyldes lavere reguleringspremie enn budsjettert og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – Finanstransaksjoner.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteprod.:

Avvik: Mindreforbruk kr 33 000,-

Vi har gjennom 2015 vist måteholdenhet innenfor alle typer innkjøp, det har vært lave strømpriser og lavere kommunale avgifter enn budsjettert.

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Merkostnad kr 697 000,- .

Skyldes hovedsakelig økning i kjøp av avlastningstjenester i institusjon.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk kr 88 000,-.

Skyldes momskomp og må ses i sammenheng med *overføringer med krav til motytelse* hvor motposten føres.

Bruk av ubundne fond:

Avvik 38 000,-.

Virksomheten har etter forespørsel fra Fylkesmannen gjennomført kurs for saksbehandlere i våre samarbeidskommuner i Østfold. Utgiften er ført på kurs og konferanseutgifter.

Medarbeidere

Virksomheten har i løpet av 2015 gjennomført medarbeiderundersøkelser for ansatte ved Nor gård. Det var 80 % deltagelse i undersøkelsen og det ble gitt svar som tydet på god trivsel ved Nor gård. Virksomheten rapporterte på undersøkelsen i fast utvalg for omsorg. Vi har avholdt 4 personalmøter og det avholdes et fast kontaktforum med tillitsvalgte og verneombud i

kommunene med møter en gang pr måned. Gruppen fungerte også som virksomhetens HMS gruppe i forhold til nærværssatsningen. Virksomheten jobber kontinuerlig med å vurdere den daglige driften. Ved ledighet ser vi på virksomhetens behov for kompetanse og på muligheten til å endre hjemler, slik at vi blir kvitt unødvendige små stillinger.

Utdanning i 2015:

To ansatte går på helsefaglig høyskoleutdanning.

En ansatt fullførte sin sykepleierutdanning og fått endret sin stilling i virksomheten.

To ansatte er under utdanning som helsefagarbeider.

Tre ansatte har fullført sin fagarbeiderutdanning og bestått teorien men mangler foreløpig tjenestetimer eller mangler å ta selve fagprøven.

Kurs:

I løpet av 2015 har samtlige ansatte fått tilbud om forskjellig kurs. Virksomheten har en omfattende portefølje av nettbaserte kurs, som benyttes flittig av de ansatte. Her kan nevnes kurs i epilepsi, medikamenthåndtering, introduksjonskurs arbeid i andres hjem, kurs i forhold til utfordrende atferd. Virksomhetens saksbehandlingskurs.

Sykefravær IA:

Virksomheten hadde et høyt samlet nærvær på nesten 94 %.

I løpet av 2015 har vi benyttet oss av bistand fra bedriftshelsetjenesten og eller kommunens IA kontakt i dialogmøte 1. Både ansatte og leder kan melde om gode erfaringer knyttet til dette. Virksomheten har et høyt fokus på nærvær og tilrettelegger så sant det er mulig. Vi er beviste de utfordringer tilrettelegging krever, herunder å balansere den enkeltes tilrettelegging med økt arbeidsbelastning for den enkeltes kollegaer. Vi gjør derfor grundige vurderinger i samarbeid med den enkelte i forhold til hvilken type tilrettelegging som kan gjennomføres.

På personalmøter er helse, miljø og sikkerhet samt sykefravær og tilrettelegging faste saker. Virksomheten sørger for enkel bevertning på personalmøter, noe som bidrar til trivsel. Virksomhetens HMS gruppe møtes en gang pr måned, nærværet et gjentakende tema, vi drøfter tilbakemeldinger fra ansatte i forhold til det generelle arbeidsmiljøet og IA tiltak.

Nærværsmidlene for 2015 ble benyttet til en delfinansiert middag på restaurant, ansatte som måtte jobbe denne kvelden fikk servert mat der de jobbet. Vi arrangerte dessuten en felles julelunsj for alle virksomhetens ansatte og sørget for diverse trivselstiltak for de som jobbet ekstra ved enkelte helger og ved alle høytider. Utover kommunens sommerfest og julebord, har de ansatte også arrangert enkelte sosiale tilstelninger i egen regi.

Interne prosesser

Det er flere prosesser som har preget virksomheten i 2015.

En av de største organisatoriske endringene i løpet av 2015 er etablering av koordinerende enhet. Endringen har medført at en av virksomhetens saksbehandlere har to faste dager på kontor tilknyttet koordinerende enhet. Enheten jobber godt i forhold til etablering av nye og gode enhetlige rutiner på tvers av virksomhetene. Virksomheten ser at koordinerende enhet bidrar til god samhandling på tvers av virksomhetene.

Virksomheten arbeider med å videreutvikle det kommunale dagtilbudet. I tillegg til tilbudet ved Nor gård er det opprettet en ny base for dagtilbud i leiligheten ved Øver Langbråten. Engasjerte ansatte og ivrige arbeidstakere bidrar til at tilbudet er variert, spennende og nyttig.

Det er igangsatt arbeid med etablering av nye boenheter i Everksveien. Det er laget foreløpige skisser til 4 nye leiligheter med tilhørende fellesareale og personalfasiliteter. Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne har fått komme med sine uttalelser på prosjekt og tegninger. Det er søkt om finansiering av husbanken. Dersom prosessen går som planlagt vil leilighetene være klare for innflytting i løpet av 2017.

Virksomheten jobber kontinuerlig med kompetanseutvikling for de ansatte. Økt kompetanse for de ansatte gjenspeiler seg i gode, forsvarlige tjenester men også i tilfredse og trygge ansatte. Nye vedtakene som er fattet i løpet av 2015, har medført at fylkesmannen stiller krav om minimum fagarbeiderutdanning for at tjenesten skal kunne utføres. Kravene til kvalitet og kompetanse må tas høyde for ved nyrekruttering av ansatte.

2. Oppnådde resultater i virksomheten. Samlet vurdering.

Virksomheten har også i 2015 hatt et godt driftsår og oppnådd de fleste mål vi har satt oss.

Videreutviklet dagtilbud, fire nye tjenestemottakere.

Gjennomført anbud på avlastningstjenester og dagtilbud.

Innhentet konsesjoner med leverandører av brukerstyrt personlig assistanseordning.

Startet arbeidet med byggeprosjekt 4 nye leiligheter.

Gjennomført pårørende og medarbeiderundersøkelser.

Vi har også samarbeidet med pårørende og tjenestemottakere.

Vi har et høyt nærvær og god oppfølging av sykemeldte.

Virksomheten leverer et resultat i balanse.

Virksomhet Teknisk

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015:

Brukere og tjenester

Virksomheten har i 2015 vært preget av stort sykefravær i administrasjonen. Det har medført at det har vært utfordrende å ivareta lovpålagte oppgaver, politiske bestillinger samt å innfri kunders forventning om responstid og omfang av veiledning. Forventningene står ikke i forhold til den kapasiteten som virksomheten har hatt. Til tross for høyt sykefravær har det vært gjort betydelig arbeid innenfor de enkelte ansvarsområdene.

Som i foregående år er det enkeltsaker som innebærer betydelig større ressursbruk enn gjennomsnittet. Høsten 2015 var det store utfordringer knyttet til flyktnings situasjonen. Ankomstsenter Østfold ble besluttet etablert og det var en intens jobbing med å få det formelle relatert til Plan- og bygningsloven på plass der. Det var også andre steder i kommunen hvor det var ønske om etablering av mottak. Ny forskrift relatert til flyktningeutfordringene med tidsfrister og prosessdirektiver hadde konsekvenser for prioriteringer av saker en periode.

Innenfor geodata er det fortsatt et godt samarbeid med de andre kommunene i Vansjøregionen om felles kartserver. I løpet av 2015 ble de siste reguleringsplanene i plandatabasen, slik at denne nå er komplett og tilgjengelig for alle på internett. Der ligger både kart og bestemmelser slik at det skal være mulighet for en større grad av selvbetjening. Det har ikke vært noen investeringer eller store kartleggingsprosjekter i regi av Kartverket i år. Det er ingen restanser ved slutten av året.

Det har vært mindre pågang av bygge- og delesaker som er av større omfang. Dette påvirker gebyrinntektene. Det gjør også redusert bemanning. Det er noe behov for informasjon/veiledning til tiltakshavere og økt forventning om tilgjengelighet og responstid på henvendelser.

Arbeidet med oppfølging av EU's vannrammedirektiv har startet opp og oppfølging av MORSA arbeidet har blitt bedre. Arbeidet med plan for opprydding i spredt avløp har pågått gjennom 2015 og legges frem til behandling i KS i begynnelsen av 2016. Det er et stort arbeid som ligger foran kommunen for å gjennomføre dette. Private aktører har igangsatt planer som også innebærer økt etterspørsel etter avklaringer fra kommunen. Dette er ressurskrevende.

Det er en stadig tilbakevendende utfordring med det store etterslepet innenfor vedlikehold av kommunale bygg og anlegg. En stor del av budsjetterte midler er bundet opp til lovpålagte serviceavtaler av tekniske anlegg innenfor branntekniske installasjoner, ventilasjon, fyringsanlegg og heis mv. Det medfører utfordringer for brukerne av den kommunale bygningsmassen og innebærer at kommunens verdier ikke opprettholdes.

Bygningsvedlikehold prioriterte i 2015 prioritert lovpålagte oppgaver knyttet opp mot [Internkontrollforskriften](#) som skal ivareta sikkerhet og det fysiske arbeidsmiljøet til brukerne i kommunen. Dette krever mye av driftsbudsjettet og systematisk arbeid og oppfølging av driftspersonell. Kledning på Råde bo- og servicesenter ble skiftet og etterisolering av loftet over hvit- og lilla avdeling utført. Varmepumpen på Råde u-skole fikk ikke nok energi av brønnparken, og ble stanset, Rådehallen og skolen blir nå oppvarmet av fyringsolje.

Omorganisering av renholderne som utfører renhold på kommunale bygg ble gjennomført sommeren og høsten 2015 og Renholdsavdelingen ble etablert 1.september 2015 med en egen fagleder som tiltrådte fra samme dato i en 50 % stilling. Fra 1.1.16 overføres også renholderne ved sykehjemmet til denne avdelingen. Det gir en enhet med 21 ansatte, som utgjør 16,12 årsverk. I tillegg har vi 7 vikarer som enten går i faste vikariat pga permisjoner eller timebaserte vikarer som brukes ved langtidssykdom og ferie. Endringen er positivt mottatt av de ansatte og brukere av tjenesten og vil etter hvert gi mer profesjonalitet i tjenesten. Kartlegging av det totale renholdsarealet i kommunen er gjennomført, og sammen med frekvens og angitt norm for de forskjellige byggene foreligger det nå er oversikt over mye tid det bør/skal brukes pr bygg.

Samarbeid med Moss, Rygge og Våler vedrørende ny innkjøpsavtale på renholds midler, papir og plasts startet opp i 2015. Etersom Råde kom sent med i prosessen og flere varer skulle prøves ut, blir prosessen noe forsinket. Ny avtale vil trolig tre i kraft fra 1.4.16.

Økonomi

Netto driftsresultat for virksomhet teknisk i 2015 ble et merforbruk på kr 558.972,-. Da er avsetninger/bruk av fond på selvkostområdene tatt hensyn til.

Driftsinntekter

Andre salgs- og leie inntekter:

Avvik: Merinntekt på kr 286 000,-. Det skyldes i hovedsak merinntekt fra kommunale årsgebyr for vann på kr 723', avløp på kr 598' og feiing på kr 137'samt merinntekt på behandlingsgebyr på private planer med kr 297' som er planbehandlingsgebyr for detaljreguleringsplan for Åkebergmosen som omfatter et større næringsareal. Mindreinntekt for foretatt kontroll og tilsyn med spredte avløp må sees i sammenheng med et mindreforbruk til kjøp fra andre private da dette skal gå ut i 0. Mindreinntekt fra byggesak på kr 478' og oppmåling på kr 366' Dette skyldes mindre aktivitet enn forutsatt og kan knyttes opp mot at det ikke er mange nye tomter hvor det er igangsatt nye boliger i løpet av året. Innenfor byggesak har det også vært stort sykefravær som påvirker inntektsnivået.

Overføringer med krav til motytelse:

Avvik: Merinntekt på kr 1 906 000,-. Det skyldes i hovedsak merinntekt fra sykelønnsrefusjoner på som må sees opp mot merforbruk til vikar og overtidslønn. I tillegg er det en inntekt fra refusjon på rekreative ruter samt statlige friområder.

Andre statlige overføringer:

Avvik: Merinntekt på kr 843 670,-. Dette skyldes i all hovedsak prosjekt utviklingsprogrammet for byregioner og må ses i sammenheng med kostnad under kjøp av varer og tjenester som inngår i tj.produksjon.

Andre overføringer:

Avvik: Merinntekt på kr 178 000,-. Det skyldes regnskapsført overskudd/administrativt bidrag fra MOVAR innenfor vann, avløp og renovasjon.

Driftsutgifter

Lønnsutgifter:

Avvik: Merforbruk på kr 618 000,-. Inkludert i dette er lønnsmidler til sykevikar (brukes først når man får refusjon .- dvs etter arbeidsgiverperioden), ekstrahjelp og overtid. Fastlønn er i balanse. Lønnsutgifter til sykevikar utgjør kr 227' av merforbruk, ekstrahjelp utgjør kr 169'

og overtid kr 182'. Merforbruk lønn renhold som må sees mot merinntekt på sykelønnsrefusjoner. Overtid er i det alt vesentlige knyttet til ansvarene vann og avløp i forbindelse med akutthendelser. I tillegg er dette etterbetaling av kompensasjon for overtid til vaktordning vei, vann og avløp som ikke har blitt justert på flere år. Kompensasjonen er nå i samsvar med tariff.

Sosiale utgifter:

Avvik: Mindreforbruk kr 635' på pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette skyldes lavere reguleringspremie enn budsjettert og må ses i sammenheng med merutgiften i forbindelse med premieavvik under ansvarsområde 190 – Finanstransaksjoner. Hovedområdet må også sees i sammenheng med lønnsutgifter og refusjoner.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk på kr 159 943,-. Budsjett på «Rekreative ruter» kr 286' som det ikke er regnskapsført utgifter på, avvik på momkompensasjon og et mindreforbruk til utbedring av veilys, mindreforbruk innenfor vann og mindreforbruk på pumpestasjoner. Sistnevnte skyldes at arbeidet med oppgradering av el-skap og overvåking på pumpestasjoner ble stoppet mot slutten av året for å hindre at forbruket oversteg det som er på fond. .

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon:

Avvik: Mindreforbruk på kr 67 000,-. Anses å være i balanse.

Overføringer:

Avvik: Merforbruk på kr 1 080 000,- skyldes i hovedsak merforbruk momskompensasjon, lisenser til Norkart som er budsjettert under «kjøp av varer og tjenester som inngår i tj.prod.» og utbetaling av erstatninger pga kapasitetsproblemer Stensrød.

Bruk av bundne fond:

Avvik: Mindreforbruk på 1 848 000,-. Det det er budsjettert med bruk av fond til selvkostområdene vann med kr 770' som ikke ble brukt men det ble tvert i mot avsatt til fond. Innenfor avløp ble det brukt kr 1.123' mindre enn budsjettert. Det viser seg at treffsikkerheten med inntekter fra kommunale avgifter er for dårlig. Virksomheten skal jobbe med dette i 2016.

Avsetning til bundnefond:

Avvik: Det var ikke budsjettert avsetninger her men allikevel ble det avsatt kr 1 089 000,-, som fordeler seg på selvkostområdene feier kr 404' og vann kr 656'. Når det gjelder avsetningene til fond for feier reflekterer dette at gebyrene til feier er for høye. MOVAR/MIB fører selvkost for dette området også slik at Råde kommune nå må i løpet av 2016 ta stilling til hvordan dette fondet skal håndteres. Når det gjelder avsetning til fond for vann var det ikke budsjettert med dette, Det viser seg at treffsikkerheten med inntekter fra kommunale avgifter er for dårlig. Virksomheten skal jobbe med dette i 2016.

Status for vedtatte investeringer for 2014 inkl. tidligere år:

Resterende deler av rehabiliteringen av vannledningen til Saltnes på strekningen Karlshus-Tomb er gjennomført i 2015. Råde kommune mottok også i 2015 vann fra Fredrikstad på våren under perioden med rehabilitering gen av vannledningen frem til Nystedveien/toppen.

Rehabilitering av vannledninger på Karshusjordet i Everks- og Skoleveien ble påbegynt og slutføres i 2016. Ny stengesluse i kum ved jernbaneovergangen på Enebekk ble etablert for å

redusere sårbarheten ved forekomst av vannlekkasjer på det utsatte strekket mellom Strømshaug og Enebekk.

Overløpsledning Saltnes vest er gjennomført utbedret.
VA ledning mot Enebekk er ikke påbegynt.

Alle innvilgede midler til asfaltering ble ikke benyttet pgsa manglende kapasitet hos utførende.

Skilting av kommunale veier – hva gjelder gatenavn/adressering er gjennomført.
100' er bevilget for å begynne å se på ny/utbedring av adkomstvei til Åkebergmåsan. Dette arbeidet ble påbegynt og sees i sammen heng med pågående arbeid med Utbyggingsavtale for Åkebergmåsan.

Vedtatt investering om ny beltegående gravemaskin ble ikke gjennomført da man avventer behovet som er forventet å bli mindre når vedtatte investeringer om utbedringer på vann og avløp er gjennomført.

Ny bil til grønt er innkjøpt og tatt i bruk.

Arbeidet med nye målere for gatelys er påbegynt med administrative forberedelser og kartlegging uten at det har vært regnskapsført utgifter her.

Avklaringer rundt G/s vei Karlshus-Tomb har pågått uten at det er kommet til avklaringer med fylkeskommunen om ansvarsforhold rundt grunnerverv og gjennomføring.

Arbeidet med nærmiljøanlegg på Missingen II/Eplehagen er igangsatt. Det har vært avholdt 2 planleggingsmøter/medvirkningsmøter hvor Velforening, utbygger, kommunen og barnehagen har deltatt. Videre arbeid pågår i 2016.

Innenfor bygningsvedlikehold var investeringer som ble utført i 2015 energimerking av bygg over 1000m². Dette er lovpålagt i følge [energimerkeforskriften](#), og gjøres for å kartlegge energiforbruket og er et ledd i å ha systematisert dokumentasjon for å sette økt fokus på Enøk tiltak.

Vedtatte tiltak om nye led-armaturer på hvit og lilla avdeling energimerke A+. og utskifting av vinduer og dører på østsiden av sykehjemmet er gjennomført. Sistnevnte gjør at beboerrommene ble mindre trekkfulle og lunere. Samtidig ble det montert ny utvendig solskjerming som hindrer oppvarming om sommeren. Terapibassenget ble rehabilitert og skal nå være daglige bruk.

Medarbeidere:

Året har vært preget av høyt sykefravær innenfor administrasjonen. Det kna ikke utelukkes at fraværet skyldes arbeidssituasjonen med stor belastning for mange over flere år. Renholdsavdelingen har også et høyt langtidssykefravær. Det er fokus på økt nærvær, oppfølging, mulighet for omplasseringer og opplæring i bruk av riktig utstyr/metoder og ergonomi for å redusere fraværet som var på ca 12 i 2015.

Interne prosesser:

I budsjettvedtak for 2015 ble det gjort følgende flere vedtak under Verbalforslag/målsetninger Teknisk. Status for disse følger:

Teknisk drift har mange oppgaver som skal løses i løpet av et år. I dag løses de som regel av kommunens egne ansatte, men oppdrag settes også ut til eksterne aktører.

For at kommunen også i fremtiden står godt rustet bes rådmannen ha en gjennomgang av behovene og muligheten for teknisk drift.

-Hvilke arbeidsoppgaver ligger under teknisk i dag og hvordan løser man disse (egne ansatte, samarbeid med andre kommuner eller eksterne aktører)?

-Hvilke oppgaver skal kommunen løse i fremtiden?

Etter denne gjennomgangen bes rådmannen legge frem en sak for teknisk utvalg og kommunestyret, som tar for seg følgende vurderinger;

-På hvilke områder er det muligheter for å samarbeide/ slå oss sammen med nabokommunene? Hvilken effekt vil det gi både faglig og økonomisk?

-På hvilke områder er det muligheter å bruke skoleungdommer, mennesker med nedsatt funksjonsevne og arbeidsledige? Hva vil det koste og hvilke områder kan dette være en besparelse på?

-Hvilke enkeltområder/områder kan eventuelt konkurransesettes? Hva trenger man for å få etablert en bestillerfunksjon?

-Hvilke områder er naturlig for kommunen og fortsatt drifte selv?

Det forutsettes at hovedtillitsvalgt (HTV) og de ansattes organisasjoner involveres i prosessen.

Målsetningen for dette arbeidet vil være å gi kommunestyret best mulig forutsetninger for å ta de riktige avgjørelsene for budsjettåret 2016.

Status ikke utført grunnet manglende kapasitet.

Kommunestyret ber rådmannen innen annet halvår 2015 legge frem en sak hvor det er utredet alternative løsninger for hurtig behandling evt svar av publikumsaker innen for eksempel byggesøknader.

Status: Ikke påbegynt – sees i sammenheng med nye lokaler for teknisk og organisering der.

Kommunen skal ta initiativ til å organisere og tilrettelegge for større prosjekter i privat regi for utbygging av vann og avløpsledninger i områder uten slik dekning per i dag.

Kommunestyret skal i løpet av 2015 få fremlagt en sak der man ser på mulighetene for redusert tilkoblingsavgift ved prosjekter i privat regi, som utvider vann- og avløpsnett.

Status: Omhandlet og ivaretas i behandling av plan for opprydding i spredt avløp

I løpet av våren 2015 skal rådmannen ha en gjennomgang av Tusenårplassen for å få enda flere brukere av denne. Ting som bør ses på er bl.a plassering av lekeapperater, muligheter for å sette ut griller, gjøre om deler av plenen til grønt dekke for for flerbruk, bedre bruk av scenen og amfi, lyssetting av plassen. Saken legges frem for kommunestyret innen juni 2015, slik at eventuelle investeringer kan legges inn i økonomiplanen 2016-2019.

Status: Arbeidet ble påbegynt før sommeren 2015 med en prinsippsak til kommunestyret. Arbeidet videreføres i 2016.

Det skal i løpet av 2015 lages en rapport på tilstanden for kommunale veier og prioritering av vedlikehold.

Status: Arbeidet er ikke utført grunnet manglende kapasitet innenfor bemanning.

Samfunnsutvikling:

Arbeidet med kommunedelplanen pågikk også i 2015 og man jobbet på våren med en fremdrift som tilsa høring og offentlig ettersyn rundt sommeren. Dette arbeidet stoppet opp i juni 2015 på grunn av Jernbaneverkets InterCity-planlegging gjennom Råde. Trasevalg/-alternativer kan ha konsekvenser for planomfanget kommunedelplanen.. Det er foreløpig uklart når kommunedelplanarbeidet kan fortsette, da dette avhenger av Jernbaneverkets avklaringer i deres kommende planprogram for strekningen. Stasjonsplassering og knutepunktsutvikling er viktige faktorer som må på plass for å sikre at Karlshus vil fortsette å være et godt fungerende knutepunkt i fremtiden. Som en del kommunedelplanarbeidet er det startet et barnetråkkprosjekt for å kartlegge barns bevegelser og dagligliv i Karlshus og omegn for å gi barn muligheten til fortelle hva de synes om sine nærområder. «Barnetråkk» er et digitalt kartverktøy fra Design- og Arkitekthøyskolen og Kommunal- og Moderniseringsdepartementet der barna tegner inn sine skoleveier og merker av steder de liker/ikke liker mm. Dataene fra dette prosjektet vil danne et svært viktig grunnlag for videre planlegging i kommunen.

Prosjektet *Byregionprogrammet – fase 1* ble avsluttet i februar 2015, og har gitt deltakerkommunene (Råde, Moss, Rygge og Våler) nyttig og relevant kunnskap om hvorfor regionen har en god funksjonalitet knyttet til samfunns- og næringsutvikling..I tillegg har betydningen av Moss havn for næringslivet i regionen blitt grundig dokumentert. Prosjektet har blitt finansiert med midler fra Kommunal- og Moderniseringsdepartementet.

Råde har sammen med Moss, Rygge og Våler deltatt i dette Attraksjonskraftprosjektet i regi av Telemarksforskning. I tillegg har flere andre kommuner rundt Oslofjorden deltatt. Prosjektet hadde som mål å finne ut av hvilke faktorer som kommunen kan påvirke for bidra til å skape attraktive steder der folk vil bo, jobbe og tilbringe fritiden sin. Prosjektet har gitt svært nyttig kunnskap som kan brukes direkte inn i det pågående planstrategiarbeidet.

Det er vedtatt kun en ny privat reguleringsplan i 2015. Det er detaljreguleringsplan for Furuholt næringsområde (Olimb). Det er også behandlet en mindre reguleringsendring for del av gang og sykkelvei i områdereguleringsplan for Saltnes Syd. Videre er det lagt frem private planer for utbygging ved Krogstadjorden til politisk uttalelse i Fast utvalg for teknikk da planene ikke er i samsvar med kommuneplanens arealdel.

Rådmannen har jobbet med to utbyggingsavtaler i 2015. Det er fremforhandlet forslag til utbyggingsavtale for Strømnesåsen. Avtalen har blitt lagt ut til offentlig ettersyn. Det har ikke kommet vesentlige uttalelser til avtalen. Når utbygger har sikret rett til grunn og det er fattet finansieringsvedtak i kommunestyret kan avtalen underskrives. Det er gjort vedtak om samtykke til ekspropriasjon og kommunen selv har fattet ekspropriasjonsvedtak for å skaffe nødvendige rettigheter, men fortsatt er det behov for ytterligere ekspropriasjonsvedtak før Fylkesmannen kan gi tiltrede til grunn slik at utbyggingsprosessen kan starte.

Detaljreguleringsplan for utvidelse av næringsområdet på Åkebergmosen har ligget ute til høring og offentlig ettersyn. Det foreligger innsigelse til planforslaget og vesentlige merknader fra regionale høringsinstanser. Arbeidet med utbyggingsavtale er startet opp. Det

er innhentet kostnadsoverslag for omlegging av Rabbenveien da det blir en viktig del av utbyggingsavtalen.

Råde kommune har deltatt i *Friluftslivets år 2015*, i tett samarbeid med DNT Vansjø. Råde hadde 5 ulike arrangementer: 13.01, 10.05, 07.06, 11.10. og 13.12.

Det er gjennomført vedlikeholds- og oppgraderingstiltak for statlige og kommunale midler på friluftsområdene Saltholmen (veiarbeider, toalettanlegg) og Storesand (2 rastebord og griller, fjerning av roser, drenering/fordrøyning av overvann).

Etableringen av Pilegrimsleden (12 km) m/tilhørende forvaltning av 5 fornminneområder ble slutført med åpningsarrangement 7. juni. Det er etablert avtaler/samarbeid med fylkeskonservator, Råde historielag, Y's men og grunneiere.

På turveinettet for øvrig er utført ordinært vedlikehold på Kyststien (32 km), samt at DNT Vansjø i flg. avtale har startet arbeidet med oppgradering av Rørfjell utsiktstårn og skilting av Tombløypa. Ny infotavle er satt opp ved parkeringsplassen for Fugleleiken.

Det er etablert gangvei/stipassasje gjennom friområde i Saltnes, mellom Liljeveien og Saltnesveien, samt vært gjennomført skjøtsel av skogen i friområdet.

Forberedelser til deltagelse i Interregprosjektet «Ren kystlinje» er gjennomført i samarbeid med Karthus og Spetalen barneskoler, lag og foreninger, grunneiere og MOVAR, gjennom kompetanseoppbygging om marint avfall, strandryddedagen og «Aksjon båtvrak».

Prosjektet *Kartlegging og verdsetting av friluftsområder – Råde* ble igangsatt høsten 2015.

Det har vært totalt 9 vannlekkasjer i 2015. En i Stensrødveien, en i Løkkeveien og øvrige lekkasjer på strekningen fra Enebekkveien til Strømshaug. Videre har det vært 4 kloakkstopper og 3 stopp ved avløpspumpepestasjoner med påfølgende overløp av spillvann til overløp.

Det har blitt utbetalt erstatninger etter regresskrav ved kjelleroversvømmelser. Dette er et problem som må forventes å øke i omfang dersom ikke arbeidet med sanering og separering gjennomføres.

Omkobling/sanering av AF-ledning er endelig gjort i 2015. Dette vil forbedre forholdene på pumpepestasjonen ved Saltholmen og forholdene i bekken fra Rubingen til ny forberedt kum på parkering, Saltnes syd.

Ombygging av driftsovervåking på 7 avløpspumpepestasjoner samt oppgradering elskap ble gjennomført i 2015 innenfor driftsbudsjettet.

Oppfølging av trafikksikkerhetsarbeidet og vedtak i den forbindelse har ikke vært god nok grunnet kapasitetsutfordringer.

2. Oppnådde resultater i virksomheten. Samlet vurdering.

Til tross for vakante stillinger og nyrekruttering samt knappe ressurser har virksomheten hatt høy produksjon. Sykefraværet har fortsatt steget og er samlet sett høyt sammenlignet med tidligere år. Dette kan nok relateres til lav bemanning og dermed høyt arbeidspress over flere år.

3. Spesielle hendelser i virksomheten i 2015

Ingen som ikke har vært omtalt under andre overskrifter

4. Nye oppgaver/utfordringer i 2015 som ikke var planlagt i budsjettvedtaket

Ingen som det ikke er redegjort for ellers.

5. Avvik fra planlagt resultat

Det er redegjort for dette under de ulike punktene.

Virksomhet Helsetjenester Ankomstsenter Østfold

1. Rapport på kommunestyrets budsjettvedtak for 2015:

Ankomstsenter Østfold ble opprettet i oktober 2015 av UDI i forbindelse med den store flyktningsstrømmen til Norge. Senteret ligger i de gamle Smart Club-lokalene i Mosseveien 58 på Jonsten.

Senteret ble opprettet bemerkelsesverdig raskt, og kommunen ble involvert både gjennom søknad om midlertidig bruksendring av bygget, og gjennom opprettelsen av Virksomhet Helsetjenester Ankomstsenter Østfold. UDI har planlagt senteret for 500 flyktninger inn/ut om dagen, med en overnattingskapasitet på 1000 flyktninger i to overnattinger.

Ankomstsenter Østfold er første stopp for flyktninger i Sør-Norge. Flyktningene skal her registreres av Politiets Utlendingenhet for å søke asyl. Unntaket er enslige mindreårige og mindreårige ektefeller, såkalte «barnebruder». Disse har registrering i hovedstaden, tilknyttet PU Tøyen og Refstad transittmottak. Når flyktninger registreres av politiet får de et DUF-nummer og et asylsøkerkort.

Den kommunale helsetjenesten gjennomfører i samarbeid med Sykehuset Østfold tuberkulosescreening, bestående av røntgenbilde av lungene og en blodprøve. Sykehuset Østfold melder resultatene av prøvene tilbake til den kommunale helsetjenesten. Positive prøvesvar følges opp med legekonsultasjon. Alle prøvesvar skal videresendes til neste kommune ved flytting.

Helsetjenestens kjerneoppgaver ved Ankomstsenter Østfold er:

- 1) Nødvendig helsehjelp
- 2) Tuberkulosescreening
- 3) Smittevern

Det er det private selskapet HERO som er driftsoperatør på senteret. Securitas har stått for skallsikring og sikkerhet inne i bygget.

Økonomi

I henhold til UDIs regelverk skal helsetjenesten organiseres av kommunen, men finansieres av UDI. Kommunen v/rådmannen signerte økonomiavtalen med UDI 21.12.2015. Årsaken til at økonomiavtalen ble signert sent i forhold til oppstart, var at UDI var opptatt med å opprette Ankomstsenter Finnmark, samt å slutføre avtalen med Sykehuset Østfold.

Virksomheten var ikke planlagt og hadde følgelig ikke et reelt budsjett i 2015. Regnskapet viser totale omkostninger på kr 7 976 885, hvorav kr 8 167 131 er dekket av statlige tilskudd. Det skal imidlertid gjøres et påslag på 7% for overhead. Dette vil faktureres UDI i 2016.

Lokaler

Ved oppstart av ankomstsenteret var Helsetjenestens lokaler ikke ferdigstilt. De er anslått å være ferdige i juni 2016. Virksomhetsleder, avdelingsleder og teknisk sjef har deltatt sammen med Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap og entreprenørens arkitekt for å utforme permanente lokaler for virksomheten.

Ved oppstart hadde virksomheten tre rom i PU's lokaler i 2. etasje på østsiden av bygget. Lokalene var altfor små og ikke godt egnet. 23. november flyttet virksomheten ut til brakke A på nordsiden av bygget, der vi disponerer halve brakken i første og andre etasje. Behandlings- og undersøkelsesrom er i første etasje. Andre etasje benyttes av merkantil, avdelingsleder og

helsesekretærer som arbeider med smittevern (tuberkuloseresultater). Lokalene i brakken er ikke tilfredsstillende i og med at det mangler håndvasker på behandlingsrommene, og mange av rommene er for små. Verneombudet har akseptert arbeidsplassen ettersom den er midlertidig.

IKT

IKT-systemet inklusiv telefoni er innkjøpt og installert av IKT-avdelingen i Råde kommune. Det er kjøpt inn utstyr tilstrekkelig for full drift av senteret. Systemet har vært i full drift hele tiden, med unntak av en dag med hadde brudd i fiberoptikken til brakke A.

Utstyr

Mye av utstyret som tilhører legekontoret ble innkjøpt av UDIs innkjøpsavdeling rett før oppstart, men etter en utstyrliste utarbeidet av virksomheten. Medisiner og andre apotekvarer ble kjøpt inn av helsetjenesten, og utgiftene refundert. UDI har inngått avtale med Apotek 1 i Råde, som leverer etter rekvisisjoner fra Helsetjenesten.

Personell

I samråd med UDI ble personell leid inn på enkeltvakter fra bemanningsbyråer i oppstarten. En del søkte seg direkte til Råde kommune og ble innleid på enkeltvakter utenom bemanningsbyråer. Personalavdelingen i Råde kommune organiserte oppdekkingen av vakter fram til virksomheten hadde dekket egen merkantil/personalkonsulent fra et byrå. Virksomhetsleder ble rekruttert ved at kommuneoverlegen økte sin stilling fra 50 til 100% og ble konstituert. En rådgivende lege i 50% stilling ble rekruttert fram til 30.03.2016. Øvrig personell (avdelingsleder, merkantil, lege, sykepleier, helsesekretær) ble innleid i påvente av stillingsutlysninger, som ikke var kommet i gang ved utgangen av 2015 pga forsinkelser i den økonomiske avtalen.

2. Oppnådde resultater i virksomheten

- Ankomstsenter Østfold har tatt imot ca 6500 flyktninger i 2015.
- Flyktningene har hele tiden hatt forsvarlige helsetjenester
- Helsetjenesten har døgndrift med sykepleiere
- I 2015 hadde helsetjenesten legedekning fra 08-23, natten dekkes av Mosseregionen legevakt
- Mellom en og to prosent av flyktningene har funn på røntgenbildene som må følges opp med innleggelse eller videre utredning
- Senteret har nasjonale oppgaver og har nasjonal medieinteresse, mye mediedekning særlig fra ordfører og kommuneoverlege. Besøk av mange offentlige personer og organisasjoner (kongepar, statsminister, to statsråder, statssekretær, Østfold-benken, biskop, IOM, Leger uten grenser, Norges Røde Kors, Folkehelseinstituttet)
- Videresending av tuberkuloseopplysninger til neste kommune er ajour
- Beredskapsplaner og smittevernplaner til senteret er utarbeidet
- Det er gode relasjoner til de andre aktørene på senteret samt til myndigheter

3. utfordringer i 2016

Den økonomiske avtalen mellom kommunen og UDI må gjennomgå og presiseres

Ansettelse i faste stillinger, legging av turnuser

Flytting til permanente lokaler

Justering i forhold til varierende flyktningankomster

Beredskap

Mediehåndtering

Vedlegg til rapport fra Rådmannskontoret, avdeling «Sekretariat».
 Status pr 31.12.2015 for formannskap- og kommunestyrevedtak fattet i 2015

Saksgjennomgang - Formannskapet 2015

Status: KS=Endelig behandling i kommunestyret. I=Ikke påbegynt, U=Under arbeid, G=Gjennomført

Sbh	Utvalg	Møtedato	Journaltittel	JournalPostID	Saksnr	Beh.status
RONO	FS	29.01.2015	Mellomoppgjør 2015 - debattgrunnlag	'15/658	'003/15	G
NIJO	FS	29.01.2015	Spørsmål til leder - 29.januar 2015	'15/738	'005/15	G
GAWA	FS	26.02.2015	Vedlikehold og ettersyn av Pilegrimsleden, Kyststien og Rørfjell utsiktstårn - finansiering 2015	'15/2003	'007/15	G
NIJO	FS	26.02.2015	Spørsmål til leder - 26.februar 2015	'15/2055	'009/15	G
HEOL	FS	12.03.2015	Lys i mastene ved grusbanen på Karlshus skole	'15/2721	'010/15	G
NIJO	FS	12.03.2015	Spørsmål til leder - 12.mars 2015	'15/2724	'011/15	G
MSVA	FS	12.03.2015	Avvikling av Visit Moss AS	'15/2951	'012/15	G
NIJO	FS	12.03.2015	Referatsaker	'15/3148	'013/15	G
BEHA	FS	23.04.2015	Søknad om midler til å utbedre adkomst til vannet på Ellingstranda.	'15/3044	ref.sak	G
NIJO	FS	23.04.2015	Referatsaker	'15/4633	'014/15	G
GAWA	FS	23.04.2015	Skjøtselsavtale og -planer for sentrale fornminner langs Pilegrimsleden, Råde	'15/4290	'016/15	G
MSVA	FS	23.04.2015	Etablering av Råde Lokalsamling	'15/4491	'017/15	G
NIJO	FS	23.04.2015	Spørsmål til leder - 23.april 2015	'15/4634	'018/15	G
EGHO	FS	03.06.2015	Fornyelse av leieavtale for Råde kommunes husdyrbeiter i Jerdalen	'15/5829	'025/15	G
RADAM A	FS	03.06.2015	Søknad om midler til illustrasjon av Karlshus sentrum	'15/6608	'027/15	G
WEJO	FS	03.06.2015	Tilskudd 1. halvår 2015	'15/6611	'028/15	G
NIJO	FS	03.06.2015	Spørsmål til leder - 3.juni 2015	'15/7167	'034/15	G
ARTO	FS	03.06.2015	Salg av Råde vannverk på Halvorsrød	'15/7546	'036/15	G
ARTO	FS	03.06.2015	Kjøp av tilrettelagte boliger	'15/7423	'037/15	G
SORO	FS	27.08.2015	Til formannskapet/søknad om midler til Treffpunktet/psykisk helsearbeid og rus	'15/10540	ref.sak	G
NIJO	FS	27.08.2015	Referatsaker 27.august 2015	'15/10541	'038/15	G
NIJO	FS	27.08.2015	Spørsmål til leder - 27.august 2015	'15/10478	'041/15	G
HEOL	FS	29.09.2015	Etablering av ankomstsenter for flyktninger	'15/12526	'042/15	G
INKO	FS	26.11.2015	Anmodning om uttalelse i forhold til bruk av boligeiendom	'15/11659		G
INKO	FS	26.11.2015	Uttalelse vedrørende bruk av boligeiendom til plassering av enslige mindreårige (EMA)flyktninger på inntil 14 årsalder	'15/12232		G
MSVA	FS	26.11.2015	Orientering fra Mosseregionen vedrørende forholdet til Visit Østfold AS	'15/10421		G
NIJO	FS	26.11.2015	Referatsaker	'15/15155	'043/15	G
RONO	FS	26.11.2015	Lønnpolitiske retningslinjer i Råde kommune 2015 - 2016	'15/10729	'049/15	G
NIJO	FS	26.11.2015	Spørsmål til leder - formannskapet 26.11.2015	'15/15166	'051/15	G
ARTO	FS	10.12.2015	Bruk av Tusenårsplassen - søknad fra Sirkus Østfold	'15/15568	'054/15	G
ARTO	FS	10.12.2015	Skolebruksplan KARLSHUS - utbygging fase 1 økonomisk ramme	'15/15755	'055/15	G
NIJO	FS	10.12.2015	Spørsmål til leder - formannskapet 10.desember 2015	'15/16033	'059/15	G
BEHA	FS	22.12.2015	Valg av årsmøte og styresammensetning Råde Frivilligsentral	'15/16921	'060/15	G

Saksgjennomgang - Kommunestyret 2015

Status: KS=Endelig behandling i kommunestyret. I=Ikke påbegynt, U=Under arbeid,

G=Gjennomført

Sbh	Utvalg	Møtedato	Journaltittel	JournalPostID	Saksnr	Beh.status:
INKO	KS	26.02.2015	Møtebok KOST 29.01.2015	'15/1582	ref.sak	G
NIJO	KS	26.02.2015	Referatsaker	'15/2058	'001/15	G
NIJO	FS og KS	29.01.2015 og 26.02.2015	Rapport fra kontrollutvalget - Eierskapskontroll av Alarmsentral Brann Øst	'15/157	'002/15	G
GAWA	KS	26.02.2015	Deltagelse i Interreg-prosjektet Ren kystlinje om marint søppel	'15/429	'003/15	U
PGWE	FS og KS	29.01.2015 og 26.02.2015	Økonomiplan og handlingsprogram 2015-18. Årsbudsjett 2015 - Råde kommune	'15/583	'004/15	G
ARTO	FS og KS	29.01.2015 og 26.02.2015	Langhus - etablering av forprosjekt	'15/769	'005/15	G
NIJO	KS	26.02.2015	Forvaltningsrevisjonsrapport - funksjonshemmede brukere	'15/1839	'006/15	G
NIJO	KS	26.02.2015	Inspira science center AS - Oppfølging av gjennomført selskapskontroll	'15/1843	'007/15	G
RONO	FS og KS	26.02.2015	Revidert selskapsavtale for MOVAR IKS 2014	'15/2027	'008/15	G
NIJO	KS	26.02.2015	Spørsmål og interpellasjoner 26.februar 2015	'15/2053	'009/15	G
MSVA	FS og KS	12.03.2015 og 09.04.2015	Høring - avvikling samkommune	'15/3146	ref.sak	G
NIJO	KS	09.04.2015	Referatsaker	'15/4134	'010/15	G
INKO	KS	09.04.2015	Søknad fra Sirkus Østfold om å benytte kommunens tusenårssted til kulturarrangement 2015	'15/3170	'011/15	G
ANEI	FS og KS	29.01.2015 og 09.04.2015	Overordnet beredskapsplan for Råde kommune	'14/5554	'012/15	U
ARTO	KS	09.04.2015	Forprosjekt Langhus - mandat for styringsgruppa	'15/4097	'013/15	G
GAWA	KS	09.04.2015	Tilbud fra staten om å overta forvaltningsansvaret for naturvernområdene i kommunen	'15/1442	'014/15	U
BEHA	KS	09.04.2015	Frivilligsentral, valg av årsmøte og styresammensetning.	'15/3782	'015/15	G
NIJO	KS	09.04.2015	Spørsmål og interpellasjoner, 9.april 2015	'15/4135	'016/15	G
ANEI	KS	21.05.2015	Høring - forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker	'15/4483	ref.sak	G
NIJO	KS	21.05.2015	Referatsaker 21.05.2015	'15/6454	'017/15	G
PGWE	FS og KS	21.05.2015	Årsberetning og årsrapport 2014 - Råde kommune	'15/5438	'018/15	G
TURA	FS og KS	21.05.2015	Årsregnskap 2014 - Råde kommune	'15/5442	'019/15	G
ANEI	KS	21.05.2015	Vinmonopolet søker om salgsbevilling	'15/4636	'020/15	G
MSVA	FS og KS	21.05.2015	Tilbud om kjøp av aksjer i Visit Østfold AS	'15/2956	'021/15	G
GAWA	KS	21.05.2015	Vederlagsfri omgjøring av statlige, kommunale og private friluftslivsområder til statlig sikrede friluftslivsområder	'15/2071	'022/15	G
RASUNY	KS	21.05.2015	Videre drift av vannområde Morsa - organisering finansiering og varighet av samarbeidet - Vansjø Hobøl- og Hølenvassdraget med tilgrensende kystbekker og kystområde	'15/4366	'023/15	G
NIJO	KS	21.05.2015	Spørsmål og interpellasjoner 21.05.2015	'15/6455	'024/15	G

RASUNY	KS	18.06.2015	Videre drift av vannområde Morsa - organisering finansiering og varighet av samarbeidet - Vansjø Høbl- og Hølvassdraget med tilgrensende kystbekker og kystområde	'15/4366	'025/15	G
PGWE	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Rapport finansforvaltning 1. tertial 2015 - Råde kommune	'15/5748	'026/15	G
PGWE	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Regnskaps- og nærværsrapport 1. tertial 2015 - Råde kommune	'15/5739	'027/15	G
PGWE	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Budsjettjustering 1. tertial 2015 - Råde kommune	'15/5749	'028/15	G
INKO	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Skolebruksplan. Mandat, organisering og fremdriftsplan	'13/9648	'029/15	G
PGWE	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	BMX bane i Idrettsparken - Søknad om midlertidig lån	'15/7124	'030/15	G
ARTO	KS	18.06.2015	Salg av Råde vannverk på Halvorsrød	'15/7546	'031/15	G
ARTO	KS	18.06.2015	Kjøp av tilrettelagte boliger	'15/7423	'032/15	G
ANWE	KS	18.06.2015	Bosetting av flyktninger med bakgrunn i dagens flyktningkrise	'15/6660	'033/15	G
PGWE	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Økonomiplan 2016-19 for Råde kommune. Første gangs behandling	'15/6016	'034/15	G
MSVA	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Kommunereformen. Retningsvalg for utredninger høsten 2015	'15/6620	'035/15	U
ANEI	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Arkivdepot i Østfold - IKA Østfold AS 2012-2015	'15/6229	'036/15	G
RADAM A	KS	18.06.2015	Utviklingsprogrammet for byregioner - avsluttende sak om Mosseregionens deltakelse	'15/5375	'037/15	G
NIJO	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Innsyn og kontroll med fristilte selskaper (AS)	'15/7161	'038/15	G
NIJO	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Representant til valgkomiteen i MOVAR IKS	'15/7165	'039/15	G
ANEI	FS og KS	03.06.2015 og 18.06.2015	Høring - forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker	'15/7294	'040/15	G
SIJA	KS	18.06.2015	Forslag til detaljreguleringsplan for Furuholt næringsområde - Plan ID 0135 2012 05 - Fremlegges til sluttbehandling - 2.gangspanbehandling	'15/6116	'041/15	G
SIJA	KS	18.06.2015	Ekspropriasjon av grunn fra gnr 99 bnr 2 og 7 for opparbeidelse av trafikkområder og VA-ledninger. Delivering av ekspropriasjonsmyndighet	'15/7494	'042/15	U
SIJA	KS	18.06.2015	Forespørsel om kommunalt samtykke til etablering av privat gjenvinningsstasjon for husholdningsavfall i Moss	'15/7486	'043/15	G
RACAAP	KS	18.06.2015	2015 Sommerfullmakt fra Fast utvalg for teknikk	'15/7739	'044/15	G
NIJO	KS	18.06.2015	Spørsmål og interpellasjoner 18.juli 2015	'15/7860	'045/15	G
HEOL	KS	18.06.2015	'Gjennomgang av tusenårsplanen - oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 069/14	'15/7870	'046/15	U
HEOL	KS	18.06.2015	Råde kommunes pris for god byggeskikk og kulturlandskap - endring av statutter	'15/7865	'047/15	G
SIJA	KS	31.08.2015	Ekspropriasjon av grunn fra gnr 99 bnr 2 og 7 for opparbeidelse av trafikkområder og VA-ledninger. Delivering av ekspropriasjonsmyndighet	'15/7494	'048/15	U
RONO	KS	24.09.2015	Referatsak til kommunestyret 24.september 2015	'15/11945	ref.sak	G
NIJO	KS	24.09.2015	Referatsaker 24.09.2015	'15/11934	'049/15	G
BEHA	FS og KS	27.08.2015 og 24.09.2015	Oversikt over helse og helsetilstand i befolkningen	'15/9777	'050/15	G
THOM	KS	24.09.2015	Ny selskapsavtale for Driftsassistansen i Østfold IKS - DaØ	'15/7806	'051/15	G
ARTO	FS og KS	27.08.2015 og 24.09.2015	Salg av parseller	'15/10448	'052/15	G
NIJO	KS	24.09.2015	Spørsmål og interpellasjoner 24.september 2015	'15/11935	'053/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Valgstyrets møtebok for kommunestyrevalget 2015 - godkjenning av valget	'15/11277	'054/15	G

NIJO	KS	29.10.2015	Valg av formannskap for perioden 2015-2018	'15/13513	'055/15	U
NIJO	KS	29.10.2015	Valg av ordfører for kommunestyreperioden 2015-2018	'15/13517	'056/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Valg av varaordfører for kommunestyreperioden 2015-2018	'15/13520	'057/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Valg av kontrollutvalg for kommunestyreperioden 2015-2019	'15/13523	'058/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Valg av valgkomité for perioden 2015-2018	'15/13531	'059/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Valg av faste utvalg for perioden 2015-2019	'15/13537	'060/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Oppnevninger til sentrale utvalg i forbindelse med kommunestruktur arbeidet	'15/13556	'061/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Representanter til KS avdeling Østfold, fylkesmøtet	'15/13550	'062/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Representanter til MOVAR - representantskapet	'15/13555	'063/15	G
NIJO	KS	29.10.2015	Søknad om fritak	'15/12255	'064/15	G
NIJO	KS	10.12.2015	Høring - endringer i valgloven	'15/15778		G
NIJO	KS	10.12.2015	Høring - endring i personvalgreglene ved stortingsvalg	'15/11970	ref.sak	G
NIJO	KS	10.12.2015	Referatsaker	'15/16036	'065/15	G
PGWE	FS og KS	10.12.2015	BMX bane i Idrettsparken - Søknad om økning av midlertidig lån	'15/15991	'066/15	G
LEUT	FS og KS	10.12.2015	Søknad fra Råde BMX om dekning av kommunale utgifter i forbindelse med rammesøknad for nytt BMX-anlegg	'15/15047	'067/15	G
PGWE	FS og KS	26.11.2015 og 10.12.2015	Regnskaps- og nærværingsrapport 2. tertial 2015 - Råde kommune	'15/14591	'068/15	G
PGWE	FS og KS	26.11.2015 og 10.12.2015	Rapport finansforvaltning 2. tertial 2015 - Råde kommune	'15/14592	'069/15	G
PGWE	FS og KS	26.11.2015 og 10.12.2015	Budsjettjustering 2. tertial 2015 - Råde kommune	'15/14590	'070/15	G
ARTO	KS	10.12.2015	Skolebruksplan KARLSHUS - utbygging fase 1 økonomisk ramme	'15/15755	'071/15	G
PGWE	FS og KS	26.11.2015 og 10.12.2015	Økonomiplan og handlingsprogram 2016-19. Budsjett 2016	'15/13161	'072/15	G
MSVA	FS og KS	10.12.2015	Kommunereformen. Status i arbeidet pr. 15.11.15	'15/15046	'073/15	U
ANWE	KS	10.12.2015	Bosetting av flyktninger 2016-2019	'15/13990	'074/15	G
SIJA	KS	10.12.2015	Detaljreguleringsplan for Furuholt næringsområde - Behandling av klage på planvedtak	'15/14873	'075/15	G
NIJO	KS	10.12.2015	Lovlighetsklager knyttet til valg av formannskap	'15/15215	'076/15	U
NIJO	FS og KS	10.12.2015	Revidering av reglementer for faste utvalg	'15/14502	'077/15	G
HAMO	KS	10.12.2015	Handlingsplan mot vold i nære relasjoner	'15/13944	'078/15	G
BEHA	FS og KS	26.11.2015 og 10.12.2015	Handlingsplan mot radikaliserings og ekstremistisk vold for Råde kommune 2016-2020	'15/13554	'079/15	G
NIJO	KS	10.12.2015	Søknad om fritak	'15/15430	'080/15	G
NIJO	FS og KS	10.12.2015	Møteplaner for politiske organer i Råde kommune 2016	'15/15438	'081/15	G
NIJO	KS	10.12.2015	Spørsmål og interpellasjoner 10. desember 2015	'15/16037	'082/15	G
NIJO	KS	10.12.2015	Oppnevninger til råd og samarbeidsorganer for perioden 2015-2019	'15/14509	'083/15	G

Råde kommune
1640 Råde

Telefon 6929 5000
Telefax 6929 5001
e-post: post@rade.kommune.no
www.rade.kommune.no